

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus

Parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2007

EUROOPAN NEUVOSTON SUOMEN VALTUUSKUNNAN KERTOMUS

*Euroopan neuvoston parlamentaarisen
yleiskokouksen
toiminnasta vuonna 2007*

Parlamentaarisen yleiskokouksen istunto 2007

ensimmäinen jakso	22.–26.1.2007
toinen jakso	16.–20.4.2007
kolmas jakso	25.–29.6.2007
neljäs jakso	1.–5.10.2007

Pysyvän komitean kokoukset

Pariisi	16. maaliskuuta 2007
Belgrad	24. toukokuuta 2007
Bratislava	23. marraskuuta 2007

Graafinen suunnittelu : EDITA
Kannen valokuva: EN:n kuva-arkisto (Strasbourg)
ISSN 1235-1873

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2008

**Euroopan neuvoston Suomen
valtuuskunta**

EDUSKUNNALLE

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnasta huhtikuun 28. päivänä 1989 annetun lain 4 §:n mukaisesti Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta antaa kunnioittaen eduskunnalle kertomuksen parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuoden 2007 istuntokaudella.

Helsingissä, 13. huhtikuuta 2008

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta:

Sinikka Hurskainen

Gunilla Carlander

--

1	Tiivistelmä.....	7
2	Suomen valtuuskunta ja sen oma toiminta.....	9
3	Poliittinen vuoropuhelu yleiseurooppalaisella tasolla	11
4	Yleiskokouksen käsittelemät aiheet	12
	4.1 Demokratian tila Euroopassa	12
	4.1.1 Albania	12
	4.1.2 Armenia.....	13
	4.1.3 Azerbaidzhan	14
	4.1.4 Moldova	15
	4.1.5 Monaco	16
	4.1.6 Serbia.....	17
	4.1.7 Ukraina.....	18
	4.1.8 Venäjä	19
	4.2. Demokratian haasteet	20
	4.2.1 EN:n ihmisoikeusmekanismit.....	21
	4.2.2 Demokratian mekanismit.....	22
	4.2.3 Perusihmisoikeuksien toteutuminen	24
	4.2.4 Naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen kampanja.....	27
	4.2.5 Demokratia aluetasolla	28
	4.3 Eurooppalaisen oikeusnormiston kehittäminen.....	28
	4.4 Sosiaaliset kysymykset	30
	4.5 Talouskysymykset.....	32
	4.6 Väestökysymykset	36
	4.7 Euroopan neuvoston ulkosuhteet	38
	4.7.1 EN ja Euroopan unioni	38
	4.7.2 Muu maailma	39

Liitteet:

1	Suomen valtuuskunta	43
2	Suomen valtuuskunnan komiteajäsenyydet.....	44
3	Vuonna 2007 hyväksytyt asiakirjat.....	50
	3.1 päätöslauselmat.....	50
	3.2 suositukset	52
	3.3 lausunnot.....	53
4	Parlamentarisen yleiskokouksen erityisvieraat vuonna 2007	54
5	Euroopan neuvoston jäsenvaltiot.....	55
6	Euroopan neuvoston toiminta (kaavio)	56
7	Lyhyesti: Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous.....	57

Tiivistelmä

Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous on vuonna 2007 käsitellyt yhteensä 90 raporttia järjestön eri toimialoihin kuuluvista aiheista. Kertomusvuonna on erityisen vahvasti keskitytty ihmisoikeus- ja demokratiakysymyksiin. Yleiskokous on katsonut, että muutosten aikakaudella on erityisen tärkeää tehdä säännöllisiä tilannearvioita ihmisoikeuksien ja demokratian tilasta koko Euroopassa. Tässä tarkoituksessa yleiskokous järjesti huhtikuussa ensimmäistä kertaa teemaistuntopäivän, jonka aiheena olivat ihmisoikeudet ja demokratian tila Euroopassa. Istunnossa pohdittiin, mikä on ihmisoikeuksien ja demokratian tila jäsenvaltioissa ja millaisia uusia haasteita Eurooppaan kohdistuu. Loppupäätelmänä todetaan suurimman ongelman Euroopassa nykypäivänä olevan se, että EN:n piirissä allekirjoitettujen sitoumusten ja sopimusten ja kentällä vallitsevan todellisuuden välillä on vielä valtava kuilu. Nyt olisi keskityttävä varmistamaan, että annetut sitoumukset toteutetaan myös käytännössä. Teemakeskustelun lisäksi vuoden aikana on laadittu kannanottoja ja suosituksia EN:n ihmisoikeusmekanismien toimivuudesta, demokratian tilasta sekä perusihmisoikeuksien toteutumisesta yleiseurooppalaisella tasolla. Näiden raporttien lisäksi on erikseen arvioitu demokratian tilaa eräissä yksittäisissä jäsenmaissa nk. monitorointitoiminnan puitteissa.

Demokratian tilan arviointiin on myös kuullut kansainvälinen vaalitarkkailu. Yleiskokous on lähettänyt vaalitarkkailijavaltuuskuntia kuuteen vaaliin. Näiden lisäksi EN:n kunta- ja aluekongressi on tarkkailut kunta- ja aluevaaleja Kosovossa ja Albaniassa. Yleiskokous järjesti lisäksi helmikuussa 2007 konferenssin kansainvälisen vaalitarkkailun parlamentaarisesta ulottuvuudesta.

Kulttuurien välinen vuoropuhelu on ollut keskeinen teema monessa kansainvälisessä jär-

jestössä. Eurooppalaisista yhteiskunnista on tullut kansalaisten vapaamman liikkuvuuden ja maahanmuuton myötä entistä monikulttuurisempia. Tämä on luonut uusia haasteita muun muassa lisääntyneen rasismiin, muukalaisvihan ja syrjinnän muodossa ja tehnyt kulttuurien välisen ymmärtämisen entistä tärkeämmäksi. EN:n ministerineuvosto julkaisi aiheesta syyskuussa 2007 valkoisen kirjan ja EU on julistanut vuoden 2008 kulttuurien välisen dialogin vuodeksi. EN:ssä aihetta on käsitelty sekä ministerineuvoston että parlamentaarisen yleiskokouksen taholta.

Naisiin kohdistuva väkivalta on laajalle levinnyttä Euroopassa. EN:n huippukokous päätti 2005 ryhtyä toimenpiteisiin ja järjestää vuosina 2006–2008 koko Euroopan laajuisen naisiin kohdistuvan väkivallan vastaisen kampanjan. Aiheen käsittely sekä kansainvälisellä että kansallisella tasolla jatkuu vuonna 2008.

EN:n eräs päätehtävä on luoda yhteistä oikeusnormistoa yleiseurooppalaisella tasolla. Yhteiskunnallinen ja teknologinen kehitys on nopeaa, minkä johdosta kansallisessa lainsäädännössä ja kansainvälisessä normistossa paljastuu jatkuvasti puutteita. Vuonna 2007 yleiskokouksessa keskusteltiin kansainvälisen normiston puutteista mm. tietoverkkorikollisuuden alalla, sosiaalisten oikeuksien osalta sekä lasten seksuaalisen hyväksikäytön estämiseksi.

Euroopan neuvosto ja Euroopan unioni työskentelevät pitkälti samojen aihealueiden parissa ja niiden jäsenkunta on myös osittain yhtenevä. Vuonna 2007 allekirjoitettiin EN:n ja EU:n välinen yhteistyöpöytäkirja, josta yleiskokous antoi lausunnon. Yleiskokous odottaa, että yhteistyöpöytäkirjaa, huolimatta sen puutteista, tullaan noudattamaan voimaantulon jälkeen järjestöjen yhteistyön kehittämiseksi. Pöytäkirjan toimeenpanonarviointi on tehtävä viimeistään viiden vuoden sisällä sen voimaantulosta.

Yleiskokouksen toimintaan osallistuivat vuonna 2007 järjestön 47 jäsenmaan valtuuskunnat sekä yleiskokouksen tarkkailijamaiden edustajia Kanadasta, Meksikosta ja Japanista. Valko-Venäjä on ainoa eurooppalainen valtio, jonka kanssa EN:llä ei ole virallisia suhteita. Parlamentarisella tasolla on kuitenkin käyty keskustelua yhteistyön tiivistämisestä Valko-Venäjän kanssa tarkoituksena tukea maan demokratiakehitystä. Yleiskokouksen poliittisen komitean Valko-Venäjä alakomitea seuraa tilannetta.

Suomen valtuuskunta Euroopan neuvostossa valittiin maaliskuun eduskuntavaalien jälkeen ensimmäistä kertaa koko vaalikaudelle. Valtuuskunta on keskustellut valtuuskunnan koko vaalikauden toimintasuunnitelmasta ja prioriteeteista, joiksi valittiin Itämeri ja Itämereen tilaan liittyvät haasteet. Valtuuskunnan toimintasuunnitelmaan on kirjattu Itämeri-aiheisen seminaarin järjestäminen sekä vähintään yhden yleiskokouksen (ala)komitean järjestäminen vaalikaudella Suomessa.

Suomen valtuuskunnan toiminnasta

Vuoden 2006 valtiopäivien alussa valittu Suomen valtuuskunta Euroopan neuvoston parlamentaarisessa yleiskokouksessa osallistui yleiskokouksen vuoden 2007 ensimmäiseen istuntoon tammikuussa 2007 puheenjohtaja Mikko Elon johdolla.

Eduskunta valitsi huhtikuussa valtiopäivien alussa Suomen valtuuskunnan Euroopan neuvoston parlamentaariseen yleiskokoukseen ensimmäistä kertaa koko vaalikaudeksi (2007–2011). Valtuuskunnan sisäisen päätöksen mukaisesti valtuuskunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valittiin hallitusneuvottelujen päätyttyä toukokuussa. Samalla sovittiin jäsenyyksistä yleiskokouksen yhdeksässä komiteassa (valiokunnassa). Valtuuskunnan uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Sinikka Hurskainen (sd) ja varapuheenjohtajaksi Antti Kaikkonen (k). Uusi valtuuskunta osallistui yleiskokouksen toimintaan huhtikuun istunnosta alkaen.

Valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet osallistuvat vuoden neljään täysistuntoon sekä komiteoiden ja alakomiteoiden kokouksiin sovitun työajan mukaan. Valtuuskunnan kokoonpano sekä jäsenyydet komiteoissa ilmenevät liitteistä 2 ja 3. Kansalliset valtuuskunnat päättävät käytännössä jäsenyyksistä yleiskokouksen yhdeksässä komiteassa, lukuun ottamatta monitorointikomiteaa, jonka jäsenet nimetään yleiskokouksen poliittisten ryhmien toimesta. *Kimmo Sasi* on monitorointikomitean jäsen EPP-ryhmän edustajana ja *Jaakko Laakso* vasemmistoryhmän edustajana. Vuoden 2008 alussa astui voimaan sääntömuutos, jonka mukaan yleiskokouksen sääntökomitean jäsenet valitaan myös poliittisten ryhmien kautta. Yleiskokouksen uusien sääntöjen mukaisesti valtuuskunnan jäsenet allekirjoittavat toimikautensa alussa kirjallisen sitoumuksen (*Solemn declaration*), jossa ilmoittavat noudattavansa Euroopan neuvoston periaatteita toiminnassaan.

Yleiskokouksen kymmenen komiteaa ovat pitäneet vuoden aikana yhteensä 94 kokousta, josta 17 on järjestetty muualla kuin Strasbourgissa tai Pariisissa. Suomessa ei ole järjestetty yleiskokouksen kokouksia vuoden 2002 jälkeen.

Valtuuskunnan jäsenet ovat tehneet aloitteita uusien aiheiden esille ottamiseksi. *Kimmo Sasin* aloite ja raportti EN:n jäsenmaiden ja tarkkailijamaiden instituutioihin kohdistuvista verkikorikoksista hyväksyttiin kesäkuun istunnossa. *Markku Laukkanen* valmistelee raporttia omasta aloitteestaan, jonka aiheena on yleisradiopalvelusten rahoitus. *Sirpa Asko-Seljavaara* teki aloitteen terveen ruokavalion merkityksestä lasten ja nuorten terveyden kannalta, ja *Sinikka Hurskainen* kroonisten sairauksien ennaltaehkäisevistä toimista. *Antti Kaikkosen* aloitteen aihe oli EN:n nimen muuttaminen paneurooppalaiseksi neuvostoksi.

Mikäli edustajan tekemä aloite saa yleiskokouksen puheenjohtajiston hyväksynnän, se toimitetaan komiteaan valmistelua varten. Komitea valitsee raportin laatijan (raporttöörin). Raportin perusteella komitea valmistelee yleiskokouksen hyväksyttäväksi päätöslauselmaehdotuksen ja/tai EN:n ministerikomitealle osoitetun suosituksen. Kertomuskaudella raporttoijana toimi *Sinikka Hurskainen*, jonka raportti (dok. 11296) jumalanpilkka, uskonnolliset loukkaukset ja vihanlietsonta heidän uskonnollisen vakaumuksensa perusteella (ks. 4.2.3) hyväksyttiin kesäkuun istunnossa.

Valtuuskunta on keskustellut valtuuskunnan koko vaalikauden toimintasuunnitelmasta ja prioriteeteista. Vaalikauden prioriteettialueeksi valittiin Itämeri ja Itämereen tilaan liittyvät haasteet (ympäristölliset, taloudelliset, sosiaaliset ym.). Tähän liittyen valtuuskunnan vieraana olivat syksyllä ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen ja UM:n Itämeri koordinaattori Ole

Norrback. Valtuuskunta valmistelee Itämeri-aiheista aloitetta yleiskokouksessa, jonka yhteydessä pyritään vuoden 2008 aikana järjestämään tapaamisia kaikkien Itämerimaiden EN:n valtuuskuntien kanssa. Aloitteen lisäksi suunnitellaan Itämeri-aiheisen seminaarin järjestämistä vuoden 2009 alkupuoliskolla, jonka täsmällinen aihe määritellään edellä mainittujen tapaamisten tulosten perusteella. Suomen valtuuskunta järjesti perinteisen pohjoismaisten valtuuskuntien yhteisillallisen lokakuussa, jossa pohdittiin mm. Itämeri-aiheiden esille nostamista EN:ssä.

Osa yleiskokouksen komiteakokouksista järjestetään jäsenmaissa ao. valtuuskuntien kutsusta. Edellinen tällainen komiteakokous järjestettiin Suomessa vuonna 2002. Valtuuskunta päätti pyrkiä järjestämään vaalikaudella vähintään yhden yleiskokouksen (ala)komiteakokouksen Suomessa.

Suomen valtuuskunta teki syyskuussa ehdotuksensa Suomen jäseneksi Euroopan kidutuksen vastaisen toimikunnan jäseneksi. Suomen nykyisen edustajan professori Veronica Pimenoffin toimikausi päättyi joulukuussa 2007. Uuden edustajan valintaprosessissa kansallisen valtuuskunnan tulee nimetä kolme ehdokasta, joista yleiskokouksen puheenjohtajisto laatii ehdokaslistan EN:n ministerikomitealle lopullista valintaa varten. Euroopan neuvoston ministerikomitea noudatti Suomen valtuuskunnan suositusta, ja tehtävään valittiin Sonja Kurtén-Vartio. Toimikausi on neljä vuotta.

Valtuuskunta on kertomusvuonna kutsunut asiantuntijoita kuultavaksi tarkoituksena tutustua Euroopan neuvoston toimintaan eri toimialoilla.

Korkeimman hallinto-oikeuden hallintoneuvos Matti Pellonpää, joka oli Suomen jäsen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa vuoden 2006 loppuun saakka, kutsuttiin syyskuussa 2007 kertomaan tuomioistuimen työstä ja ajankohtaisista haasteista. Kuulemistilaisuus järjestettiin yhdessä eduskunnan ihmisoikeusryhmän kanssa.

Professori Veronica Pimenoff kutsuttiin keuhakuussa kertomaan EN:n kidutuksen vastaisen toimikunnan (*CPT, Convention against Torture and Inhuman and Degrading Treatment*) työstä. Miranda Vuolasranta esitteli Euroopan romanifoorumin (*European Roma Forum*) toimintaa, johon hän osallistuu Suomen edustajana. Valtuuskunta on myös tavannut Suomen edustajan rasisminvastaisessa toimikunnassa (*ECRI - European Commission on Action Against Racism*) professori Lauri Hannikaisen, joka kertoi valtuuskunnalle toimikunnan työstä.

Valtuuskunta on ollut säännöllisessä yhteydessä ja yhteistyössä ulkoasiainministeriön ja Suomen pysyvän EN:n edustuston kanssa, jotka ovat informoineet EN:n ministerikomitean työstä sekä muista ajankohtaisista EN:n kysymyksistä hallitustenvälisellä tasolla.

EN:n naiseen kohdistuvan väkivallan vastaisen kampanjan parlamentaarisen ulottuvuuden Pohjoismaiden yhteyshenkilöiden kokous järjestettiin lokakuussa 2007 eduskunnassa. Suomen valtuuskunta järjestää kampanjan puitteissa huhtikuussa 2008 seminaarin yhdessä eduskunnan työ- ja tasa-arvovaliokunnan ja lakivaliokunnan kanssa.

Poliittinen vuoropuhelu yleiseurooppalaisella tasolla

Parlamentaarinen yleiskokous kokoontuu neljä kertaa vuodessa täysistuntoon keskustelemaan ja hyväksymään kannanottoja eri aiheista. Täysistunnot tarjoavat lisäksi mahdollisuuden poliittiseen vuoropuheluun yleiseurooppalaisella tasolla jäsenmaiden valtiopäämiesten ja ministerien kanssa sekä kansainvälisten järjestöjen johtajien ja muiden merkkihenkilöiden kanssa.

Kutsuvieraat pitävät puheenvuoron täysistunnossa, jonka jälkeen parlamentaarikoilla on yleensä mahdollisuus esittää spontaaneja kysymyksiä, ja tätä kautta saada kuulla maiden poliittisesta tilanteesta ja kannoista ajankohtaisiin kysymyksiin.

Vuonna 2007 parlamentaarisen yleiskokouksen vieraana olivat pääministerit Guy Verhofstadt Belgiasta, Kostas Karamanlis Kreikasta, Viktor Janukovich Ukrainasta sekä Vojislav Kostunica Serbiasta. Näiden lisäksi yleiskokouksessa esiintyivät Itävallan liittokansleri Alfred Gusenbauer ja Turkin presidentti Abdullah Gül. Montenegro hyväksyttiin EN:n jäseneksi huhtikuussa 2007 ja yleiskokous kuuli tässä yhteydessä Montenegron presidenttiä Fikip Vujanovic ja parlamentin puhemies Ranko Krivokapic'ia.

Yleiskokouksen täysistunnon esityslistat hyväksytään istunnon ensimmäisenä päivänä, jolloin on mahdollisuus lisätä agendalle lisäaiheita

nk. nopean menettelyn kautta (*urgent debate*) yleiskokouksen puheenjohtajiston tai yksittäisten edustajien ehdotuksesta. Hyväksytyistä aiheista laaditaan raportti ja sen pohjalta suositus ja/tai päätöslauselma. Tammikuun istunnossa pidettiin ajankohtaiskeskustelu, jonka aiheena oli sanavapaus ja huhtikuussa keskusteltiin demokratian tilasta Ukrainassa sekä tilanteesta Lähi-idässä. Kesäkuun istunnon aiheeksi hyväksyttiin *Kimmo Sasin* aloitteesta tietoverkko-rikokset.

Yllämainitun ajankohtaiskeskustelun lisäksi yleiskokouksen säännöissä on mainittu nk. ajankohtaiskeskustelut (*current affairs debate*), joiden käsittelyä varten ei laadita kirjallisia taustaraportteja. Vuonna 2007 järjestettiin kaksi ajankohtaiskeskustelua, joista ensimmäinen käsitteli tilannetta Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa. Käsittelyä odottavien tapausten lukumäärä on jatkuvasti lisääntynyt tuomioistuimessa. Yleissopimuksen 14. lisäpöytäkirjan tavoitteena on uudistaa ja yksinkertaistaa tuomioistuimeen tulevien tapausten käsittelyä. Lisäpöytäkirjan voimaan astuminen kuitenkin edellyttää sen ratifiointia kaikissa jäsenmaissa. Venäjä on ainoa maa, joka ei ole allekirjoittanut sopimusta. Vuoden toinen ajankohtaiskeskustelu järjestettiin huhtikuussa ja sen aiheena oli lasten suojeleminen seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan.

Yleiskokouksen käsittelemät aiheet

EN:n yleiskokous on vuonna 2007 käsitellyt yhteensä 90 raporttia, joista 60 raporttia on hyväksytty neljässä täysistunnossa Strasbourgissa (tammikuussa, huhtikuussa, kesäkuussa ja syyskuussa) ja 30 raporttia pysyvän komitean kolmessa kokouksessa (maaliskuussa, toukokuussa ja marraskuussa).

Raportit, sekä niiden pohjalta hyväksytyt 65 päätöslauselmaa, 45 suositusta ja kolme lausuntoa ovat kokonaisuudessaan luettavissa EN:n nettisivuilla (www.coe.int), kuten myös yleiskokouksen täysistuntojen pöytäkirjat (kaikki puheenvuorot) ja äänestysten tulokset. Kertomuksessa on selostettu yksityiskohtaisemmin raportit aiheittain.

4.1 Demokratian tila Euroopassa

Demokratiaan ja ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä käsitellään eri näkökohdista lähes kaikissa yleiskokouksen komiteoissa, mutta monitorointikomitean toimenkuvaan kuuluu seurata yksittäisten maiden demokratiatilannetta ja –kehitystä systemaattisesti. Vuoden alussa 2007 monitorointikomitean työlistalla oli kymmenen maata (Albania, Armenia, Azerbaidzhan, Bosnia Hertsegovina, Georgia, Moldova, Monaco, Serbia, Venäjä ja Ukraina). Montenegro liittyi EN:n jäseneksi keväällä 2007, jonka jälkeen maa otettiin monitorointikomitean työlistalle. Näiden maiden demokratiakehitystä käsitellään jatkuvasti in camera eli kokouksiin voivat osallistua ainoastaan komitean jäsenet. Vuoden aikana on yleisistunnossa käsitelty neljä maaraporttia, joissa on käsitelty Albanian, Azerbaidzhanin, Moldovan ja Monacon demokratiatilaa kokonaisvaltaisesti. Monitorointikomitean asialistalla on myös ollut aloitteita, joissa on käsitelty de-

mokratiaongelmia nk. vanhoissa demokratioissa (väitteet vaalivilpistä Iso-Britanniassa, mediakeskittymän vaikutus Italiassa), mutta kyseiset maat eivät näiden ehdotusten perusteella ole joutuneet monitorointikomitean työlistalle.

Yleiskokouksen vaalitarkkailutoiminta on osa jäsenmaiden jäsenyysoikeuksien ja -sitoumusten seuranta. Vaalitarkkailijat laativat erilliset raportit havainnoistaan, joista käydään keskustelua myös täysistunnossa. Yleiskokous on vuonna 2007 lähettänyt valtuuskuntia tarkkailemaan parlamentti- tai presidentinvaaleja Serbiassa, Armeniassa (Suomesta *Hurskainen*), Ukrainassa ja Venäjällä (Suomesta *Hurskainen* ja *Sasi*). Vaalitarkkailijavaltuuskunnat on koottu yleiskokouksen poliittisten ryhmien valitsemista jäsenistä, ja niiden kokoonpano heijastaa yleiskokouksen poliittisten ryhmien voimasuhteita. Yleiskokous järjesti lisäksi helmikuussa 2007 konferenssin kansainvälisen vaalitarkkailun parlamentaarista ulottuvuudesta. Euroopan kunta- ja aluekongressi (*CLRAE Congress of Local and Regional Authorities*) lähetti valtuuskuntia tarkkailemaan kunnallisvaaleja Albaniassa helmikuussa sekä Kosovossa marras- ja joulukuussa 2007.

Valko-Venäjä ei ole EN:n jäsen eikä yleiskokouksen erityisvieras, mutta yleiskokouksen poliittisella komitealla on oma Valko-Venäjä alakomitea, joka seuraa tilannetta maassa.

4.1.1 Albania

Albania liittyi EN:ään vuonna 1995 hyväksyen samalla paitsi sitoumukset, jotka koskevat kaikkia EN:n jäseniä, mutta myös tiettyjä sille annettuja velvoitteita. EN:n yleiskokouksen monitorointikomitea on seurannut Albanian velvoitteiden ja sitoumusten toimeenpanoa liittymisestä lähtien ja raportoinut asiasta yleiskokoukselle säännöllisesti. Edellisessä monitorointikomitean raportis-

sa vuodelta 2004 todettiin kehitystä Albaniassa tapahtuneen, mutta samalla komitea kuitenkin arvioi, että seuranta on jatkettava. Vuonna 2007 julkaistussa raportissa todetaan kehitystä jälleen tapahtuneen, muttei vielääkään riittävästi. Komitea pahoittelee Albanian yhteenottojen ja jarrutuspolitiikan leimaamaa poliittista ilmapiiriä, joka on tarpeettomasti hidastanut uudistuksia, erityisesti liittyen vaalilainsäädäntöön ja medioihin.

Päätöslauselmassa 1538 (2007) jäsenyysvelvoitteiden ja -sitoumusten noudattaminen Albaniassa (dok. 11117) yleiskokous ilmaisee tyytyväisyytensä Albanian parlamentin vahvistuneeseen rooliin, mutta pahoittelee parlamentaaristen uudistusten puoluepoliittisista kiistoista johtuvaa hidastumista. Yleiskokous muistuttaa Albanian kaikkia puolueita niille kuuluvasta vastuusta vahvistaa parlamentin valtaa ja toteaa uudistusten läpiviemisen edellyttävän laajaa poliittista konsensusta.

Valta vaihtui Albaniassa ensimmäistä kertaa rauhanomaisesti kommunistisen järjestelmän kaatumisen jälkeen vuoden 2005 vaaleissa. Yleiskokous onnittelee Albaniaa tästä saavutuksesta, mutta toteaa vaalien järjestelyissä olevan kuitenkin vielä kehittämistä, erityisesti äänestyslistojen osalta. Tähän vaikuttavat mm. väestörekisterin heikkous, yhdenmukaisen osoitejärjestelmän puuttuminen ja henkilöllisyystodistusten puutteet. Puolueiden roolia vaalimenettelyissä tulisi myös rajoittaa.

Albanian naapurussuhteita sekä sen avointa ja konstruktivista Kosovo-politiikkaa kiitellään. Samoin kiitosta saa Albanian omaksuma nollatoleranssi-linja järjestäytyneen rikollisuuden, ihmiskaupan ja korruption torjunnassa. Albanian todetaan myös edistyneen paljon oikeuden päätösten toimeenpanon ja hallituksen työn läpinäkyvyyden lisäämisessä. Sen sijaan lakien paremman toimeenpanon osalta näkyviä tuloksia odotetaan vielä. Yleiskokous kehottaa Albaniaa jatkamaan oikeuslaitoksen uudistamista. Oikeuslaitoksen itsenäisyyttä ja tuomareiden ammattitaitoa olisi vahvistettava edelleen. Yleiskokous kehottaa Albaniaa toimeenpanemaan suunnitellut parannukset siviili- ja rikoslakiin kunnianloukkauksen rangaistavuuden poistamiseksi. Mediaa koskeva lainsäädäntö olisi tarkistettava EN:n ohjeiden näkökulmasta, erityisesti liittyen sen omistajuuteen ja rahoitukseen.

Vähemmistöjen syrjintä sekä naisten ja lasten oikeudet Albaniassa ovat edelleen suuri huolenaihe yleiskokoukselle. Se neuvoa vahvistamaan Albanian uuden vähemmistöjen tilannetta seuraavan lautakunnan asemaa ja toimeenpanemaan Euroopan vähemmistöjen suojelua koskevan puitesopimuksen. Yleiskokous kehottaa Albaniaa myös toimeenpanemaan uuden väestönlaskennan, jonka tiedoista tulee ilmetä mahdollinen kuulumus johonkin vähemmistöistä. Vähemmistöjen oikeus käyttää kieltänsä hallinnossa asioidessaan ja saada opetusta äidinkiellään tulisi taata. Euroopan rasmin ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission (ECRI) suositukset tulisi toimeenpanna viipymättä, erityisesti mitä tulee romanien ja egyptiläisten tilanteeseen Albaniassa.

Yleiskokous kehottaa Albaniaa panemaan käytännössä toimeen lain nauttien kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja edistämään naisten osallistumista politiikkaan. Uusia toimenpiteitä olisi otettava käyttöön myös lasten koulupoissaoloihin puuttumiseksi, lapsityövoiman käytön estämiseksi ja väestörekisteristä puuttuvien lasten tilanteen ratkaisemiseksi. Kaikkein syrjintään olisi pyrittävä puuttumaan ja ihmiskaupan vastaista työtä jatkettava.

Yleiskokous tunnustaa edistystä Albaniassa tapahtuneen, mutta päättää jatkaa seurantaan kunnes päätöslauselmassa 1538 mainituissa toimenpiteissä on saavutettu näkyvää edistymistä.

4.1.2 Armenia

Yleiskokous on seurannut tiiviisti Armenian uudistusprosessia vuodesta 2001, jolloin maa liittyi Euroopan neuvostoon, ja on tyytyväinen vuonna 2005 tapahtuneen perustuslakiuudistuksen jälkeiseen kehitykseen erityisesti vallanjaon ja ihmisoikeuksien alalla. Uusi hallitusjärjestelmä vaatii kuitenkin vielä poliittisen ilmaston kohentumista sekä hallituksen ja opposition välisen vuoropuhelukulttuurin kehittymistä. *Jäsenyysvelvoitteiden ja -sitoumusten noudattamista käsittelevä raportti* hyväksyttiin joulukuussa 2006 (dok. 11117). Yleiskokous painottaa, ettei perustuslakiuudistus tuo muutoksia automaattisesti, vaan hallituksen ja viranomaisten on ponnistettava, jotta lakia sovellettaisiin myös käytännössä. Yleiskokous pahoittelee oikeus- ja tutkintapro-

sessien aikana edelleen tapahtuvia väärinkäytöksiä ja kehottaa *päätöslauselmassa 1532 (2007)* Armenian viranomaisia laittamaan viipymättä täytäntöön oikeuslaitosta ja erityisesti yleisen syyttäjän virastoa koskevat uudistukset. Lisäksi yleiskokous kehottaa Armeniaa tekemään kaikki mahdollinen, jotta vuoden 2007 parlamenttivaaleista tulisi vapaat ja EN:n standardien mukaiset. Erityisesti ehdokas- ja äänestyslistoihin sekä median toimintaedellytyksiin neuvottiin kiinnittämään huomioita.

Yleiskokouksen bureau asetti ad hoc –komitean tarkkailemaan parlamenttivaaleja 12.5.2007. Vaalitarkkailijoiden arvion mukaan Armenian viranomaisilta löytyi poliittista tahtoa korjata edellisissä vaaleissa todetut epäkohdat ja parantaa vaalilainsäädäntöä. Äänten laskemis- ja kirjaamisvaiheessa havaitut puutteet valitettavasti tahrivat vaalien positiivisen alkuarvion ja heikensivät koko vaalien uskottavuutta. Vaalit olivat kuitenkin Armenian itsenäisyyden aikana ensimmäiset, joita voidaan pitää demokraattisina. Tätä taustaa vasten parlamenttivaalit olivat Armenialle tärkeä näytönpaikka sitoutumisesta demokratiaan ja Euroopan neuvoston sääntöihin.

Parlamenttivaaleja on tarkasteltava lähestyvien presidentinvaalien valossa. Vuoden 2005 uudistettu perustuslaki siirsi selkeästi päätösvaltaa presidentiltä parlamentille. Tämä muutos lisäsi ehdokkaiden panostusta vaaleihin. Maan poliittinen ympäristö on muuttunut ratkaisevasti sitten vuoden 2003 vaalien. Presidenttiä tukevat puolueet voittivat parlamenttivaalit opposition ollessa hajanainen. Vuosina 2005 – 2006 uudistettu vaalilainsäädäntö toi huomattavan parannuksen vaalien toimittamiseen. Uudistuksista huolimatta erityisesti valitusmenettelyt kaipaavat vielä tarkempaa säätelyä. Ad hoc -komitea kehottaa Armenian viranomaisia ja uutta parlamenttia kehittämään lainsäädäntöä tältä osin yhteistyössä Venetsian komission kanssa ennen vuoden 2008 presidentinvaalia.

Ad hoc-komitean näkemyksen mukaan yleiskokouksen suosittelemat, näissä vaaleissa käytöön otetut sähköiset listat äänioikeutetuista olivat tärkeä ja konkreettinen parannus edellisiin vaaleihin verrattuna. Välittömästi äänestyksen sulkeuduttua ja ääntenlaskun päätyttyä Keskusvaalikomitean internetsivuilla julkaistavat listat

tuloksista lisäävät yleistä läpinäkyvyyttä ja kansan luottamusta äänestysprosessiin.

Media tarjosi ehdokkaille periaatteessa tasapuoliset mahdollisuudet näkyvyyteen. Käytännössä ylihinnoiteltu poliittinen mainonta estää heikommassa taloudellisessa asemassa olevien puolueiden näkyvyyden. Median toivotaan tarjoavan tasavertaiset lähtökohdat sekä hallitus- että oppositiopuolueille. Poliittisten ja taloudellisten intressien kietoutuminen on huolestuttavalla tasolla Armeniassa. Puolueiden rahoituskanaviin ja vaalikampanjoiden rahoituksen ilmoittamiseen tulisi jatkossa kiinnittää enemmän huomiota. Aiempien vaalien toimituksessa epäilyjä ja havaittuja rikkomuksia ei ole koskaan tutkittu riittävästi eikä syllisiä ole rangaistu. Tämä on luonut piittaamattomuuden ilmapiirin, joka on tuhoisaa koko demokraattiselle järjestelmälle. Armenian viranomaisten tulisi tutkia kaikki havaitut puutteet ja epäilyt sekä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin ongelmien korjaamiseksi ja rikollisten rankaisemiseksi.

Armenian uudistusprosessin ja vaalien lisäksi Armenia nousi yleiskokouksen asialistalle kertomusvuonna myös pitkään jatkuneen Vuoristo-Karabahin konfliktin vuoksi. Armenian jäsenyysvelvoitteita käsittelevän raportin (dok. 11117). arvion mukaan osapuolet Armenia ja Azerbaidžan pyrkivät molemmat löytämään sovinnon konfliktiin. Yleiskokous korostaa, että ilman lopullista kiistan ratkaisua koko alueen tulevaisuuden näkymät ovat kehnonlaiset. Lukuisista sovitteluyrityksistä ja kolmesta presidenttitason tapaamisesta huolimatta Vuoristo-Karabahin kysymyksessä ei kertomusvuonna ole edistytty.

4.1.3 Azerbaidžan

Azerbaidžanin tilanne on ollut yleiskokouksen kriittisen tarkastelun alla jo usean vuoden ajan. Yleiskokous on tyytyväinen parlamentin roolin vahvistumiseen poliittisen keskustelun forumina ja demokraattisten uudistusten ajajana. Erityisesti parlamentin rooli hallitusvallan kontrolloinnissa vaatii kuitenkin vielä paljon kehittämistä Azerbaidžanin perinteisesti vahvasti presidenttivaltaisessa systeemissä. Yleiskokous suosittelee Azerbaidžanin jäsenyysvelvoitteiden noudattamista käsittelevässä *päätöslauselmassa 1545*

(2007) harkitsemaan perustuslain muuttamista siten, että vallanjako olisi selkeämpi ja parlamentin rooli vahvempi.

Azerbaidžan sijaitsee strategisesti tärkeässä kohdassa Euroopan ja Aasian rajalla. Maan 25 prosentin taloudellisesta kasvusta huolimatta kansa elää yhä köyhyydessä. Jatkuvasti lisääntyvä korruptio saattaa vaarantaa koko kasvun mukanaan tuoman kehityksen niin taloudellisella kuin sosiaalisella ja poliittisella tasolla. Yleiskokous kiinnittää huomionsa maan huolestuttavaan korruption tasoon. Erityisesti oikeuslaitoksen toimintaa ja median toimintaympäristöä tulisi kehittää. Yleiskokous antaa tunnuksen kansainvälisessä yhteistyössä valmistellusta strategiasta, joka tähtää avoimuuden lisäämiseen ja korruption kitkemiseen.

Päätöslauselmaan 1505 (2006) kirjattu huoli mielipiteenvapauden rajoittamisesta on yhä ajankohtainen. Kertomusvuonna yleiskokouksen tietoon tuli lukuisia tapauksia, joissa toimittajien ja vapaiden kirjoittajien työtä oli väkivaltaisesti yritetty estää. Yleiskokous vaatii Azerbaidžanin viranomaisia tutkimaan tapaukset perusteellisesti ja tuomaan rikolliset oikeuden eteen sekä harkitsemaan uudelleen kunnianloukkauksen asemaa rikoslainsäädännössä. Yleiskokous on tyytyväinen EN:n ja Euroopan komission kanssa toteutettavaan ohjelmaan, jolla pyritään parantamaan vankiloiden oloja. Oikeusasiamiehen, ihmisoikeusaktivistien ja kansalaisjärjestöjen edustajien pääsy vankiloihin on selkeä askel oikeaan suuntaan. Kidutustapauksia ilmenee valitettavasti edelleen erityisesti poliisin kuulusteluissa ja armeijan piirissä. Yleiskokous vaatii Azerbaidžanin viranomaisia osoittamaan, ettei kidutus ole suvaittavaa, eikä se jää rankaisematta. Poliisien ja vankilahenkilökunnan koulutusta Euroopan neuvoston avustuksella tulee jatkaa edelleen.

4.1.4 Moldova

Moldova on ollut EN:n jäsen vuodesta 1995 alkaen ja on yhä monitorointikomitean seurannan kohteena. Maa on komitean mukaan edistynyt demokraattisissa uudistuksissa huomattavasti siten edellisen raportin, erityisesti mitä tulee sen demokraattisten instituutioiden vahvistamiseen. Moldova on ratifoinut 63 EN:n sopimusta. Se oli yksi ensimmäisistä valtioista, joka ratifioi EN:

n ihmiskaupan vastaisen sopimuksen. Yleiskokous toteaa, että Moldovan on nyt tullut aika panna myös käytännössä toimeen kaikki demokraattiset uudistukset, joihin se on sitoutunut.

Yleiskokous kiittelee *päätöslauselmassa 1572 (2007) jäsenyysselvotteiden ja -sitoumusten toteutuminen Moldovassa* maassa vuoden 2005 vaalien jälkeen vallinnutta poliittista vakautta. Kahden vaaleja seuranneen vuoden aikana on onnistuttu edistämään tärkeimpiä uudistuksia erityisesti liittyen EU:n jäsenyysskriteereihin ja demokraattisten uudistusten syventämiseen. Tämä todistaa, että maan pääasialliset poliittiset voimat ovat onnistuneet vastaamaan niin Moldovaan kohdistuviin sisäisiin kuin ulkoisiin haasteisiin. Maan parlamentti on kahden vuoden aikana hyväksynyt useita EN:n jäsenyysselvotteisiin liittyviä lakeja. Tärkeimpiä ovat demokraattisten instituutioiden toimintaan liittyvät.

Yleiskokous on tyytyväinen myös Moldovan hallituksen toimiin talouskehityksen tukemiseksi. Pääasialliset talousindikaattorit lupaavat hyvää. Maan bruttokansantuote on noussut vuodesta 2000 jopa 46,4 %:ia, talouden kasvu on ollut vuosittain 4–7 % välillä ja BKT henkeä kohden on kasvanut 1,6-kertaiseksi. Yleiskokous toivoo, että talouskasvu käytetään hyväksi maan modernisoimiseksi ja, että sen hyödyt saadaan ulottumaan koko kansaan.

Yleiskokous kehottaa Moldovaa jatkamaan lainsäädäntönsä kehittämistä, mikä on tärkeä askel demokraattisten uudistusten läpiviemisessä. On kuitenkin yhtä tärkeää, että säädettyjä lakeja myös noudatetaan. Moldovan hallituksen on nyt toimittava uuden lainsäädännön toimeenpanemiseksi käytännössä. Yleiskokous neuvoo Moldovaa vauhdittamaan uudistuksia erityisesti liittyen demokraattisten instituutioiden uudistamiseen, median vapauteen, vaalilakeihin ja aluedemokratiaan. Moldovan tulisi myös jatkaa oikeuslaitoksen uudistamista sen itsenäisyyden takaamiseksi ja tuomioistuinten ja tuomareiden toiminnan tehokkuuden ja ammattimaisuuden varmistamiseksi sekä kehittää syyttäjälaitostaan vastaamaan paremmin EN:n normeja. Korruption ja salakuljetuksen ehkäisemiseksi on ponnistettava lujemmin. Yleiskokous kehottaa Moldovan hallitusta varmistamaan, että korruption torjumista koskeva strategia ja toimintasuunnitelma pannaan toimeen ja uusia mekanismeja

ja toimenpiteitä julkisen hallinnon korruption ehkäisemiseksi otetaan käyttöön. Moldovan tulisi ottaa käyttöön kansainvälisten normien mukaisia uusia rahanpesun ja rikollisuuden rajoituksen vastaisia menetelmiä.

Yleiskokous toteaa Moldovassa kesäkuussa 2007 järjestettyjen aluevaalien olleen kokonaisuutena hyvin järjestetyt. Ne eivät kuitenkaan kaikilta osin vastanneet eurooppalaisia säädöksiä demokraattisista vaaleista. Kansainväliset vaalitarkkailijat havaitsivat ehdokkaisiin suunnattua uhkailua ja painostusta ja puolueiden epätasapuolista kohtelua mediassa, samoin puutteita huomattiin myös tiettyjen vaalimenettelyjen noudattamisessa, vaalisalaisuuden säilyttämisessä ja tulosten julkaisemisessa. Yleiskokous kehottaa Moldovaa parantamaan vaalilainsäädäntöä ja vaalimenettelyitä vuoden 2009 vaaleihin mennessä.

Ihmisoikeuksien kunnioittamisen osalta yleiskokous toteaa puutteita olevan erityisesti ilmaisunvapauden, vähemmistöjen (ml. seksuaaliset vähemmistöt) ja vankien oikeuksien kunnioittamisessa. Yleiskokous kehottaa Moldovan hallitusta valvomaan erityisesti uuden radiotoimintaa koskevan lainsäädännön täytäntöönpanoa, jatkamaan turvallisuuspalveluiden uudistamista ja parantamaan vangittujen olosuhteita eurooppalaisten normien mukaisesti. Moldovan tulisi kiireesti panna toimeen kidutuksen vastaisen komitean (CPT) suositukset.

Yleiskokous pahoittelee Transnistriaa koskevien 5+2-formaatissa käytyjen neuvotteluiden kariutumista. Se pyytää sovittelijoita (Venäjä, Ukraina, Etj), osapuolia (Moldova ja Transnistrian separatistialue) sekä tarkkailijoita (EU ja USA) tekemään kaikkensa neuvotteluiden uudelleenkäynnistämiseksi, huolimatta Tiraspolin separatistijohtajien häirintäyrityksistä. Yleiskokous pyytää toistamiseen, kuten se jo teki suositussessaan 1721 (2005), että EN:n asema ja osallisuus neuvotteluissa konfliktin ratkaisemiseksi tunnustettaisiin. EN:n osallistumisella varmistettaisiin tulevien ratkaisujen yhteensopivuus järjestön puolustamien arvojen kanssa. Yleiskokous toistaa käsityksensä, jonka mukaan konfliktin ratkaisun tulee perustua Moldovan alueelliseen koskemattomuuteen ja suvereniteettiin.

Yleiskokous toteaa lopuksi, että Moldovan jäsenysvelvoitteiden ja -sitoumusten seurantaa jatketaan tällä erää.

4.1.5 Monaco

Monacon ruhtinaskunta liittyi Euroopan neuvoston jäseneksi 5. lokakuuta 2004. Yleiskokouksen monitorointikomitea tutki Monacon jäsenysvelvoitteiden toteutumista ensimmäistä kertaa viime vuonna. Monacon ainutlaatuisen perustuslaillisen rakenteen johdosta maa otettiin yleiskokouksen monitoroinnin kohteeksi. Merkittävin erityispiirre liittyy Monacon ja Ranskan välisiin suhteisiin, jotka perustuvat vuoden 1930 maitten väliseen sopimukseen. Normaalisti kuuden kuukauden kuluttua jäsenyyden alusta tehtävää arviota lykättiin 56 ruhtinaskuntaa hallinneen ruhtinas Rainierin kuolemasta seuranneiden muutosten ja Prinssi Albert II:n valtaan nousemisen vuoksi. *Raportissa ja päätöslauselmassa 1566 (2007) velvoitteiden ja sitoumusten toteuttaminen Monacossa* (dok. 11299) todetaan edistystä tapahtuneen Monacossa erityisesti kansainvälisten sopimusten ratifioinnin suhteen ja paikallisen lainsäädännön tasolla. Yleiskokous pitää erityisen positiivisena Monacon marraskuussa 2005 allekirjoittamaa Ranskan ja Monacon välistä hallinnon yhteistyötä koskevaa sopimusta, joka kieltää Monacon kansalaisten syrjinnän korkeita virkamiehiä nimittäessä ranskalaisten hyväksi. Yleiskokous kehottaa Ranskaa ratifioimaan sopimuksen viipymättä.

Monaco on ratifoinut 30 EN:n 200 sopimuksesta ja allekirjoittanut kaksi lisää (eli Euroopan ihmisoikeussopimuksen 1. protokollan sekä Euroopan sosiaalisen peruskirjan). Yleiskokous muistuttaa, että ihmisoikeussopimuksen 1. protokollan ratifioiminen on jäsenysvelvoite, joka turvaa kansalaisten oikeuden omaisuuteen, vapaisiin vaaleihin sekä koulutukseen, ja olettaa Monacon viranomaisten toimivan sen hyväksi, että ratifiointi voi tapahtua niin pian kuin mahdollista. Yleiskokous pahoittelee myös sitä, ettei Monaco ole vielä allekirjoittanut sopimuksen 12. protokollaa, vaikka jäsenvelvoitteiden mukaan näin tulisi tapahtua vuoden kuluessa jäsenyyden alusta.

Yleiskokous kiittelee myös Monacon kansallisessa lainsäädännössä tapahtuneita uudistuksia liittyen naisten ja miesten siviilioikeudelliseen tasa-arvoon, kansallisuuslakiin, lehdistönvapauteen ja hallintolakiin. Järjestäytymisvapautta koskevia jäsenysvelvoitteita sen sijaan ei ole vielä

toimeenpantu. Edistystä on tapahtunut myös rahanpesun vastaisten instrumenttien suhteen. Yleiskokous kehottaa Monacoa uudistamaan kansallisneuvostonsa toimintaa ja organisaatiota koskevat lait sekä menettelytavat. Lisäksi yleiskokous suosittelee, että puoluelain uudistusta aletaan pohtia puolueiden rahoituksen selkeyttämiseksi. Yleiskokous päätti, että Monacon monitorointia jatketaan kunnes tuntuvaa edistystä tapahtuu jäljellä olevien sitoumusten suhteen.

4.1.6 Serbia

Vuonna 2003 EN:n liittynyt Serbia toimi EN:n puheenjohtajamaana ensimmäistä kertaa toukokuusta marraskuuhun 2007. Puheenjohtajuuskauden ohella Serbian EN-suhteita leimasivat viime vuonna tammikuussa järjestetyt parlamenttivaalit ja jo pitkään yleiskokouksen seurannassa ja raporttien aiheena olleet Kosovo sekä Haagin tuomioistuimen etsimät sotarikolliset.

Serbian parlamenttivaalit (21.1.2007) käytiin yleiskokouksen vaalitarkkailijoiden mukaan EN:n periaatteiden hengessä. 20 poliittista puoluetta ja koalitiota tarjosivat kansalaisille laajan valinnan mahdollisuuden ja myös vaalikampanjat käytiin vapaassa ja tarmokkaassa ilmapiirissä. Vähemmistöjen asemaan oli kiinnitetty vaaleissa entistä enemmän huomiota. Serbia luopui vuonna 2004 hyväksytyssä uudessa vaalilaissa vähemmistöjä edustavien puolueiden 5 prosentin äänikynnyksestä, mikä johti tammikuun vaaleissa vähemmistöjen edustuksen välittömään nousuun. Ehdokaslistoista kuusi edusti vähemmistöjä, ja ensimmäistä kertaa vuosiin myös albanialaisvähemmistöllä oli omat ehdokkaansa Serbian parlamenttivaaleissa. Viralliset vaaliasiakirjat olivat saatavilla myös vähemmistökielillä.

Uusi vaalilaki sisältää kuitenkin muutamia keskustelua herättäviä piirteitä. Puolue on oikeutettu vaalin jälkeen valitsemaan kansanedustajat riippumatta henkilökohtaisesta äänimäärästä tai ehdokkaiden alkuperäisestä järjestyksestä listalla. Tämä sääntö saattaa vähentää vaalilakiin kirjatun ehdokkaiden tasaisempaan sukupuolisen jakautumisen tähtäävän kiintiön positiivista vaikutusta sekä äänestäjien suoraa vaikutusvaltaa. Myös vaalilautakuntien koostumusta käsittelevän ohjeistuksen puuttuminen aiheutti ongelmia. Vaali uusittiin kuudessa äänestyspisteessä, mutta uu-

sinnalla ei ollut vaikutusta vaalin lopputulokseen.

Yleiskokous keskusteli tammikuun 2007 istunnossaan myös Kosovon tilanteesta. Yleiskokous pahoitteli osapuolten kantojen jyrkkyyttä ja siitä johtuvaa neuvottelun ratkaisun epätodennäköisyyttä. Tilanteen pitkittymisestä johtuen Kosovon ihmisoikeustilanne on valitettava. Erityisesti Kosovossa asuvien serbien tilanne on huolentaihe yleiskokoukselle, riippumatta siitä, mikä tulee olemaan neuvotteluiden lopputulos.

Päätöslauselmassa 1533 (2007) ja suosituksessa 1780 (2007) nykytilanne Kosovossa (dok. 11018) yleiskokous painottaa Kosovon aseman määrittelyn kiireellisyyttä väestön elinolojen parantamiseksi, Kosovon demokraattisen hallinnon vahvistamiseksi, vastuullisten ja edustuksellisten instituutioiden asettamiseksi ja alueen talouskasvun vahvistamiseksi. Neuvoteltu ratkaisu Kosovon asemasta on paras tapa taata hyvä ja pysyvä lopputulos, mutta mikäli neuvottelut eivät tulosta tuota hyväksyttävässä ajassa, on tarpeellista pohtia viimeisenä vaihtoehtona kansainvälisen yhteisön pakottamaa ratkaisua. Riippumatta siitä, mikä tuleva status on, alueen lainsäädännön on noudatettava eurooppalaisia demokratiaa, hyvää hallintoa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia ja vähemmistöjen suojelua koskevia normeja ja sopimuksia.

Yleiskokous toteaa päätöslauselmassa olevansa tietoinen monista Serbian viime aikoina kohtaamista vaikeuksista. Milosevicin kuolema, maan kireät suhteet Haagin tuomioistuimeen, EU-jäsenyysevennotteluiden jäädyttäminen ja Montenegron irtautuminen on nähty Serbian julkisessa mielipiteessä osoituksina siitä, että kansainvälinen yhteisö kohtelee Serbiä epäoikeudenmukaisesti. Yleiskokous huomioi Kosovon asemaa määrittelevän prosessin olevan erityisen haastava Serbian päättäjille. Näiltä vaaditaan erityisen aktiivista roolia sen estämiseksi, ettei Eurooppa-vastaisuus ja julkisen mielipiteen käsitys Serbian sortamisesta lisääntyisi entisestään. Serbian on pakko hyväksyä kansainvälinen läsnäolo Kosovossa. EN:n tulisi osaltaan lisätä toimintaansa Serbiassa ja pyrkiä näin lisäämään serbialaisten tietoisuutta Euroopasta.

Yleiskokous muistuttaa EU:n hallituksia niiden lupauksesta antaa Länsi-Balkanin maille "eurooppalainen perspektiivi" Thessalonikin ko-

kouksessa kesäkuussa 2003. Lupaus EU-jäsenyydestä on tehokas alueen hallituksia poliittisiin ja taloudellisiin uudistuksiin ja alueen vakauttamiseen motivoiva voima.

Serbian EU-jäsenyysneuvotteluiden alkamisen estää sen puutteellinen yhteistyö Haagissa toimivan Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICTY) kanssa. Myöskään kaikki muut alueen maat eivät ole vielä luovuttaneet kaikkia sotarikoksista epäiltyjä.

On kulunut yli kymmenen vuotta Balkanin sodan päättymisestä, mutta siitä huolimatta vain pieni määrä sotarikoksiin entisen Jugoslavian alueella syyllistyneistä on saatu oikeuden eteen. Yleiskokous patistaa alueen valtioita kovempiin ponnisteluihin syyllisten tuomitsemiseksi *päätöslauselmassa 1564 (2007) entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten syytteeseenpano* (dok. 11281) ja toteaa, ettei sotarikoksista enää nykypäivänä saa selvity ilman rangaistusta. Oikeuden toteutuminen on välttämätöntä kansallisen sovinnontekoprosessin kannalta.

Yleiskokous muistuttaa alueen hallituksia niiden velvollisuudesta tehdä täyttä yhteistyötä ICTY:n kanssa. Joissakin tapauksissa yhteistyössä on tapahtunut merkittävää parannusta, erityisesti mitä tulee tekniseen yhteistyöhön. Yleiskokous pahoittelee kuitenkin sitä, että osalta alueen hallituksista näyttää täydellisesti puuttuvan poliittinen tahto yhteistyön parantamiseksi. Vakavin puute on se, ettei kuutta sotarikoksista syytettyä henkilöä, tunnetuimpina Radovan Karadži ja Ratko Mladi, ole vangittu ja saatu tuomiolle. Yleiskokous kehottaa alueen valtioita, erityisesti Serbiaa ja Bosnia-Hertsegovinan serbitasavaltaa tekemään kaikkensa vielä vapaana olevien sotarikoksista syytettyjen pidättämiseksi ja toimittamiseksi Haagiin. Yleiskokous myös kehottaa Euroopan unionia pitämään kiinni sen vaatimuksesta Serbian täydestä yhteistyöstä ICTY:n kanssa ehtona vakaus- ja assosiaatiosopimuksen allekirjoittamiselle.

Asiaa koskevassa raportissa pohditaan myös, miten entisen Jugoslavian sotarikosten selvittämistä jatketaan Haagin tuomioistuimen sulkemisen jälkeen. On vaarana, ettei osaa syytetyistä saada tuomiolle ennen ICTY:n mandaatin päättymistä. Yleiskokous pyytää YK:ta jatkamaan työtään vapaana olevien sotarikollisten rankaisemiseksi

ja muistuttaa Balkanin alueiden valtioita niiden velvollisuudesta selvittää loputkin sotarikokset ja taata tulevien sotarikosoikeudenkäyntien oikeudenmukaisuus ja puolueettomuus. Yleiskokous kehottaa alueen valtioita parantamaan poliisiyhteistyötä maiden välisillä sopimuksilla, lisäämään kansallisten oikeuslaitostensa resursseja, parantamaan todistajien suojelua ja tiedottamaan kansalaisiaan sotarikosoikeudenkäynneistä, jotta ne hyväksyttäisiin paremmin. Yleiskokouksen arvion mukaan alueen valtioiden oikeusjärjestelmiä on vahvistettu, mutta niissä on vielä paljon parannettavaa. Joidenkin valtioiden päättäjien haluttomuus korjata asia on valitettavaa. Yleiskokous huomioi myös valtioiden kansalaisten luovuttamista ulkomaille koskevien kieltojen ongelmat kansainvälisen oikeuden toteutumiselle ja vaatii, ettei kieltoa ulotettaisi henkilöihin, joita syytetään sotarikoksista, mikäli heille taataan ulkomaille oikeudenmukainen oikeudenkäynti.

4.1.7 Ukraina

Ukrainan presidentti Jushtshenkon päätöstä hajottaa Ukrainan parlamentti seurannut poliittinen kriisi vuoden 2007 alussa huolestutti yleiskokousta suuresti. Huhtikuussa 2007 yleiskokous järjesti ajankohtaiskeskustelun Ukrainan demokraattisten instituutioiden toiminnasta.

Päätöslauselmassa 1549 (2007) demokraattisten instituutioiden toiminta Ukrainassa (dok. 11255) yleiskokous toteaa, että vuonna 2004 tehdyt uudistukset toteutettiin tavalla, joka ei ollut Venetsian komission suositusten mukainen. Esimerkiksi julkista keskustelua perustuslakimuutoksista ei käyty laisinkaan. Poliittisen epävakauden jatkuminen Ukrainassa johtuu maan peräkkäisten hallitusten haluttomuudesta panna toimeen välttämättömät poliittiset uudistukset, ja niitä tukevat oikeuslaitoksen, hallinnon ja talouden uudistukset. Yleiskokous kehottaa Ukrainaa yhteistyössä Venetsian komission kanssa tutkimaan kiireesti v. 2004 uudistusten legitimiys ja saattamaan perustuslaki yhteensopivaksi eurooppalaisten normien kanssa vastaavien ongelmien toistumisen estämiseksi tulevaisuudessa. Erityisesti vallanjakoa, vaalijärjestelmää, parlamentin toimintaa ja oikeuslaitosta koskevat säännöt tulisi saattaa ajan tasalle. Poliittiselle kilpailulle tulee olla selkeät säännöt. *Päätöslauselmassa* kritisoidaan

voimakkaasti Ukrainan tiettyjen poliittikkojen omaneduntavoittelua ja lyhyen ajan tavoitteita, ja pahoitellaan, että näiden toiminta on pahoin tahrannut kaikkien Ukrainan päättäjien mainetta. Maan mainetta mustaavat myös huhut, joiden mukaan Ukrainassa olisi palkattu alaikäisiä masamielenosoituksiin.

Yleiskokous pahoittelee myös Ukrainan oikeuslaitoksen systemaattista väärinkäyttöä. Oikeuden päätöksiä on jätetty noudattamatta. Yleiskokous muistuttaa, että oikeuslaitoksen itsenäisyys ja puolueettomuus ovat välttämättömien ennakkoehtojen demokraattisen järjestelmän toimivuudelle ja oikeusvaltion toimivuudelle. Ukrainan oikeuslaitoksen perusteellinen uudistaminen on siis välttämätön. Ongelmia on myös perustuslakituomioistuimen asemassa ja vaikutusvallassa.

Erityisesti Ukrainan vaalilaeissa olisi yleiskokouksen mukaan korjattavaa. Parlamentin erotamisen jälkeen pidettäviä ennenaikaisia vaaleja koskevia sääntöjä on parannettava. Johtuen vuoden 2004 uudistuksista, Ukrainassa on vain yksi vaalipiiri, mikä ei takaa parlamentin edustuksellisuutta. Puolueiden laatimat vaalilistat ovat lisäksi suljetut, eivätkä äänestäjät näin voi vaikuttaa ehdokkaiden järjestykseen.

Parlamenttivaalit saatiin loppujen lopuksi järjestettyä 30.9.2007 kompromissiratkaisun turvin ja poliittinen kriisi saatiin rauhoitettua vaalilakimuutoksien avulla. Yleiskokouksen huolet vaalien sujumisen suhteen osoittautuivat ainakin sikäli turhiksi, että vaikeista olosuhteista huolimatta, poliittisen kriisin keskellä pidetyt vaalit sujuivat yleiskokouksen lähettämien vaalitarkkailijoiden mukaan positiivisessa ilmapiirissä ja ammattimaisella tavalla, sekä pääpiirteissään EN:n ja kansainvälisen yhteisön asettamien kriteerien mukaisesti. Perusoikeuksia kuten kokoontumis- ja sananvapautta kunnioitettiin vaalikampanjoinnin aikana. Äänestäjät valitsivat ehdokkaansa vaihtelevuutta tarjoavalta ehdokaslistoilta, ja media seurasi kattavasti koko vaalikampanjaa. Joitakin tapauksia valtion ja paikallistason virkamiesten järjestämästä poliittisesta kampanjoinnista oli kuitenkin havaittavissa. Vaalien aikaistaminen aiheutti ongelmia ehdokaslistojen kanssa. Vaalipäivä sujui kuitenkin rauhallisessa ilmapiirissä ja hyvässä järjestyksessä. Vaalilakiin tehdyt muutokset aiheuttivat kuitenkin äänestä-

jiin joukossa hämmennystä ja vaikuttivat negatiivisesti vaaliprosessiin. Kampanjoinnin aikana kaikki pääpuolueet ilmaisivat halunsa nähdä tulevaisuudessa Ukraina osana Euroopan Unionia, vaikuttaa positiivisesti Venäjän ja Euroopan suhteisiin sekä toteuttaa kokonaisvaltainen perustuslakiuudistus Ukrainassa. Nämä tavoitteet täyttääkseen poliittisten voimien on muodostettava vakaa hallitus, joka kunnioittaa ennen vaaleja vallinnutta konsensusta hallituskoalition ja opposition vallanjaosta sekä aloitettava kunnianhimoinen koko yhteiskuntaa koskeva uudistustyö.

4.1.8 Venäjä

Venäjä liittyi Euroopan neuvostoon vuonna 1995, josta lähtien maan kehitystä kohti demokratiaa on seurattu monitorointikomiteassa ja Venäjää koskevia raportteja on käsitelty vuosittain yleiskokouksessa. Vuonna 2007 Venäjää koskevia raportteja ei käsitelty täysistunnossa, mutta joulukuussa yleiskokous lähetti ad hoc valtuuskunnan tarkkailemaan maan parlamenttivaaleja. Valtuuskuntaan kuuluivat mm. *Sinikka Hurskainen* ja *Kimmo Sasi*. Ennen vaaleja yhdeksänhengen yleiskokouksen valtuuskunta vieraili marraskuussa kolme päivää Moskovassa ja Pietarissa. EN:n yleiskokous antoi loppuarvion vaalien toimituksesta yhdessä ETYJ:n yleiskokouksen valtuuskunnan kanssa. ETYJ:n vaalitarkkailuun erikoistuneen toimiston ODIHR:n päätös olla lähettämättä oman tarkkailijavaltuuskunnan herätti paljon keskustelua.

Vaaleja koskevasta raportista keskusteltiin vuoden 2008 yleiskokouksen tammikuun istunnossa, ja sen mukaan 2.12.2007 pidetty *Venäjän duuman vaali* ei täyttänyt Euroopan neuvoston ja ETYJ:n asettamia demokraattisten vaalien standardeja, eikä vaaleja voida kaikilta osin pitää oikeudenmukaisina. Venäjä toimi kansainvälisten sitoumusten hengen ja tarkoituksen vastaisesti jättämällä vaalitarkkailukutsun lähettämisen viime hetkeen.

Vaalit järjestettiin poliittista kilpailua rajoittavassa ilmapiirissä. Valtion viranomaiset ja media suosivat selkeästi vallassa olevaa Putinin Yhtenäinen Venäjä – puoluetta. Tällainen valtiovallan ja puoluepolitiikan yhteensulautuminen on ristiriidassa kansainvälisten sitoumusten kanssa. Op-

positiopoalueiden toimintaa häirittiin, ja uuden vaalilain takia pienten ja uusien puolueiden oli äärimmäisen vaikea kilpailla tasavertaisesti vaaleissa. Valtionpäämiehen aktiivinen rooli kampanjoinnissa teki parlamenttivaalista presidentin kannatusta indikoivan kansanäänestyksen. Radio- ja televisiokanavat ovat lähes täydellisesti valtion kontrollissa. Presidentti Putin ja Yhtenäinen Venäjä – puolue hallitsivat lähetysaikoja, ja ohjelmat olivat selkeästi valtapuoluetta suosivia. Tarkkailuraporttien mukaan valtion rahoittama media epäonnistui tarjoamaan puolueetonta tietoa eri puolueiden kampanjoista ja vaaliteemoista. Painettu media oli dynamisempi, ja useat sanomalehdet suhtautuivat kampanjoiviin osapuoliin tasapuolisesti. Valitettavasti sanoma- ja aikakauslehdet eivät saavuta laajoja lukijakuntia Venäjällä.

Uuden vaalilain myötä vaalissa käytettiin suhteellista listasysteemiä, joka suosii vakiintuneita poliittisia puolueita. Sitoutumattomat eivät voi listautua edes ehdokkaiksi. Rekisteröitymisprosessi on monimutkainen ja vaatii joko suuren määrän kannattajien allekirjoituksia tai tuntevan rahasumman. Seitsemän prosentin äänikynnys ja vaaliliittojen kieltö vaikeuttavat uusien poliittisten puolueiden ja pluralistisen parlamentaarisen edustuksen kehittymistä. Vaalikampanjaa leimasivat opposition vaalitapahtumien ja kokousten keskeyttäminen. Äänestäjien oli erittäin vaikea vertailla eri puolueiden ohjelmia, sillä Yhtenäinen Venäjä – puolue ei osallistunut poliittisiin debatteihin. Opposition ehdokkaiden kampanjoinnin häiritsemisestä, pidätyksistä ja vaalimateriaalin takavarikoinnista raportoitiin jatkuvasti. Kansalaisjärjestöjen toimintaa estettiin ja muutamat järjestöt jopa raportoivat, että kansainvälisten vaalitarkkailijoiden työtä häirittiin, mm. estämällä pääsy äänestyspaikoille.

Tekniseltä puolelta vaalin toimitus oli hyvin organisoitu ja vaalitarkkailijat raportoivat teknisistä edistysaskeleista. Vaalitoimitus sujui rauhallisessa ilmapiirissä, vaikka äänestyspaikat olivat toisinaan ruuhkaisia, ja tarkkailijoiden havaintojen mukaan äänestyspaikoilla parveili yli-innokkaita poliiseja. Vaalitarkkailijat havaitsivat rekisteröitymättömien äänestäjien jättävän äänestyslipukkeita. Äänestyskopit ja vaaliurnat eivät aina taanneet vaalisalaisuuden säilymistä.

4.2 Demokratian haasteet

Euroopan neuvoston tavoitteena on ollut viime vuosina keskittää toimintaansa perusarvojensa, eli demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen edistämiseen sekä korostaa EN:n roolia Euroopan johtavana demokratiaa ja ihmisoikeuksia käsittelevänä kansainvälisenä järjestönä. EN:n asema on kiistan ihmisoikeuksien edistämisessä. EN on luonut demokratialle säännöstöä, joka nykyään käsittää lähes 200 yleissopimusta sekä lukuisia ministerineuvoston suosituksia. EN on myös tukenut valtioiden demokratiakehitystä erilaisten yhteistyö- ja koulutusohjelmien kautta.

Uuden teknologian, terrorismin ja muiden yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomat haasteet koskevat kaikkia demokratioita. EN:n seuranta on osoittanut, että sen jäsenvaltioissa tapahtuu vielä nykyäänkin jopa kaikkein pahimpia ihmisoikeusloukkauksia. EN:n omalla alueella on lisäksi alueita, joissa EN:n ihmisoikeuksien valvontamekanismit tai oikeusvaltioperiaatteen eivät toimi lainkaan.

Muutosten aikakaudella on erityisen tärkeää tehdä säännöllisiä tilannearvioita ihmisoikeuksien ja demokratian tilasta Euroopassa. Tässä tarkoituksessa yleiskokous järjesti 18. huhtikuuta 2007 ensimmäisen teemaistuntopäivän, jonka aiheena olivat *ihmisoikeudet ja demokratian tila Euroopassa (The State of Human Rights and Democracy in Europe)*. Istunnon tarkoituksena oli pohtia, mikä on ihmisoikeuksien ja demokratian tila jäsenvaltioissa ja millaisia uusia haasteita Eurooppaan kohdistuu. Istunnon päätteeksi hyväksyttiin *päätöslauselma 1547 (2007)* ja *suositus 1791 (2007)* (dok. 11202). Päätettiin järjestää vuosittain Euroopan demokratian tilaa ja ihmisoikeuksia koskevan yleiskeskustelu.

Suurimmaksi ongelmaksi Euroopassa todettiin nykypäivänä olevan se, että EN:n piirissä allekirjoitettujen sitoumusten ja sopimusten ja kentällä vallitsevan todellisuuden välillä on vielä valtava kuilu. Nyt olisi toisin sanoen keskityttävä varmistamaan, että annetut sitoumukset toteutettaisiin myös käytännössä.

Seuraavassa on käsitelty edellä mainitun teemakeskustelun raporttia sekä muita vuoden aikana hyväksyttyjä ihmisoikeus- ja demokratia-aiheisia raportteja kolmesta näkökulmasta: EN:n

ihmis oikeusmekanismit, demokratian meka-
nismit ja perusihmis oikeuksien toteutuminen.
Lisäksi käsitellään EN:n kampanjaa naisiin koh-
distuvan väkivallan kitkemiseksi Euroopasta.

4.2.1 EN:n ihmis oikeusmekanismit

Euroopan ihmis oikeustuomioistuin (EIT) on tärkein ihmis oikeuksia valvova ylikansallinen elin. Euroopan ihmis oikeussopimuksen nojalla yksityisillä henkilöillä, ryhmillä ja kansalaisjär-
jestöillä sekä valtioilla on oikeus tehdä valitus tuomioistuimeen, jonka päätökset ovat sopi-
musvaltioille sitovia. Viime vuosien ongelmana EIT:n toiminnalle on ollut jäsenmaiden määrän lisääntymisestä johtuva valitusten määrän raju kasvu. Tuomioistuimen resurssit eivät ole kasva-
neet valitusten määrän vaatimalla tavalla, minkä vuoksi valitusten käsittelyajat ovat muodostu-
neet pitkiksi. Vuoden 2007 kesäkuun tilastojen mukaan käsitellyä odotti noin 96 200 valitusta. Vuonna 2004 hyväksytty ihmis oikeussopimuksen 14. lisäpöytäkirja tähtää tuomioistuimen toiminnan tehostamiseen. Lisäpöytäkirjan voi-
maantulo on kuitenkin lykkääntynyt, sillä Venäjä on ainoana jäsenvaltiona jättänyt sopimuksen ratifioimatta. Lähes neljännes tuomioistuimeen tulevista valituksista koskee Venäjää.

*Päätöslauselmassa 1571 (2007) EN:n jäsen-
valtioiden velvollisuudesta tehdä yhteistyötä EIT:n kanssa* (dok. 11183) yleiskokous painottaa EIT:n merkitystä Euroopan ihmis oikeussopimuksen toimeenpanossa ja muistuttaa jäsenvaltioiden ns. positiivisesta velvollisuudesta avustaa tuomiois-
tuinta tosiasioiden selvittämisessä. Kansalaisten oikeus valittaa kohtelustaan tuomioistuimeen on Euroopan ihmis oikeusjärjestelmän keskeisimpiä elementtejä ja tätä oikeutta tulee suojella kaikilta tasoilta tulevalta häirinnältä. Yleiskokous toteaa, että viranomaisten taholta on tehty laitonta painostusta valituksen tekijöiden lisäksi myös heitä puolustaviin asianajajiin ja kansalaisjärjestöihin. *Suosituksessa 1809 (2007)* pahoitellaan, ettei mi-
nisterineuvosto ole kyennyt puuttumaan ongelmaan. Yleiskokous pyytää ministerineuvostoa laatimaan suosituksen jäsenvaltioille toimenpi-
teistä, joilla laittomaan painostukseen ja kos-
totoimenpiteisiin puututaan ja tekijät saadaan vastuuseen.

EIT:n ja EN:n ministerikomitean ohella jäsen-
maiden ihmis oikeustilannetta seuraamaan perus-
tettiin vuonna 1999 *EN:n ihmis oikeusvaltuutetun*
toimi. Viran perustamisesta aloitteen teki Tasaval-
lan Presidentti Martti Ahtisaari puheessaan EN:n
yleiskokoukselle tammikuussa 1996. Ihmisoi-
keusvaltuutetun mandaattiin kuuluu ihmisoi-
kestietoisuuden ja -koulutuksen edistäminen sekä jäsenvaltioiden ja niiden kansalaisten neuvomi-
nen ihmis oikeusasioissa. Valtuutettu voi myös kiinnittää valtion huomion puutteisiin lainsää-
dännössä tai käytännössä. Vuoden 2006 alussa aloittanut ruotsalainen Thomas Hammarberg on toinen ihmis oikeusvaltuutettu.

Osana EN:n ihmis oikeusmekanismien arvi-
ointia yleiskokous keskusteli ihmis oikeusvaltuu-
tetun toiminnasta ja hyväksyi *päätöslauselman 1581 (2007) Euroopan neuvoston ihmis oikeusval-
tuutetusta*. Yleiskokous toteaa, että valtuutetun toiminta on kehittynyt nopeasti ja toiminta va-
kiintunut. Yleiskokouksen mielestä mandaattia pitäisi kuitenkin laajentaa muun muassa EIT:n tuomioiden täytäntöönpanon monitorointiin Euroopan ihmis oikeussopimuksen 14. pöytäkir-
jan linjausten mukaisesti. Yleiskokous huomioi päätöslauselmassa myös ihmis oikeusvaltuutetun toimiston alimitoitettut taloudelliset resurssit ja henkilöstön määrän ja vaatii niihin merkittäviä lisäkorotuksia. Huolimatta jo tehdyistä koro-
tuksista, vastaavat resurssit yhä huonosti insti-
tuutiolle asetettuja tavoitteita ja toiveita. Pää-
töslauselmassa korostetaan myös Euroopassa ihmis oikeusasioita käsittelevien instituutioiden (EU, YK:n ihmis oikeuskomissaari, UNHCR, Etyj) yhteistyön välttämättömyyttä päällekkäi-
syyksien poistamiseksi. Parempia tiedonvaihto-
mekanismeja olisi luotava myös EN:n omien ihmis oikeusinstituutioiden välille, jotta ihmis-
oikeusvaltuutetun suositusten ja EIT:n tuomioiden toimeenpanoa voitaisiin seurata paremmin.

EN:n yksi suurimmista saavutuksista on kuolemanrangaistuksen poistaminen rauhanajalla kaikista jäsenvaltioista. EN:n *päätöslauselmas-
sa 1560 (2007) Euroopan neuvoston jäsenmaiden pyrkimys kuolemanrangaistuksia koskevan kansain-
välisen moratorion aikaansaamiseksi* yleiskokous pahoitteli, että kuolemanrangaistus on vielä käytössä mm. Valko-Venäjällä ja kahdessa EN:n tarkkailijajäsenvaltiossa, Japanissa ja Yhdys-
valloissa. Kuolemanrangaistuksen kumoamista

eivät noudata myöskään Georgiaan kuuluvat separatistiset alueet Abhaasia ja Etelä-Ossetia, eikä Moldovaan kuuluva Transnistria, huolimatta Georgian ja Moldovan sitoutumisesta kuolemanrangaistuksen poistamiseen. Yleiskokous kehottaa alueita poistamaan kuolemanrangaistuksen käytöstä ja muuttamaan kuolemanrangaistuksen saaneiden tuomio vankeusrangaistukseksi. Päätöslauselmassa yleiskokous antaa tukensa Italian YK:ssa tekemälle työlle kuolemanrangaistuksia koskevan kansainvälisen moratorion aikaansaamiseksi ja kehottaa myös kaikkia jäsenvaltioitaan tukemaan Italian aloitetta. Teloitusten keskeyttäminen on askel kohti kuolemanrangaistuksen poistamista käytöstä.

Euroopan ihmisoikeussopimuksen kidutuksen kieltävään artiklaan 3 ("Ketään ei saa kiduttaa, eikä kohdella tai rangaista epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla) perustuva Euroopan kidutusten ja epäinhimillisen ja alentavan kohtelun vastainen sopimus (*European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*) solmittiin vuonna 1987. Sopimusta valvomaan luotiin samalla riippumattomien asiantuntijoiden muodostama kidutusten ja epäinhimillisen kohtelun vastainen komitea CPT (*Committee for the Prevention of Torture and Inhuman and Degrading Treatment or Punishment*), jonka toiminta perustuu jäsenmaiden vankiloihin ja muihin suljettuihin laitoksiin (ml. nuorisovankilat, pakolaisten vastaanottokeskukset, poliisilaitokset, psykiatriset sairaalat) tehtyihin seurantavierailuihin. Vierailuita tehdään määräajoin, mutta niitä voidaan järjestää myös ad hoc-periaatteella. Valtio ei voi kieltäytyä vierailusta, eikä evätä CPT:ltä pääsyä mihinkään suljettuun laitokseen tai estää komiteaa haastattelemasta ketä se haluaa. Valtiota informoidaan etukäteen vierailusta, mutta komitea ei ilmoita vierailun tarkkaa ajankohtaa, eikä vierailtavia paikkoja.

CPT:n jäsenet ovat riippumattomia asiantuntijoita, kuten lakimiehiä, lääkäreitä sekä poliisi- ja vankilatoimen asiantuntijoita. Euroopan neuvoston ministerikomitea valitsee jäsenet, yhden kustakin jäsenmaasta, neljän vuoden toimikaudeksi. Kolmen kansallisen ehdokkaan esivalinnan suorittaa jäsenvaltioiden PACE:n kansalliset valtuuskunnat. Parlamentaarisen yleiskokouksen pysyvä komitea kiinnitti menneenä vuonna jäsenmaiden huomiota CPT:n

jäsenvalintamenettelyiden oikeuden- ja tarkoituksenmukaisuuteen. *Päätöslauselmassa 1540 (2007) CPT:n jäsenvalintaprosessin kehittämisestä* yleiskokous kehotti jäsenvaltioita parantamaan kansallisen valintaprosessin avoimuutta, lisäämään EN:n valtuuskunnan osuutta valinnassa sekä kehittämään kandidaattien haastatteluja. Asiaa koskevan raportin mukaan monessa jäsenvaltiossa valintaa ei tehdä kandidaatin pätevyyden perusteella. Raportissa huomioitiin myös naisjäsenien vähäisyys komiteassa (miehiä 30, eli 71 %, naisia 12 eli 29 %) sekä lääkärin koulutuksen omaavien jäsenien puute. Päätöslauselmassa kehoitetaan ihmisoikeusasioiden alakomiteaa, joka käsittelee listan kansallisen valintaprosessin päätteeksi, hylkäämään ne kansalliset listat, joissa kaikki hakijat eivät täytä tehtävän vaatimuksia tai jos listalta puuttuu naisehdokas.

Suomen edustajana CPT:ssä on ansiokkaasti toiminut kahden kauden ajan 1999–2007 professori Veronica Pimenoff. Hänen toinen toimikautensa päättyi joulukuussa 2007. Suomen EN-valtuuskunta suoritti syksyn 2007 aikana kansallisen esivalinnan ja haastatteli tehtävään sopivia ehdokkaita. Valtuuskunnan laatiman listan pohjalta EN:n ministerineuvosto nimitti tehtävään seuraavaksi neljäksi vuodeksi tohtori Sonja Kurtén-Vartion.

4.2.2 Demokratian mekanismit

Poliittiset puolueet ovat demokraattisen yhteiskunnan tärkeimpiä toimijoita, joiden kautta kansalaisten mielipiteet muotoutuvat. Poliittikkaa ja poliittisia puolueita kohtaan kohdistuu kuitenkin jatkuvasti arvostelua.

Laajassa raportissaan *ihmisoikeuksien ja demokratian tilasta Euroopassa* (dok. 11203) yleiskokous on pannut huolestuneena merkille, että kansalaisten poliittinen tyytymättömyys on kasvanut. Tämä näkyy muun muassa vähentyneenä kiinnostuksena vaaleja kohtaan. Erityisesti nuorten äänestysprosentit ovat laskeneet viime vuosina. Kansalaisten luottamus demokratiaa ja poliittisia instituutioita kohtaan on myös laskenut. *Päätöslauselmassa 1547 (2007) ihmisoikeuksien ja demokratian tilasta Euroopassa* yleiskokous arvioi, ettei kansalaisten kiinnostuksen lasku poliittisia vaaleja kohtaan ns. vakiintuneissa demokratioissa johdu niinkään heidän poliittisen kiinnos-

tuksen puutteesta, vaan se saattaa olla seurausta instituutioiden heikosta toimivuudesta. Puolueet eivät yleiskokouksen arvion mukaan kykene toimimaan toivotulla tavalla kansalaisten ja valtion välisenä linkkinä. Monien parlamenttien edustuksellisuus on kyseenalaista, eivätkä demokratian perusperiaatteet kuten vallan kolmijako, poliittiset oikeudet, avoimuus ja vastuu toteudu kaikissa vakiintuneissa demokratioissa kunnolla. Kansalaisilla on tunne, ettei heillä ole poliittisia vaikutusmahdollisuuksia.

Yleiskokous huomauttaa, että edustuksellisen demokratian toimivuuden ratkaisee pitkälti se, miten edustuksellinen parlamentti on. Ensi sijasta onkin, että kaikenlainen syrjintä äänestämisen ja ehdolle asettumisen suhteen estetään, perustuu syrjintä sitten sukupuoleen, rotuun, uskontoon tai sosiaaliseen luokkaan. Vapaat ja oikeudenmukaiset vaalit ovat demokratian keskeinen elementti. EN:n piirissä on tehty paljon työtä vaalisäännösten luomiseksi. Kuitenkin viime aikojen kokemukset todistavat, etteivät vaalit monissa jäsenvaltioissa täyty järjestön asettamia kriteereitä.

Naisten asemaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Naisten tasavertainen osallistuminen poliittiseen päätöksentekoon on merkki kehittyneestä demokratiasta. Valitettavasti tasa-arvoon on vielä pitkä matka monissa kansallisissa parlamenteissa. Alimmillaan naisten osuus on vain 4,4 % kansanedustajista. Naisministereiden osuus on usein vielä pienempi. Tukeakseen tasa-arvokehitystä jäsenvaltioissaan, yleiskokous päätti perustaa *päätöslauselmalla 1593 (2007)* (dok. 11436) *erityisen tasa-arvopalkinnon (Gender Equality Prize)*. Palkinto tultaisiin jakamaan joka viides vuosi ja se annettaisiin niille yleiskokouksen tasa-arvokomitean valitsemille poliittisille puolueille, jotka ovat ottaneet käyttöön esimerkillisiä toimintatapoja naisten poliittisen osallistumisen edistämiseksi.

Politiikan heikentyvä arvostus on uhka koko demokraattista yhteiskuntajärjestelmää kohtaan. Sekä yleiskokous että EN:n perustuslakiasiantuntijoista koostuva Venetsia-toimikunta ovat aikaisemmin käsitelleet mm. poliittisten puolueiden rahoitusta ja vaaleja. Venetsia-toimikunta laati yleiskokouksen kehoituksesta vaaleja koskevan säännösten (*Code of Good Practice in Electoral Matters*) loppuvuonna 2002. EN:n huippukokous vuonna 2005 päätti perustaa uuden Demokra-

tia-foorumin (*Forum for the Future of Democracy*), jonka puitteissa käsiteltäisiin mm. *good practices* demokratian eri toimialoilla.

Päätöslauselmassa 1546 (2007) (dok. 11210) yleiskokous kehottaa Venetsia-toimikuntaa laatimaan *säännösten poliittisia puolueita* varten. *Päätöslauselmassa* on lueteltu eri aihekokonaisuuksia, jotka tulisi huomioida säännöstyössä. Nämä liittyvät demokraattisten vaalien toimitukseen (erilaiset menetelmät), naisten ja miesten tasa-arvoista osallistumista poliittisissa puolueissa tukeviin toimenpiteisiin, vaalirahoitukseen, puolueiden toiminnan avoimuuden edistämiseen sekä toimenpiteisiin, joiden tavoitteena on rohkaista nuoria, vähemmistöjen edustajia ja iäkkäitä kansalaisia osallistumaan. Lopuksi säännösten tulisi myös käsitellä puolueiden suhdetta mediaan ja muuhun kansalaisyhteiskuntaan sekä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa. Yleiskokous kehottaa lopuksi EN:n kansalaisjärjestöjen konferenssia (*Conference of International Non-Governmental Organisations*) laatimaan säännösten kansalaisosallistumisesta.

Yleiskokouksen kolmessa erillisessä raportissa on käsitelty vaalien toimitukseen liittyviä yksityiskohtia.

Demokraattisten ja vapaiden vaalien eräs tunnusmerkki on *salainen lippuäänestys* eli äänestäjien mahdollisuus itsenäisesti päättää ja toteuttaa valintansa. Äänestäjien päätökseen vaikuttaa edelleen useita taustatekijöitä kuten perheperinne, johonkin ryhmään kuuluminen tms. Viranomaisten tulisi kiinnittää erityistä huomiota salaisen lippuäänestykseen vaalien toimitusta suunniteltaessa ja esim. äänestystilaa valittaessa. Yleiskokous ehdottaa *päätöslauselmassa 1590 (2007)* eurooppalaisten menettelyohjeiden laatimista salaiselle lippuäänestykselle, sisältäen ohjeet poliittisille päättäjille, tarkkailijoille ja äänestäjille (dok. 11438).

Samoihin yleisperusteluihin vedoten yleiskokous on ehdottanut *päätöslauselmassa 1591 (2007)* *etä- ja ennakköäänestystä koskevien menettelyohjeiden* (dok. 11434) laatimista. Etä- ja ennakköäänestysmahdollisuuksien laajentaminen olisi askel kohti laajempaa osallistumista.

Venetsia-toimikunta on hyväksynyt kansanäänestyksiä koskevat hyvät menettelytavat (*Code of Good Practice on Referendums*). *Päätöslauselmassa 1592 (2007)* (dok. 11435) *kansanäänestyksiä kos-*

kevien hyvien menettelytapojen laatimista yleiskokous tukee toimikunnan aloitetta ja kehottaa jäsenmaita kehittämään kansanäänestyskäytäntöä toimikunnan laatimien suuntaviivojen mukaisesti. Venetsia-toimikunta on aikaisemmin laatinut suuntaviivat perustuslakia koskevista kansanäänestyksistä (*guidelines on constitutional referendums*).

4.2.3 Perusihmisoikeuksien toteutuminen

Yleiskokouksen raportissa *Ihmisoikeuksien ja demokratian tilasta Euroopassa* (dok. 11202) käsitellään perusoikeuksien toteutumisesta eri aloilla. Eräiden perusoikeuksien toteutumisesta on lisäksi vuonna 2007 hyväksytty erilliset raportit (mm. salaiset vankileirit, valtiosalaisuudet, sananvapaus, uskonto ja sananvapaus, syrjintä).

Terrorismin vastaisessa taistelussa käytetyt keinot ja niiden vaikutus ihmisoikeuksiin on ollut eräs keskeinen aihe. Eräiden arvioiden mukaan terrorismin vastaista taistelua on käytetty tekosyynä kansainvälisten ihmisoikeusnormien noudattamatta jättämiselle, perustellen ihmisoikeuspuolestajiin kohdistuneita rangaistustoimenpiteitä turvallisuuskäsitteillä. Monessa valtioissa kidutusta, vankien huonoa kohtelua ja kohtuuttoman pitkiä vangitsemisaikoja on perusteltu terrorismin torjunnalla. Yhdysvaltojen ohella monet Euroopan maat ovat säätäneet uusia terrorismin vastaisia lakeja, joilla on ollut negatiivisia vaikutuksia perusoikeuksien toteutumiseen.

Raportissaan Ihmisoikeuksien ja demokratian tila Euroopassa yleiskokous nostaa terrorismin torjunnan yhdeksi suurimmista haasteista ihmisoikeuksien toteutumiselle, ja muistuttaa EN:n piirissä solmittujen ihmisoikeussopimusten pätevän myös terrorismin vastaiseen taisteluun. Vankien kidutus ja epäinhimillinen kohtelu on YK:n ihmisoikeuksien julistuksen ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen vastaista toimintaa, eikä sitä voida perustella minkään kansallisen intressin tai turvallisuuskäsitteiden nojalla.

Paljon kohua jo vuosina 2005 ja 2006 herättänyt sveitsiläisen parlamentaarikko Dick Martyn raportti *CIA:n väitetyistä salaisista vangitsemisista ja laittomista vankien kuljetuksista Euroopan neuvoston jäsenmaiden välillä* sai jatkoa, kun aiheesta valmistui yleiskokouksen vuoden 2007 kesäkuun

istuntoon toinen *raportti* (dok. 11302 rev.). Raportin mukaan CIA:n ylläpitämiä salaisia pidätys- ja kuulustelukeskustoja, joissa pidettiin terrorismista epäiltyjä muiden valtioiden kansalaisia, oli vuosina 2002 – 2005 Puolassa ja Romaniassa. Vankeista tärkeimmät vietiin Puolaan, vähemmän tärkeitä Romaniaan. Raportti perustuu Martyn nimettöminä haastattelemiin lähteisiin, kuten entisiin vankeihin, ihmisoikeusjärjestöjen edustajiin ja vankilatyöntekijöihin, sekä vankeja kuljettaneiden lentokoneiden reittien jäljityksiin.

Yleiskokous toteaa päätöslauselmassaan 1562 (2007), että CIA:n salaisten vankiloitten olemassa olosta Puolassa ja Romaniasta on esitetty korkean todennäköisyyden todisteet. Tällaisten vankiloitten olemassaolon mahdollisuutta myös muissa EN:n jäsenvaltioissa ei voida sulkea pois. Päätöslauselmassa todetaan eurooppalaisten vankiloitten olleen osa CIA:n tärkeimpiä terrorismista epäiltyjä varten luotua High Value Detainees -ohjelmaa. CIA toteutti ohjelman yhteistyössä eurooppalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa, joista osa oli hallitusten edustajia. Ohjelmaa pidettiin vuosia salassa Nato-yhteistyön luottamuksellisuussääntöjen perusteella. Yleiskokouksen mukaan ohjelma on johtanut toistuviin vakaviin ihmisoikeusrikkomuksiin. Vangittuja on kohdeltu epäinhimillisesti ja alentavasti. Osa ns. "tehostetuista" kuulustelumenetelmistä täyttää Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja YK:n kidutuksen vastaisen sopimuksen määrittelemät kidutuksesta sekä epäinhimillisestä ja alentavasta kohtelusta. Yleiskokous huomauttaa myös, että salaiset vankilat jo sinällään ovat kiellettyjä Euroopassa.

Yleiskokous moittii päätöslauselmassa ministerineuvostoa toimettomuudesta. Ministerineuvosto ei ole yleiskokouksen mukaan toteuttanut omia suosituksiaan CIA-lentojen selvittämiseksi. *Suosituksessa 1801 (2007)* yleiskokous vaatii ministerineuvostoa täyttämään tehtävänsä EN:n päätöksentekolimenä ja ihmisoikeuksien valvojana Euroopassa ja toteaa valtiosalaisuuksiin tai kansalliseen turvallisuuteen vetoamisen tekevän vaikeaksi tai jopa mahdottomaksi ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneisiin viranomaisiin kohdistuvat parlamentaariset tutkimukset ja oikeustoimet, samoin kuin uhrien kuntouttamisen sekä vahingonkorvauksien myöntämisen väärinkohdelluille. Yleiskokous kehottaa ministerineuvos-

toa valmistelemaan suosituksen jäsenvaltioilleen siitä, ettei todistusaineistoa saa valtiosalaisuuksiin vedoten evätä, kun kyse on valtion viranomaisen oikeudellisesta tai poliittisesta vastuusta vakaviin ihmisoikeusrikkomuksiin. Valtioiden olisi otettava käyttöönsä menettelytapoja, joilla syylliset saadaan vastuuseen toimistaan vaaran-tamatta laillisia valtiosalaisuuksia ja kansallista turvallisuutta. Yleiskokous toteaa myös, että kansallisten turvallisuuspalveluiden toiminnan demokraattisen valvonnan parantamista olisi tutkittava.

Sanan- ja ilmaisuvapaus sekä vapaa ja riippumaton lehdistö ovat demokratian keskeisiä tunnusmerkkejä. Yleiskokous on käsitellyt useita raporttia sananvapautta uhkaavista haasteista (median keskittyminen, sanan- ja uskonnonvapaus, valtiosalaisuudet).

Raportissa ihmisoikeuksien ja demokratian tilasta Euroopassa nostettiin esille sananvapauden merkitys demokraattisessa yhteiskunnassa. Viime aikoina tapahtuneet toimittajien murhat, medialle asetetut rajoitukset ja toimittajiin kohdistetut sanktiot ovat suuri huolenaihe EN:lle. Päätöslauselmassa 1547 (2007) ihmisoikeuksien ja demokratian tila Euroopassa yleiskokous muistuttaa, että sananvapaudella ja median pluralismilla on kriittisen tärkeä rooli hyvin toimivassa demokratiassa ja että Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan medioilla on oikeus ilmaista poliittisia mielipiteitä ja kritisoida julkista valtaa, paljastaa korruptiotapauksia sekä kyseenalaistaa uskonnollisia tapoja ja oppeja. Demokratia on vaarassa, mikäli toimittajat eivät voi hoitaa työtään pelkäämättä henkensä edestä.

Yleiskokous on seurannut myös monissa EN:n jäsenvaltioissa tapahtunutta *median keskittymistä* yhden omistajan käsiin ja ilmaisee huolensa suurten mediakeskittymien vaikutuksesta demokratialle ja median pluralismille päätöslauselmassa 1547 (2007). Median kasvanutta roolia nyky-yhteiskunnassa on tarkasteltava kriittisesti, varsinkin niissä tapauksissa, joissa media on pyrkinyt ottamaan hoitaakseen normaalisti poliittisille puolueille kuuluvia tehtäviä, kuten poliittisen agendan laatimista, poliittisen debatin monopolisoimista ja uusien poliittisten johtajien esille nostamista. Yleiskokouksen mukaan yksityisomistuksessa olevan median valintojen takana ovat usein ensisijaisesti liike-elämän int-

ressit, eikä niinkään kansalaisten tai demokratian palveleminen.

Toimittajille kohdistetut uhkaukset olivat erillisen raportin aiheena, jonka pohjalta hyväksyttiin *päätöslauselma 1535 (2007) ja suositus 1783 (2007) toimittajien ilmaisuvapauden ja hengen uhkaamista*. Yleiskokous ilmaisee huolensa lukuisista viime vuonna tapahtuneista toimittajiin kohdistuneista väkivaltaisista hyökkäyksistä, tappouhkauksista ja kidnappauksista. Yleiskokous viittaa erityisesti turkkilaisen toimittajan Hrank Dinkin ja venäläisen toimittajan Anna Politkovskajan murhiin. Yleiskokous muistuttaa jäsenvaltioita niiden velvollisuudesta tutkia em. murhat ja toimittajiin kohdistuneet aggressiot. Yleiskokous suunnittelee erityistä instrumenttia helpottamaan niin toimittajiin kohdistuneiden uhkauksien selvittämistä kuin kansallisten rikostutkimusten edistymisen seurantaa.

Päätöslauselmassa 1551 (2007) vakoiluun ja valtiosalaisuuksien paljastamiseen liittyvien oikeudenkäyntien oikeudenmukaisuudesta yleiskokous toteaa, että valtiosalaisuudet eivät saa olla tekosyy ihmisoikeusrikkaille tai sanan- ja ilmaisunvapauden rajoituksille. Yleiskokous esittää huolensa siitä, että Yhdysvallat, Saksa, Sveitsi ja Italia ovat uhanneet asettaa syytteeseen edellä mainittuja CIA-lentoja tutkineita toimittajia. Yleiskokous toteaa, että useiden jäsenvaltioiden valtiosalaisuuksia koskeva lainsäädäntö on niin epäselvää ja yleisluonteista, että sitä voidaan käyttää laillisesti työtään tekeviä journalisteja, tutkijoita, asianajajia ja muita ihmisoikeuksien puolustajia vastaan. Erityisen huono tilanne on Venäjällä, jossa useita tämänkaltaisia vakoilusyytteitä on nostettu.

Valtiosalaisuuksien paljastamiseen liittyvät oikeudenkäynnit ovat erityisen alttiita poliittiselle hyväksikäytölle, minkä vuoksi jäsenvaltioiden tulisi kiinnittää erityistä huomiota niiden oikeudenmukaisuuden varmistamiseen. Päätöslauselmassa yleiskokous määrittelee suuntaviivat, joiden mukaan valtiosalaisuuksia koskevat oikeudenkäynnit tulisi järjestää. Se toteaa, ettei jo julkisessa tiedossa olevaa asiaa voida pitää valtiosalaisuutena, eikä siitä kirjoittavaa voida syyttää vakoilusta. Syytettyä vastaan suunnatun todistusaineiston tulee olla julkista, eivätkä salaiset palvelut saa koskaan hoitaa vakoiluepäilyjä koskevaa rikostutkintaa. Yleiskokous pahoittelee, ettei Venäjä ole noudattanut jäsenisoumuk-

siaan ja muuttanut turvallisuuspalvelu FSB:tä koskevaa lakia tähän liittyen. *Suosituksessa 1792 (2007)* yleiskokous kehottaa kaikkia jäsenvaltioita arvioimaan olemassa olevan valtionsalaisuuksien paljastamista koskevan lainsäädäntönsä ja poistamaan epäselvyydet. Lainsäädäntö ei saa olla ristiriidassa sananvapauden kanssa, eikä sen tule estää asianajajien ja muiden ihmisoikeuksia puolustavien työtä. Valtioiden on myös kehitettävä tapoja suojella toimittajia tai korruptio-, ihmisoikeusrikkomus- tai muissa julkisen vallan väärinkäyttötapauksissa todistavia. Venäjää yleiskokous kehottaa palauttamaan turhaan syytetyiden henkilöiden kunnian.

Kulttuurien välinen vuoropuhelu on ollut keskeinen teema monessa kansainvälisessä järjestössä. Eurooppalaisista yhteiskunnista on tullut ihmisten vapaamman liikkuvuuden ja maahanmuuton myötä entistä monikulttuurisempia. Myös globalisaatio ja teknologian kehittyminen ovat lisänneet valtioiden ja kansojen välistä yhteistoimintaa ja keskinäistä riippuvuutta. Tämä on luonut uusia haasteita, kuten lisääntynyt rasismi, muukalaisviha ja syrjintä ja tehnyt kulttuurien välisen ymmärtämisen entistä tärkeämmäksi. EN:n ministerineuvosto julkaisi aiheesta syyskuussa 2007 valkoisen kirjan ja EU on julistanut vuoden 2008 kulttuurien välisen dialogin vuodeksi. EN:ssa aiheetta on käsitelty jo aikaisemmin niin ministerineuvoston kuin parlamentaarisen yleiskokouksen taholta. Vuonna 2007 yleiskokous hyväksyi kaksi aiheetta koskevaa suositusta.

Suositus 1805 (2007) jumalanpilikka, uskonnolliset loukkaukset ja vihanlietsonta beidän uskonnollisen vakaumuksensa perusteella sai alkunsa *Sinikka Hurskaisen* kesällä 2005 tekemästä aloitteesta.

Yleiskokous keskusteli aiheesta kesäkuun 2007 istunnossaan Hurskaisen raportin (dok. 11296) pohjalta. Raportin mukaan uskonnollisten ryhmien tulee, samalla tavoin kuin muidenkin ryhmien, sietää kriittisiä kannanottoja toiminnastaan, vakaumuksestaan ja opetuksistaan, kunhan kritiikkiä ei esitetä vain loukkaamistarkoituksessa. Suosituksessa yleiskokous toteaa sananvapauden olevan demokratian kannalta niin tärkeää, että myös uskonnollisten ryhmien on sen nimissä siedettävä avointa ja kriittistäkin keskustelua. Sananvapauden varjolla ei kuitenkaan tule sallia vihanlietsontaa tai väkivaltaan yllyttämistä. Yleiskokous suosittelee, että uskon-

toja koskevat ilmaiset säädetään rangaistavaksi silloin, kun ne tahallisesti ja vakavasti häiritsevät yleistä järjestystä, lietsovat yleistä väkivaltaa tai yllyttävät vihaan, syrjintään tai väkivaltaan yksittäistä ihmisiä tai ihmisryhmää vastaan.

Yleiskokous muistutti vihanlietsontan ja väkivaltaan yllyttämisen olevan yhtä tuomittavaa myös silloin, kun sitä harjoittavat uskonnollisten ryhmien edustajat. Yleiskokous tuomitsee voimakkaasti muslimijohtajien toimittajille ja kirjailijoille osoittamat tappouhkaukset sekä muistuttaa kulttuurien välisen vuoropuhelun jatkuvasta tarpeesta. Uskonnollisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärtäminen vähentää kitkaa yhteiskuntien sisällä ja yksilöiden välillä, kun ihmiset tietävät enemmän toistensa vakauksista.

Monissa maissa on historiallisista syistä yksi valtauskonto, mikä on heijastunut kansallisiin lainsäädäntöihin. Yleiskokous suosittelee, että EN:n jäsenmaat tarkastelisivat tästä näkökulmasta uudelleen jumalanpilkkalakejaan ja sallivat avoimen keskustelun uskontoa koskevista asioista. Yhden uskonnon suosiminen on ristiriidassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 ja 14 artiklan kanssa.

Samassa istunnossa hyväksyttiin myös toinen uskonnon asemaan suhteessa ihmisoikeuksiin ja valtioon liittyvä *suositus 1804 (2007) valtio, uskonto, sekularismi ja ihmisoikeudet* (dok. 11298). Asiaa koskevan raportin mukaan kirkon ja valtion erottaminen toisistaan on eurooppalaisten arvojen mukaista. Suomen valtuuskunnan aloitteesta suositukseen lisättiin kuitenkin kappale, jossa todetaan, että kukin jäsenmaa voi järjestää kirkon ja valtion suhteet parhaaksi katsomallaan tavalla, kunhan lainsäädäntö on sopusoinnussa Euroopan ihmisoikeussopimuksen kanssa. Uskonnonvapautta suojeleva Euroopan ihmisoikeussopimus ei edellytä kirkon ja valtion erottamista toisistaan.

Uskontoon liittyvät kysymykset aiheuttavat yleiskokouksessakin usein tavallista kiivaampia keskusteluita. Voimakkaimpia tunteita viime vuonna käsitellyistä uskontoon liittyvistä raporteista aiheutti *luomisopin vaaroja kouluopetuksessa koskeva raportti* (dok. 11375). Raportin käsitteily oli jo kesäkuun istunnon asialistalla, mutta täysistunto poisti sen agendalta. Raportissa ja *päättöslauselmassa 1580 (2007)* todetaan, että

koulujen luonnontieteen opetuksen pitää perustua tieteelliseen maailmankuvaan. Luomisoppia voidaan opettaa uskontotunneilla, mutta tieteen kanssa sillä ei ole mitään tekemistä. Päätöslauselmassa todetaan myös, ettei tarkoituksena ole kiistää uskontoa tai uskonnon vapautta, vaan erottaa uskonto ja tiede toisistaan. Ne eivät ole toisilleen vastakkaisia; evoluutioteoria perustuu tieteeseen, luomisoppi ei. Kiistelyä luomisopin ja evoluutioteorian välillä on totuttu pitämään amerikkalaisena ilmiönä, mutta viime vuosina luomisopin kannattajat ovat saaneet jalansijaa myös Euroopassa. Monissa Euroopan maissa uskonnolliset tahot ovat asettaneet Darwinin evoluutioteorian kyseenalaiseksi ja halunneet korvata sen luomisopilla.

Syrjintä nostetaan yhdeksi Euroopan suurimmista ihmisoikeushaasteista yhteenvetoraportissa Ihmisoikeuksien ja demokratian tila Euroopassa (dok. 11202). Rasismi, muukalaisvastaisuus, suvaitsemattomuus, samoin kuin sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, rotuun tai uskontoon perustuva syrjintä ovat yhä yleisiä Euroopassa. Yleiskokous hyväksyi vuonna 2007 useita asiaa koskevia raportteja, päätöslauselmia ja suosituksia.

Raportissa *antisemitismin vastainen taistelu* (dok. 11292) yleiskokous toteaa antisemitismin lisääntyneen kaikkialla Euroopassa ja ilmaisee huolensa ilmiön arkipäiväistymisestä. Juutalaisvastaisia aatteita levittävät lähinnä äärioikeistolaiset ja -vasemmistolaiset liikkeet sekä islamistit, mutta myös muut tahot. Yleiskokous myös pahoittelee Lähi-idän tilanteen ratkaisemattomuutta, joka on lisännyt juutalaisvastaisia mielipiteitä Euroopassa, vaikkakaan ei ole ainoa selitys niiden lisääntymiselle. Asiaa koskevassa *päätöslauselmassa 1563 (2007)* yleiskokous muistuttaa antisemitismin olevan uhka Euroopan neuvoston edistämille arvoille ja uhkaavan niin yksilöiden vapautta ja perusoikeuksia kuin demokratian arvoja ja kehottaa jäsenvaltioitaan tuomitsemaan ankarasti kaikki antisemitismin muodot.

4.2.4 Naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen kampanja

EN:n huippukokous päätti v. 2005 Suomen aloitteesta järjestää vuosina 2006–2008 koko Euroopan laajuisen *naisiin kohdistuvan väkival-*

lan vastaisen kampanjan. EN:n parlamentaarinen yleiskokous totesi kesäkuussa 2006 kansallisilla parlamenteilla olevan keskeisen osuuden naisiin kohdistuvan väkivallan torjunnassa ja perusti kampanjalle parlamentaarisen ulottuvuuden. Kansallisia parlamentteja kehoitettiin nimeämään yhteyshenkilön naisiin kohdistuvan väkivallan vastaista kampanjaa varten. Eduskunnan Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta valitsi 8.6.2007 tehtävään kansanedustaja *Jukka Gustafssonin*. Aiemmin tehtävässä toimi kansanedustaja *Leena Raubala*. Yhteyshenkilön tehtävänä on osallistua kampanjan parlamentaarisen ulottuvuuden suunnitteluun Suomessa ja seurata kampanjan toteuttamista eurooppalaisella ja pohjoismaisella tasolla.

Kampanjan puolivälin arvioita koskevassa päätöslauselmassa 1582 (2007) yleiskokous päätti tehdä arvion kampanjan tavoitteiden toteutumisesta kaikissa jäsenmaissa. Kansallisille parlamenteille asetettiin päätöslauselmassa seitsemän vaatimusta, joiden toteutumisesta niiden on annettava tilinpäätös huhtikuuhun 2008 mennessä. Vaatimukset koskevat naisiin kohdistuvan väkivallan säätämistä rangaistavaksi, sen erityisluonteen huomioimista rikoslainsäädännössä, uhrille tarjottavien palveluiden, suojelun ja oikeusavun riittävyyttä sekä riittävien budjettimäärärahojen myöntämistä lakien toimeenpanoon.

Eduskunta otti osaa kampanjaan vuonna 2007 osallistumalla sosiaali- ja terveysministeriön koordinoimaan kansallisen kampanjan ohjausryhmään, jossa on jäseniä niin ministeriöistä kuin kansalaisjärjestöistä. Ohjausryhmän tehtävänä on ollut kartoittaa Suomen ongelmakohdia suhteessa EN:n kriteereihin sekä suunnitella vuonna 2008 käynnistyvää viestintä- ja asennekampanjaa naisiin kohdistuvan väkivallan vastustamiseksi. Suomen suurimpia puutteita liittyen naisiin kohdistuvaan parisuhdeväkivaltaan ovat ryhmän selvitysten perusteella mm. naisiin kohdistuvaa perheväkivaltaa koskevan erityislainsäädännön puuttuminen ja riittämättömät palvelut uhreille.

Eduskunnassa järjestettiin lokakuussa 2007 parlamenttien välisen kampanjan pohjoisten maiden ryhmän kokous, johon osallistui kansanedustajia Suomesta, Ruotsista ja Liettuasta, suomalaisia asiantuntijoita ja EN:n sihteeristön virkamiehiä. Kokouksessa päätettiin mm. ryhtyä laajempaan

maiden väliseen yhteydenpitoon ja tiedonvaihtoon (ml. best practices). Osallistuneet kansanedustajat päättivät myös pyrkiä aktivoimaan omilla tahoillaan muita kansanedustajia vastustamaan naiseen kohdistuvaa väkivaltaa sekä edistämään asiaa koskevia aloitteita Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen piirissä.

Vuoden 2007 suunnitelmien pohjalta toteutetaan huhtikuussa 2008 eduskunnassa myös kansanedustajille, kunnallispäättäjäille ja valtion virkamiehille suunnattu asiantuntijaseminaari naiseen kohdistuvan väkivallan torjumisesta lain-säädännöllisin keinoin ja palvelutason toimin.

4.2.5 *Demokratia aluetasolla*

Osittain globalisaation vauhdittamana viime vuosikymmenien aikana Euroopassa on havaittavissa kaksi rinnakkaista kehityssuuntaa: toisaalta integraatiokehitys ja toisaalta alueiden merkityksen kasvu. Yleiskokouksen raportti *Euroopan alueellistumisesta* (dok. 11373) antaa lyhyen tilanekuvauksen alueiden tilanteesta useassa EN:n jäsenmaissa.

Yleiskokous toteaa, että monet Euroopan maat ovat edistyneet merkittävästi liittovaltio-, alue- tai itsehallintojärjestelmien kehittämisessä. Monissa valtioissa alueilla on hyvin toimiva itsehallinto tai valtaa on huomattavassa määrin hajautettu alueille. Yleiskokouksen mukaan aluetason demokratia parantaa kansalaisten poliittisia osallistumismahdollisuuksia ja pystyy toimimaan monissa kysymyksissä valtiotasoa tehokkaammin olemalla lähempänä kansalaisten jokapäiväistä elämää. Alueellista itsehallintoa ei tule pitää ongelmana tai uhkana, vaan tapana vahvistaa alueiden osallistumista poliittiseen päätöksentekoon niin kansallisella tasolla kuin Euroopassa.

Yleiskokous huomioi, että jotkut valtiot suhtautuvat hyvin negatiivisesti alueellistumiseen ja kieltävät yhä joidenkin vähemmistöjen olemassaolon. Yleiskokous tunnustaa, että useissa jäsenvaltioissa esiintyy kansallismielisiä, itsenäisyyttä vaativia vähemmistöjä. Euroopassa on ollut useita etnisyyteen, kansallisuuteen, kielellis-kulttuuriseen tai uskonnolliseen identiteettiin perustuvia konflikteja ja viime vuosina useita uusia valtioita on luotu Euroopassa. Yleiskokous korostaa, että edellä mainitut konfliktit tulisi aina

ratkaista rauhanomaisin ratkaisuin. Demokraattiin keinoihin kuuluvat mm. vaalit, kansanäänestykset ja perustuslaki- ja instituutiouudistukset. Yhtenä ratkaisuna yleiskokous tarjoaa alueiden aseman vahvistamista. Yleiskokous on vakuuttunut, että monet olemassa olevista ongelmista voidaan ratkaista tyydyttävästi subsidiariteetin, regionalismin, itsehallinnon ja federalismin periaatteiden kautta. Yleiskokous viittaa ensimmäiseen parlamenttien ja aluekongressien yhteiskonferenssiin, joka järjestettiin Strasbourgissa syyskuussa 2007.

Suosituksessa 1811 (2007) yleiskokouksen mukaan EN:n ministerineuvoston, EN:n alueiden kongressin ja Euroopan unionin tulisi tukea alueellistumista vahvistamalla subsidiariteettiperiaatetta, hyvää hallintotapaa ja aktiivista kansalaisuutta. Yleiskokous tukee alueiden kongressin aloitetta uuden peruskirjan laatimisesta alueellisesta demokratiasta. Tekstin tulee tarjota realistisia ja joustavia ratkaisuja, jotka ovat jäsenvaltioiden enemmistön ja ministerikomitean hyväksyttävissä ja muodostavat pohjan myöhemmälle oikeudellisen instrumentin kehittämiseksi.

4.3 Yleiseurooppalaisen oikeusnormiston kehittäminen

Euroopan neuvosto on vuonna 2007 saanut valmiiksi yhden uuden yleiseurooppalaisen yleissopimuksen, ja yleissopimusten lukumäärä on nyt noussut 201. Näistä Suomi on allekirjoittanut ja ratifioinut 95 sopimusta ja allekirjoittanut, muttei vielä ratifioinut 18 sopimusta.

Yleiskokous hyväksyi huhtikuussa *lausunnon 263 (2007)* luonnoksesta *yleissopimukseksi lasten suojelusta seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan* (dok. 11256). Sitä ennen tammikuussa yleiskokous hyväksyi *päätöslauselman 1530* ja *suosituksen 1778 (2007)* samasta aiheesta (dok. 11118). Raportissa käydään läpi eri kansainväliset sopimukset lasten suojelusta, ja kerrotaan hyväksikäytön eri muodoista. Käytössä olevat tilastot eivät anna täydellistä kuvaa tilanteesta, sillä lapset eivät itse aina kykene tuomaan esille kokemiaan ongelmia. Tarvitaan myös kokonaisvaltainen kansainvälinen näkemys tarvittavista lainsäädännöllisistä ja sosiaalisista toimin lasten aseman kohenta-

miseksi. Päätöslauselmassa yleiskokous ilmaisee tukensa EN:n vuonna 2006 hyväksymälle toimintaohjelmalle "*Building a Europe for and with Children*". Päätöslauselmassa esitetään jäsenmaille toimenpiteitä ongelman ratkaisemiseksi. Suositus sisältää EN:n ministerineuvostolle osoitetut toimenpide-ehdotukset, joista tärkein liittyy kansainvälisen yleissopimuksen aikaansaamiseen.

Lausunnossaan EN:n uudeksi *yleissopimuksiksi lasten suojelusta seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan* yleiskokous esitti eräitä muutoksia ja täsmennyksiä, jossa mm. korostettiin perheiden roolia ja haluttiin tiukentaa sopimuksen seurantamekanismeja. Yleissopimukseen on koottu kaikki keskeinen lasten suojelemista seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan koskeva sääntely, ja siinä on vahva rikosten ennaltaehkäisemistä sekä uhrien suojelemista ja auttamista koskeva näkökulma. Sopimukseen sisältyy myös uusia velvoitteita. Utta on mm. velvoite kriminalisoida ns. "grooming", jossa lasta yleensä internetin kautta valheellisilla tiedoilla houkutellaan tapaamiseen tarkoituksena käyttää lasta seksuaalisesti hyväksi tai käyttää häntä lapsipornon valmistamisessa.

Sopimus avautui allekirjoitettavaksi loka-kuussa 2007 Espanjassa pidettävässä Euroopan oikeusministerien kokouksessa, jossa oikeusministeri Tuija Brax allekirjoitti sopimuksen Suomen puolesta. Suomen lain mukaan lapseksi katsotaan seksuaalisen hyväksikäytön osalta alle 16-vuotias ja lapsipornon osalta alle 18-vuotias. Yleissopimuksen mukaan on myös mm. voitava sulkea toimitila, jota on käytetty lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön, tai kieltää rikoksentehtyjää harjoittamasta toimintaa lasten parissa. Lisäksi yleissopimus velvoittaa kriminalisoimaan lapsen värväämisen tai pakottamisen pornografisiin esityksiin. Velvoite edellyttää lainsäädännön täsmentämistä ja täydentämistä. Sopimus edellyttää Suomessa muitakin muutoksia rikoslainsäädäntöön.

EN käynnisti vuoden 2008 alussa laajan kampanjan lapsiin kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäyttöä vastaan. Suomen hallitus on tukenut kampanjaa vapaaehtoisrahoituksella.

Euroopan neuvosto on laatinut yhden merkittävän sopimuksen *huumeiden vastaisesta toiminnasta*. Pompidou-ryhmä on eri alojen yhteistyöryhmä, jonka työskentely on kitkeä kokonaisvaltaisesti huumeiden käyttöä ja laitonta kauppaa.

Osittaissopimuksella perustettuun ryhmään kuuluu Euroopan neuvoston jäsenmaita sekä muun muassa EU-komissio, minkä lisäksi tekniseen yhteistyöhön osallistuvat lähes kaikki Keski- ja Itä-Euroopan maat. Yhteistyö muiden kansainvälisten järjestöjen – kuten YK, WHO ja Interpol – kanssa on tiivistä. Suomi on allekirjoittanut osittaissopimuksen vuonna 1987.

Huumeiden väärinkäyttö on lisääntynyt ja ilmiön terveydelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset laajentuneet. EN:n yleiskokous ehdottaa *suosituksessa 1813 (2007)* ja *päätöslauselmassa 1576 (2007)* (dok. 11344) uuden yleiseurooppalaisen sopimuksen laatimista, sekä eräitä muita toimenpiteitä. Yleiskokouksen mielestä uuden sopimuksen lähtökohtana tulisi olla kaikkien kansalaisten oikeus terveyteen osana ihmisoikeuksia. Yleiskokous viittaa mm. uudistettuun Euroopan sosiaaliseen peruskirjaan (ETS no 163). Uuden yleiseurooppalaisen sopimuksen tulisi tukea kansallisia viranomaisia ja sen avulla voitaisiin löytää parhaimmat käytännöt (*best practices*) mm. ehkäisevään huumetyöhön ja koulutukseen liittyen, hoitomenetelmien löytämiseksi sekä kuntoutuksen ja sosiaalisen integraation edistämiseksi. EU:n huumeiden vastainen toiminta on moniulotteista (*EU Drugs Strategy 2005-12*), mutta yleiskokous korostaa, että 47-jäseninen EN tarjoaisi paremman viitekehysten laajemman yleiseurooppalaisen toiminnan kannalta.

Uudistettu sosiaalinen peruskirja (ETS 163), joka tehostaa sosiaalisten ja taloudellisten perusoikeuksien kansainvälistä takaamista, astui voimaan vuonna 1999. Suomi on ratifoinut sopimuksen vuonna 2002. Peruskirjassa mainitut oikeudet ja periaatteet ovat yleisesti hyväksyttyjä useimmissa jäsenmaissa, mutta silti se on suhteellisen tuntematon asiakirja. Globalisaatio, kansainvälinen talouskehitys ja työvoiman lisääntyneet liikkuvuus ovat korostaneet tarvetta soveltaa enemmän joustavuutta työmarkkinoilla, ja tätä kautta sosiaaliset oikeudet ja työelämään liittyvät kysymykset kansainvälisellä tasolla ovat saaneet uudenlaisen merkityksen. Yleiskokous hyväksyi 2007 raportin (dok. 11277) ja *päätöslauselman 1559 (2007)*, jossa tarkastellaan Euroopan sosiaalista ulottuvuutta uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan kannalta sekä uusien työmarkkinasäädösten ja minimipalkkojen arviointia. Yleiskokouksen mielestä tulisi

tarkentaa peruskirjan soveltamisalaa ja huomioida muutokset työelämässä ja kansainvälisessä ympäristössä. Yleiskokouksen mielestä EN:n ja EU:n tulisi pikaisesti yhdessä sekä yhteistyössä mm. ILO:n kanssa toimia sen puolesta, että sosiaaliset näkökohdat ja eurooppalaiset standardit työelämässä otetaan huomioon globaalilla tasolla. Eurooppalaisten työelämän standardien tulisi olla malli muulle maailmalle. Globaali talous ei saisi alentaa eurooppalaisia työelämän standardeja.

Sosiaalisten oikeuksien suhteesta ihmisoikeuksiin on keskusteltu yleiskokouksen piirissä jo pitkään. Euroopan sosiaalisen peruskirjan tavoitteena on edistää sosiaalisia oikeuksia Euroopassa määrittelemällä vähimmäisvaatimustaso niille sosiaalisille oikeuksille, jotka EN:n jäsenvaltioiden tulisi taata kansalaisilleen, erityisesti heikoimmassa asemassa oleville. Sosiaalisen peruskirjan on ratifioinut 23 valtiota. Raportissa ja suosituksessa 1795 (2007) *sosiaalisia oikeuksia koskevien sitoumuksien monitoroinnista* (dok. 11234) yleiskokous toteaa yhdeksi suurimmaksi ongelmaksi sen, ettei sopimuksen lisäpöytäkirjan sisältämää työntekijöiden ja työnantajien järjestöjen sekä tiettyjen kansalaisjärjestöjen oikeutta tehdä kollektiivisia valituksia sosiaalisten oikeuksien rikkomisen johdosta, ole toimeenpantu kuin Suomessa. Kansalaisjärjestöt ovat aktiivisin sosiaalisia oikeuksia puolustava taho ja niille tulisi antaa suurempi rooli peruskirjan toteutumisen seurannassa. Yleiskokous kehottaa hallituksia kutsumaan kansalaisjärjestöjen edustajia myös peruskirjan seurantaa hoitavien komiteiden kokouksiin. Yleiskokous suosittelee ministerikomiteaa toimimaan sen hyväksi, että EN:n jäsenvaltiot, jotka eivät vielä ole liittyneet Euroopan sosiaaliseen peruskirjaan, ratifioisivat sen lisäpöytäkirjoineen. Peruskirjan jo ratifioineilta valtioilta yleiskokous pyytää lisäponnistuksia annettujen sitoumusten toteutumiseksi.

Tietoverkon toiminnan turvaaminen on nyky-yhteiskunnassa yhä tärkeämpää. Lainsäädäntö ja kansainvälinen normisto on kuitenkin tällä alalla vielä puutteellinen. *Kimmo Sasi* ehdotti kesäkuun istunnon ajankohtaiskeskustelun aiheeksi *tietoverkkorikosten estämistä*. Sasi sai tehtäväkseen laatia aiheesta raportin, jossa käsiteltiin keinoja, joilla tietoverkkohyökkäyksiä valtion viranomaisia vastaan voitaisiin kansainvälisen yhteistyön

kautta ehkäistä. Raportissa (dok. 11352) käsiteltiin ongelmaa EN:n jäsenmaissa ja tarkkailijamaissa. EN:n vuonna 2001 hyväksymä yleissopimus tietoverkkorikoksista on ensimmäinen verkkoalaa koskeva kansainvälinen yleissopimus, jonka valmisteluun aikanaan osallistuivat myös mm. Kanada, USA, Japani ja EU. Sopimus astui voimaan 2004. Sopimuksen on ratifioinut 26 maata, ml. Suomi vuonna 2004 ja EN:n tarkkailijamaista USA. *Päätöslauselmassa 1565 (2007)* kehoitetaan kaikkia EN:n jäsenmaita allekirjoittamaan ja ratifioimaan sopimus. Sopimuksen kattavuuden parantamisen lisäksi olisi tehostettava tietojenvaihtoa valtioiden välillä. Maiden olisi myös puututtava tehokkaasti niissä tapahtuviin tietoverkkorikoksiin. *Päätöslauselmassa* korostetaan, etteivät tietoverkkorikokset ole ainoastaan laillinen ongelma, koska tällaiset rikokset voivat uhata yhteiskunnan tärkeitä infrastruktuureja. Tekstissä viitataan myös EN:n asiantuntijatyöryhmässä (*Committee on Experts on Terrorism, CODEXTER*) meneillään olevaan työhön, jossa tutkitaan mahdollisia puutteita kansainvälisessä normistossa ja uusien normien tarpeellisuutta. Yleiskokous palaa aiheeseen näiden tutkimusten tulosten valossa.

Sananvapaus on Euroopan ihmisoikeussopimuksessa määritelty perusoikeus, jota on turvattava kaikissa oloissa. Sananvapauden rajoja suhteessa lainsäädäntöön on käsitelty raportissa *kunnialoukkausten dekriminilisoinnista* (dok. 11305) ja yleiskokouksen kanta on kirjattu *päätöslauselmaan 1577 (2007)*. Kunnialoukkausten kriminalisoinnin tarkoituksena on suojata ihmisten mainetta ja oikeuksia. Yleiskokous korostaa kuitenkin lausunnossaan, että tämän tyyppistä lainsäädäntöä olisi säädettävä ja käytettävä ainoastaan harvinaisissa erikoistapauksissa, ja että lainsäädännön olisi sisällyttävä määräyksiä, jotka takaavat syytetyille mahdollisuuden puolustautua.

4.4 Sosiaaliset kysymykset

Yleiskokous tuomitsee yksiselitteisesti pakotetun prostituution yhtenä vakavimmista ihmisoikeusloukkauksista ja aikakautemme orjuuden ilmentymänä. Prostituutio liittyy usein ihmiskauppaan, jonka kieltoa koskeva EN:n yleissopimus hyväksyttiin vuonna 2005. Yleiskokouksen

raportissa (dok. 11352) käsitellään Euroopassa vallitsevia tapoja suhtautua prostituutioon. EN:n jäsenmaissa vallitsee kolme eri lähestymistapaa: prostituution täydellinen kieltö, prostituution salliminen sovittujen sääntöjen puitteissa sekä toimintalinja, joka pyrkii ilmiön poistamiseen. *Päätöslauselmassa 1579 (2007)* on kirjattu yhteinen näkemys ja suosituksia toimenpiteiksi. Yleiskokous kehottaa kaikkia EN:n jäsenmaita allekirjoittamaan ja ratifioimaan EN:n yleissopimus ihmiskaupan torjumiseksi sekä liittymään sopimuksen seurantaan valvovan asiantuntijatyöryhmän toimintaan. Yleiskokouksen mielestä lapsiprotituutio olisi kiellettävä kaikkialla, ja prostituutioon joutuneita lapsia ja nuoria olisi kohdeltava uhreina. Lapsiprotituutiota harrastavat aikuiset olisi saatettava syytteeseen. Aikuisprostituution osalta olisi laadittava selkeä toimintalinja, jossa olisi huomioitava tätä ammattia harjoittavien aikuisten erityisongelmat ja -tilanne. Ministerikomitealle osoitetussa *suosituksessa 1815 (2007)* kehoitetaan jäsenmaita sekä EU:ta allekirjoittamaan ihmiskauppaa koskeva yleissopimus sekä EN:n johtokomiteaa erityisesti paneutumaan lasten prostituutioon liittyviin ongelmiin. Jäsenmaita kehoitetaan lisäksi laatimaan kansalliset toimintalinjat suhteessa prostituutioon.

Aids on ollut maailman yleisessä tietoisuudessa 25 vuotta, ja sairaus leviää ja lisääntyy jatkuvasti. Yleiskokous on useaan otteeseen aikaisemmin käsitellyt AIDS:n leviämisen ongelmia sekä uhrien kohtaloa ja kohtelua erityisesti ihmisoikeuksien näkökulmasta. Vuonna 2007 hyväksyttiin kolme aidiin liittyvää raporttia (dok. 11033, 11113 ja 11108). Yleiskokous korostaa HIV-positiivisten/aidsia sairastavien oikeutta saada tukea ja sosiaali- ja terveyspalveluja tasavertaisesti muiden kanssa. Huomioon ottaen, että aidsin mahdollinen laaja-alaisempi leviäminen on sekä terveydellinen että yhteiskunnallinen ja taloudellinen ongelma tarvitaan yhteisiä toimia. *Päätöslauselmassa 1536 (2007)* (dok. 11033) yleiskokous tekee ehdotuksia toimenpiteiksi kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat erityisen tärkeitä, mm. tiedon välittäminen sairauden luonteesta, laajuudesta ym. erityisesti eri väestöryhmien kohdalla (riskiryhmät, nuoret). *Suosituksessa 1784 (2007)* yleiskokous kehottaa EN:n terveysalan

johtokomiteaa laatimaan suuntaviivoja (guidelines) kansallisten aids-strategioiden laatimiseksi ja pyytää jäsenmaita kertomaan kokemuksistaan aidsin torjunnasta. Uusien lääkkeiden kehittämistä, erityisesti nuorille ja lapsille, olisi tuettava enemmän, ja aidsin vaaroista olisi tiedotettava avoimesti.

Aidsongelma ja hätä ovat suurimmat köyhissä maissa ja nimenomaan hylättyjen lasten keskuudessa. *Päätöslauselmassa 1537 (2007)* (dok. 11113) yleiskokous haluaa erityisesti kiinnittää huomioita ja rohkaista jäsenmaita erityistoimenpiteisiin aidsia sairastavien lasten tilanteen helpottamiseksi. Kansallisissa aids-ohjelmissa tulisi olla erilliset lapsia ja nuoria käsittelevät strategiat sekä toimenpideohjeet. Raportissa keskitytään erityisesti aids-orpojen tilanteeseen Afrikassa. Heidän määrän arvioidaan olevan tällä hetkellä 11 miljoonaa ja kasvussa. Kehitysyhteistyöohjelmissa tulisi huomioida ongelman laajuus ja suosia yhteistyöhankkeita, joiden avulla tuetaan terveysohjelmien laatimista Afrikan maissa. Yleiskokous kehottaa myös jäsenmaita tukemaan Afrikassa toimivia kansainvälisiä avustusjärjestöjä (mm. Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria). Yleiskokouksen tulisi seuraavaksi tutkia ongelmaa Saharan eteläpuolella olevalla alueella yhteistyössä afrikalaisten ao. järjestöjen kanssa.

Kolmannessa raportissa käsitellään *HIV/AIDS-epidemian leviämistä naisten ja tyttöjen keskuudessa Euroopassa* (dok. 11108). Tutkimukset osoittavat siis, että aids leviää kaikkialla maailmassa, myös Euroopassa, ja on todettu, että Euroopassa taudin lisääntyminen on ollut huomattavaa nuorten naisten keskuudessa. Raportissa perehdytään ongelmaan ja syihin nuorten naisten aids-tartuntojen lisääntymiselle. Yksi selittävä tekijä on mm. naisten köyhyys. Raportissa selvitetään aidsin leviämisen yhteyttä köyhyyteen ja sukupuolten väliseen (epä)tasa-arvoon, miesten rooliin taudin leviämisen torjunnassa sekä naisten mahdollisuuksiin saada hoitoa. *Suositus 1785 (2007)* sisältää useita ehdotuksia siitä, miten ongelmaa voitaisiin lieventää (tietoisuuskampanjat, seksuaaliopetuksen lisääminen kouluissa ym.). Yleiskokous suositaa kansainvälisten ja kansallisten kansalaisjärjestöjen mukaan ottamista toimintaohjelmien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Länsi-Balkanin entisillä konfliktialueilla elävien lasten tilannetta koskevassa päätöslauselmassa 1587 (2007) ja raportissa (dok. 11353) pohditaan konfliktien keskellä elävien lasten tilannetta. Raportissa todetaan Länsi-Balkanin alueella elävien lasten, erityisesti vähemmistöihin kuuluvien, poliittisen, taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen olevan edelleen huolestuttava. Etusijalle nostetaan lasten köyhyyden vähentäminen, lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan puuttuminen sekä koulutus.

Köyhyyden naisistuminen oli erillisen raportin aiheena (dok. 11276). Raportissa tutkitaan ilmiön eri ilmenemismuotoja Euroopassa ja yleisiä syitä, mm. sitä miten naisten taloudellisesti epävarma ja sosiaalinen asema vaikuttavat toisiinsa. Päätöslauselmassa 1558 (2007) luetellaan neljä syykonaisuutta: työnjakorakenne työmarkkinoilla, eriarvoiset mahdollisuudet käyttää resursseja, naisten heikommalla mahdollisuudella puolustaa omia etujaan johtuen heidän heikommasta asemasta yhteiskunnassa yleensä, sekä köyhyyden vaikutus naisten mahdollisuuksiin osallistua demokraattiseen päätöksentekoprosessiin. Yleiskokouksen toimenpide-ehdotukset on kirjattu suositukseen 1800 (2007). Lähtökohtaisesti viranomaisten on tunnustettava ongelma ja pyrittävä toimenpiteisiin, joiden kautta naisten köyhtyminen ja syrjäytyminen torjuttaisiin.

Naisen asemaan yhteiskunnassa vaikuttaa nykypäivänä suuressa määrin *mainonnan naisista antama kuva*. Eri tahoilla, kansalaisjärjestöjen piirissä, YK:ssa ym., asiaan on kiinnitetty huomiota, mutta ongelma ei ole poistunut ja enemmän asennekasvatusta tarvitaan edelleen. *Päätöslauselmassa 1557 (2007) yleiskokous ehdottaa viranomaistoimenpiteitä, joiden avulla naisten kuva mediassa saatettaisiin terveemmälle pohjalle (lainsäädäntötoimenpiteitä, asennekasvatusta ym.) ja rohkaistaisiin lehdistöä torjumaan stereotyyppisiä kuvia naisista. Suosituksessa 1799 (2007) kehoitetaan ministerikomiteaa perustaa asiantuntijatyöryhmä pohtimaan ongelmaa ja harkitsemaan hyvän käytännön mallin kehittämistä (code of conduct). Yleiskokous ehdottaa myös, että perustettaisiin erillinen lehdistöpalinkinto (dok. 11286).*

Naiset, lapset, ikääntyneet ja vammaiset kohtaavat syrjintää monissa EN:n jäsenvaltiossa. Syrjinnän vakavin muoto on ihmiskauppa, joka

koskee erityisesti naisia ja lapsia. *Päätöslauselmassa 1544 ja suosituksessa 1790 (2007) naisten tilanne Kaukasuksella (dok. 11178) yleiskokous ilmaisee huolensa naisten heikosta asemasta Armeniassa, Azerbaidžhanissa ja Georgiassa. Näissä valtioissa naisten poliittinen osallistuminen on vähäistä, työelämässä heitä syrjitään, eikä naisten terveydenhoitoon ole kiinnitetty tarpeeksi huomiota. Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa salaillaan. Kaikkein huonoin on pakolaisnaisten ja vankiloissa olevien asema. Yleiskokous kannustaa Armeniaa, Azerbaidžhanian ja Georgiaa tekemään yhteistyötä ongelman ratkaisemiseksi ja vaatii maiden hallituksia nostamaan naisten oikeudet prioriteettikysymykseksi.*

Yleiskokous huomioi myös ikääntyneiden kohtaavan syrjintää Euroopassa. *Suosituksessa 1796 (2007) ja raportissa (dok. 11179) ikääntyneiden tilanne Euroopassa todetaan ikääntyneiden joutuvan syrjinnän kohteeksi erityisesti työmarkkinoilla, terveyden- ja sairaanhoidon piirissä, koulutukseen pääsyssä, laina- ja rahoituspalveluiden saannissa ja poliittisten vaikutusmahdollisuuksien suhteen. Myös ikääntyneiden sosiaaliseen syrjäytymiseen ja sietämättömiin elinolosuhteisiin on puututtava.*

4.5 Talouskysymykset

Taloudelliset kysymykset eivät kuulu Euroopan neuvoston pääaiheisiin, eikä ministerikomitean puolella käsitellä varsinaisia talouskysymyksiä lainkaan. Koska talouskehitys kuitenkin vaikuttaa muihin yhteiskunnallisiin asioihin, keskustele parlamentaarinen yleiskokous siitä säännöllisesti kahden kansainvälisen järjestön, OECD:n ja Euroopan jälleenrakennuspankin (EBRD) raporttien pohjalta. Tämän lisäksi yleiskokous laatii vuosittain useita talouteen liittyviä raportteja. Tämän vuoden aikana nämä koskivat väärennösten ja piratismien vastaista taistelua, globalisaation vaikutuksia sosiaaliturvaan sekä energiakaupan ja -toimitusten käyttöä poliittisena painostuskeinona.

Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD) on siirtämässä toimintansa painopistettä Itä- ja Kaakkois-Eurooppaan. Pankki tulee vuoteen 2010 mennessä vetäytymään EU:n uusista jäsenvaltioista lukuun ottamatta Bulgariaa

ja Romaniaa voidakseen keskittää voimansa vielä transformaatiovaiheessa oleviin talouksiin. Yleiskokouksen raportissa ja päätöslauselmassa 1561 (2007) Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki EBRD: painopiste Itä- ja Kaakkois-Eurooppaan (dok. 11300) todetaan painopisteen siirtämisen olevan suuri rakenteellinen haaste pankille. Itä- ja Kaakkois-Euroopan maissa taloudellisen kasvun potentiaali on suurta, mutta niiden poliittinen tilanne ja markkinat vielä epävakaat. EBRD:n tehokas toiminta alueella vaatii paitsi lyhyen tähtäimen hankkeiden perusteellisempaa suunnittelua, mutta myös pankin paikallisten kontaktien vahvistamista ja läsnäolon lisäämistä kentällä, pankin rahoitusohjelmien monipuolistamista, läheisempää yhteistyötä muiden kansainvälisten organisaatioiden ja paikallisten toimijoiden kanssa sekä suurempaa valppautta korruption suhteen.

Venäjä on ollut viime vuosina suurin edunsaaja. Sen osuuden pankin antamista rahoituksista arvioidaan olevan vuonna 2007 jopa 50 %. Tämä on merkki sijoittajien kasvaneesta luottamuksesta Venäjän talouteen ja sen toivotaan tuovan lisää ulkomaalaisia sijoittajia kaikille Venäjän alueille ja talouden eri sektoreille. Yleiskokous muistuttaa Venäjän talouden kehityksen tarjoavan Euroopalle suuren mahdollisuuden. Yleiskokous kehottaa EBRD:tä tukemaan Venäjän pyrkimyksiä päästä irti luonnonvarariippuvuudestaan, parantaa yritysten hallintoa, modernisoida infrastruktuurinsa, lisätä aluekehitykseen ja Pk-yrityksille tarkoitettuja tukiansa ja käyttämään paremmin hyväksi tieteellisen ja teknologisen potentiaalinsa.

Etelä-Kaukasuksen maiden (Armenia, Azerbaidzhan ja Georgia) taloudet ovat kasvaneet nopeasti ja maat ovat edistyneet talousuudistuksissa, kuitenkin selkeästi hitaammin kuin muut EBRD:n tukemat maat. Demokraattisten instituutioiden ja oikeusvaltion ongelmat, korruptiosyytökset, yritysten hallintoon liittyvät ongelmat, infrastruktuurin, kilpailupolitiikan ja rahoitusmarkkinoiden heikkous ovat ongelmia koko alueella. Yleiskokous rohkaisee EBRD:tä tehostamaan toimiaan näissä maissa, helpottamaan alueellista yhteistyötä ja tukemaan niin poliittisen järjestelmän kuin alueen makrotalouden vakauttamista.

OECD:n toimintaa ja maailmantaloutta käsittelevään istuntoon lokakuussa 2007 osallistui-

vat myös OECD:hen kuuluvat Euroopan ulkopuoliset maat. Yleiskokous kiitteli 30-jäsenisen järjestön päätöstä aloittaa laajentumisneuvottelut. Jäsenyysneuvottelut aloitetaan ensi vaiheessa viiden uuden valtion (Chile, Viro, Israel, Venäjä ja Slovenia) kanssa. Viidelle muulle valtiolle (Brasilia, Kiina, Intia, Indonesia ja Etelä-Afrikka) tarjotaan syvennettyä yhteistyötä ja jäsenyysoptiota myöhemmässä vaiheessa. Raportissa ja päätöslauselmassa 1574 (2007) OECD:n toiminta ja maailmantalous (dok. 11357) arvioidaan laajentumisen parantavan OECD:n mahdollisuuksia toimia maailmantalouden kokonaistilan parantamiseksi globalisaation aikana. Laajentuminen ja syvennetty yhteistyö antaa OECD:lle myös paremmat keinot ohjata uusien jäsenien talouskehitystä kestävämpään ja ympäristöystävällisempään suuntaan.

Maailmantalouden tila todetaan raportissa kauttaaltaan melko hyväksi. Talouskasvu on ollut kohtuullista ja työllisyystilanne on parantunut selkeästi. Myös maailmankaupan kasvu on jatkunut vahvana. Yleiskokous muistuttaa jäsenvaltioita kuitenkin monista uhkatekijöistä ja kehottaa puuttumaan niihin ajoissa. Erityisesti väestön ikääntymisen vaikutuksiin on varauduttava uudistamalla julkista sektoria sekä vero- ja talouspolitiikkaa. Yleiskokous kehottaa jäsenvaltioita yhteistyössä OECD:n kanssa kehittämään maahanmuuttopolitiikkaansa. Yleiskokous ilmaisee huolensa myös viime aikoina monissa maissa esiintyneestä protektionismista ja pitää sitä valtiontalouksien alijäämäisyyden, inflaation, energian hintojen ja finanssimarkkinoiden epävakauden ohella yhtenä suurimmista uhkista maailmantaloudelle. Yleiskokous yhtyy OECD:n vetoomukseen avoimien, tehokkaiden ja hyvin säänneltyjen markkinoiden kehittämiseksi niin valtioiden sisällä kuin kansainvälisessä kaupassa ja investoinneissa.

Yleiskokous toteaa OECD:n viime vuosina kehittyneen yhdeksi tärkeimmistä kansainvälistä korruptiota vastaan taistelevista organisaatioista. Euroopan neuvoston tavoin OECD pitää korruptiota pääasiallisena esteenä hyvälle hallinnolle, kestäväälle talouskehitykselle ja demokratialle. Yleiskokous kehottaa järjestöjen jäsenvaltioita toimeenpanemaan OECD:n laatimat korruption vastaiset normit ja YK:n korruption vastaisen yleissopimuksen. Yleiskokous myös kehottaa

EN:ää ja OECD:tä lisäämään yhteistyötään väärentämisen ja piratismiin vastaisessa työssä.

Jo huhtikuussa 2007 yleiskokous patisteli EN:n ministerineuvostoa toimiin väärennöksiä vastaan. *Suosituksessa 1793 (2007) tarve luoda Euroopan neuvoston tasolla väärennösten ja väärennetyjen tuotteiden laitonta kauppaa ehkäisevä sopimus* ja siihen liittyvässä raportissa (dok. 11227) yleiskokous harmittelee, että vaikka väärennösten torjumisesta on tehty useita periaatepäätöksiä, ovat konkreettiset aikaansaannokset vähäisiä. Yleisön tietämystä väärennösten aiheuttamista vaaroista on kiireesti lisättävä ja luotava kattava yhteiseurooppalainen politiikka väärennöksiä vastaan. Yhteisen politiikan ja säädösten puutteesta johtuen väärennösten tekemiseen liittyvät riskit ovat harmillisen pienet ja rangaistukset lievät.

Yleiskokouksen arvion mukaan EN on avainasemassa väärennösten torjunnassa johtuen järjestön monialaisuudesta ja maantieteellisestä laajuudesta. Euroopan tason toimia tarvitaan, koska riittävän kattavan globaalimman ratkaisun aikaansaaminen nopeassa aikataulussa ei ole todennäköistä. Tämän lisäksi "henkisen omaisuuden" suojelulla, erityisesti patenteilla, on erityinen merkitys juuri eurooppalaisille tietoon perustuville talouksille. Patenttimenettelyitä tulisi yksinkertaistaa ja niihin liittyviä kuluja laskea. Nämä toimet on kirjattu myös asiaa koskevaan Lontoon sopimukseen sekä Euroopan komission yhteisöpatenttiin (EPLA), jotka eivät ole astuneet vielä voimaan. Yleiskokous kehottaa ministerineuvostoa asettamaan hallitusten välisen komitean valmistelemaan sekä siviili- että rikoslain kattavan väärennösten ja väärennetyjen tuotteiden laitonta kauppaa ehkäisevän sopimuksen Euroopan neuvoston tasolla ja pohtimaan informaatiokampanjan järjestämistä väärennösten aiheuttamista vaaroista jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioita yleiskokous kehottaa hyväksymään yhteisöpatentin ja Lontoon sopimuksen.

Väärennetyjen lääkkeiden osuus kaikista maailmassa myydyistä lääkkeistä on jo noin 10 % ja niihin kuolee vuosittain tuhansia ihmisiä. Raportissa ja *suosituksessa 1794 (2007) lääkeaineiden laadusta Euroopassa* (dok. 11193) todetaan lääkkeiden, lääketieteellisten laitteiden ja kosmetiikan väärennösten aiheuttavan vakavan uhan ihmisten terveydelle. Järjestäytyneen

rikollisuuden pyörittämä väärennetyjen lääkkeiden kauppa aiheuttaa lisäksi suuria menetyksiä kansantalouksille. Viime vuosina väärennettyjä lääkkeitä on alkanut ilmaantua myös Euroopan markkinoille. Tähän on vaikeaa puuttua, sillä säädökset koskien lääkkeiden laatua ja jakelua ovat riittämättömiä tai huonosti soveltuvia. Lisäksi tuontilääkkeitä koskevat säännöt eroavat maiden välillä, mikä tekee kansainvälisestä valvonnasta tai pakotteista mahdotonta. *Suosituksessa 1794 (2007)* yleiskokous vaatii ministerineuvostoa kehittämään jäsenvaltioitaan yhteistyössä muiden valtioiden ja Euroopan farmakopean laatimista koskevan yleissopimuksen sopimusosapuolten kanssa laatimaan kansainvälisen sopimuksen väärennetyistä lääkkeistä. Sopimuksen tulee määrittää farmaseuttisen rikoksen tunnuspiirteet ja lääkkeiden väärennöksistä saatavat rangaistukset. Yleiskokous myös suosittelee valtioita perustamaan kattavan järjestelmän lääkkeiden alkuperän jäljittämiseksi.

Globalisaatio tuo EN:n jäsenille niin mahdollisuuksia kuin uhkia. Raportissa ja *päätöslauselmassa 1573 (2007) taloudellisen kasvun edistäminen Euroopassa sosiaaliturvan säilyttäen globalisaation aikakautena* (dok. 11366) yleiskokous toteaa globalisaation tarjoavan Euroopalle suuria mahdollisuuksia kasvattaa talouttaan ja hyvinvointiaan lisääntyneiden vientimahdollisuuksien, halvempien tuontitavaroiden, alempien tuotantokulujen ja ulkomaisten investointien lisääntymisen myötä. Globalisaatio mahdollistaa vähemmän koulutusta vaativien tehtävien siirtämisen kehittyviin maihin niiden työllisyyden parantamiseksi. Eurooppa puolestaan voi keskittyä korkeampaa koulutusta vaativiin tuotteisiin ja palveluihin. Uusi kansainvälinen työnjako tarjoaa Euroopan valtioille tilaisuuden modernisoida taloutensa ja kehittyville maille työtä ja investointeja. Yleiskokous toteaa, että EN:n jäsenvaltioiden tulisi käyttää globalisaation mahdollisuudet tukemalla kasvua, jota ilman ei ole mahdollisuutta kompensoida globalisaation aiheuttamia työpaikkojen menetyksiä ja ylläpitää sosiaaliturvan korkeata tasoa, väestön ikääntymisen lisätessä samanaikaisesti sosiaaliturvajärjestelmien paineita.

Eurooppalaisen sosiaaliturvan taso olisi voitava säilyttää, vaikka talouskasvua edistetäänkin. Yleiskokous alleviivaa päätöslauselmassa, ettei tuotannon siirtyminen matalan palkkatason ja

vähäisen työ- ja ympäristölainsäädännön maihin saa johtaa siihen, että säädösten tasoa lasketaan kilpailun nimissä myös Euroopassa. Vastuu globalisaation haittojen hallinnasta ja sen varmistamisesta, että globalisaation hyödyt jakaantuvat tasaisesti eri kansanryhmien ja alueiden välillä on jäsenvaltioiden hallituksilla. Yleiskokous on huolestunut kansainvälisen valuuttarahasto FMI:n tutkimuksesta, jonka mukaan erityisesti matalasti koulutettujen työläisten tulot suhteessa BKT:hen ovat laskeneet maailmassa. Valtioiden tulisi yleiskokouksen mukaan uudistaa työmarkkinansa laskemalla työnantajamaksuja, lisäämällä työelämän joustoja ja muuttamalla työttömiä sosiaaliturvajärjestelmää kannustavammaksi ja työnhakua tukevammaksi. Sosiaali- ja koulutuspolitiikoissa jäsenvaltioiden tulisi ottaa huomioon elinikäinen oppiminen, tukea työntekijöiden liikkuvuutta ja sukupuolten välistä tasa-arvoa. Avainasemassa olevien työntekijä- ja työnantajaliittojen työehtosopimusneuvotteluille on annettava merkittävä rooli sopeutumisessa globalisaatioon. Yleiskokous kehottaa jäsenvaltioita myös investoimaan innovaatioihin, tutkimukseen ja kehitykseen, jotta korkean teknologian tavaroiden ja palveluiden tuotantoa Euroopassa voidaan vahvistaa. Suurempia ponnisteluja tarvitaan myös globalisaation rikollisille tarjoamien mahdollisuuksien, kuten terrorismi, rahanpesu ja veroparatiisit kitkemiseksi.

Eurooppalainen sosiaaliturvajärjestelmä kohtaa tänä päivänä monenlaisia haasteita globaalien kilpailun, uuden teknologian ja väestön ikääntymisen kautta. Raportissa ja *päätöslauselmassa 1541 (2007)* pohditaan *eettisiin periaatteisiin ja solidaarisuuteen pohjautuvan rahoituksen ja vastuullisen kulutuksen roolia sosiaalisessa koheesiossa* (dok. 11120) ja todetaan, että eettisyyteen ja solidaarisuuteen perustuvat rahoitusohjelmat voivat tukea sosiaalista kehitystä ja koheesiota monella tavoin. Mikrorahoituksen kautta heikossa asemassa työllistymisen suhteen olevat voivat työllistää itse itsensä. Sosiaalinen mikrorahoitus voi tarjota ratkaisuja myös työttömyydestä kärsivillä seuduilla. Erityisesti Kaakkois-Euroopan maisa eettisiin periaatteisiin ja solidaarisuuteen perustuvan rahoitusohjelman toteuttaminen olisi tarpeen. Yleiskokous rohkaisee lisäämään parhaiden käytäntöjen vaihtoa valtioiden ja alueiden kesken ja kehottaa jäsenvaltioita edistämään

niin mikrorahoitusohjelmia kuin sosiaalisten ja ympäristökriteereiden käyttöönottoa rahastoissa (eläkerahastot). Yleiskokous alleviivaa vuoropuhelun ja yhteistyön tärkeyttä viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan välillä.

Energian saatavuus on yksi Euroopan suurimpia tulevaisuuden haasteita. Energiakysymykset ovat olleet esillä myös EN:n parlamentaarisessa yleiskokouksessa, jonka keskustelulle energiatoimitusten käyttämisestä poliittisena painostuskeinona antoi sysäyksen Venäjän ja Ukrainan välinen kaasukiista tammikuussa 2006.

Yleiskokouksen *päätöslauselmassa 1531 (2007)* *uhasta energiatoimitusten käyttämisestä poliittisen painostuksen keinona* (dok.11116) todetaan vakaiden ja ennustettavissa olevien energian toimitusten ja energian hintojen avoimuuden olevan edellytys kansallisten ja alueellisten talouksien kehitykselle ja pahoitellaan Ukrainan ja Venäjän välikohtausta. Energiankuljetusten tulisi perustua markkinatalouden sääntöihin, eikä niitä tulisi käyttää poliittisiin tarkoituksiin. Paras väline valvoa näiden periaatteiden toteutumiseen olisi energiaperussopimuksen lisäpöytäkirja energian kuljetuksista (Energy Charter Treaty's transit protocol).

Energian saannin turvaaminen on erityisen suuri haaste juuri Euroopalle, joka kuluttaa enemmän energiaa kuin tuottaa. Jo nyt 50 % Euroopan unionin jäsenvaltioissa käytetystä energiasta tulee ulkomailta ja riippuvuus tulee jatkossa kasvamaan. Energian hankinnan monipuolistaminen (niin hankkijoiden, energianlähteiden kuin kuljetusten) on välttämättömyys Euroopalle. Yleiskokouksen mukaan luotettava ja pitkän aikavälin sopimukseen perustuva energijärjestelmä hyödyttää kaikkia osapuolia. Vakaat ja kestävät taloussuhteet energiasektorilla pääasiallisen energian tuottajamaan Venäjän ja muiden Euroopan maiden välillä ovat välttämättömyys. Vakaan ja avoimen energijärjestelmän luomiseksi tarvitaan tehostettua vuoropuhelua, jota edistäisi huomattavasti Venäjän energiaperussopimuksen ratifiointi ja kuljetuksia koskevan lisäpöytäkirjan loppuunsaattaminen. Yleiskokous on huolestuneena pannut merkille Gazpromin monopoliaseman Venäjän kaasumarkkinoilla. Kaasun kuljetusjärjestelmät tulisi avata kotimaiselle ja ulkomaiselle kilpailulle, mikä varmistaisi riittävät investoinnit kaasuntuotantoon ja kuljetuksiin. Aihetta koskevan raportin arvion mukaan ny-

kyinen kaasun jakelujärjestelmä on täysin riittämätön vastaamaan kasvavaan kaasun kysyntään. Erityisen vakava tilanne on juuri Venäjällä, jossa putkiston surkea kunto uhkaa aiheuttaa kaasun toimituksen tahattomia katkoksia.

Raportissa moititaan myös EU:n jäsenvaltioiden energiapolitiikkaa koordinaation puutteesta. Jotta Eurooppa voisi turvata avoimet ja hyvin toimivat energiamarkkinat tulevaisuudessa, on sen taivuteltava Venäjä lisäämään energiapolitiikkansa avoimuutta ja kilpailua. Tämä onnistuu vain yhteisen energiapolitiikan kautta, lopettamalla nykyinen bilateraalin, kunkin kansallisiin intresseihin perustuva tapa hoitaa energiakauppaa Venäjän kanssa. Vuoropuhelu energia-asioissa on ollut tähän saakka hyvin rajallista EU:n ja Venäjän välillä johtuen siitä, ettei komissio ole voinut puhua koko EU:n äänellä.

Suosituksessa 1779 (2007) uhasta energiatoimistusten käyttämisestä poliittisen painostuksen keinona (dok.11116) yleiskokous kehottaa ministerineuvostoa perustamaan yhteiseurooppalaisen instituution valmistelevaan yhteistä energiatestrategiaa ja kehottamaan jäsenvaltioitaan osallistumaan sen laadintaan. Jäsenvaltioiden tulisi kunnioittaa kansainvälisiä sitoumuksiaan energia-asioissa, pidättäytyä käyttämästä energiantoimituksia poliittisena painostuskeinona, allekirjoittaa ja ratifioida energiaperussopimus lisäpöytäkirjoihin, noudattaa markkinatalouden sääntöjä energiamarkkinoilla, kehittää energiatehokkuuttaan ja uudistuvan energian käyttöä sekä vapauttaa omat energiamarkkinansa kilpailulle. Yleiskokous on tietoinen, että tuontien energian monipuolistaminen vahvistaa energiaturvallisuutta ja vähentää mahdollisuutta käyttää energiantoimituksia poliittisena välineenä. Se pyytää EU:ta ja Euroopan investointipankkia edistämään ja asettamaan etusijalle tähän pyrkivät eurooppalaiset projektit, kuten Nabucco-kaasuputkiprojektin.

4.6 Väestökysymykset

Yleiskokouksen väestö-, pakolais- ja siirtolaiskomitea seuraa väestön liikkuvuuteen, kehitykseen ja eri väestöryhmien tilaan liittyviä kysymyksiä. Tässä tehtävässä yleiskokous toimii yhteistyössä muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa. Yleiskokous on säännöllisin väliajoin käsitellyt

raportteja kansainvälisen siirtolaisjärjestön (*International Organisation of Migration*) toiminnasta. Uusimmassa raportissa (dok. 11351) esitellään tämän hetkisiä haasteita erityisesti ihmisoikeuksien ja demokratian näkökulmasta. Syyskuussa 2006 järjestettiin YK:n puitteissa korkean tason kokous (*High-Level Dialogue on International Migration and Development*) ja heinäkuussa 2007 *Global Forum on Migration and Development*. *Suosituksessa 1806 (2007)* ehdotetaan, että EN:n ja IOM:n välistä yhteistyötä olisi tehostettava entisestään, ja että EN:n kehityspankin tarjoamat rahoitusmahdollisuudet olisi hyödynnettävä tehokkaammin. Erityisesti olisi tutkittava ja torjuttava laittoman siirtolaisuuden syitä ja lieveilmiöitä, kuten suvaitsemattomuutta, muukalaisvihaa ja ihmiskauppaa. Tarvitaan myös tukitoimia siirtolaisten oikeuksien turvaamiseksi ja heidän kotouttamiseksi.

Ihmisiä muuttaa maasta toiseen sekä laillisesti että laittomasti. Laillista työvoimaa välitetään yhä enemmän työvoimavälitystoimistojen kautta. Yleiskokous hyväksyi vuonna 2007 *päätöslauselman 1534 (2007) siirtotyöläisten asemasta tilapäistyön välitystoimistoissa* (dok. 11119). Globalisaation ja työvoiman lisääntyvän liikkuvuuden seurauksena on kaikkialla Euroopassa (sekä EU-että IVY-maissa) perustettu tilapäistyövoiman välitystoimistoja. Yleiskokous on tutkinut ilmiötä työntekijöiden oikeuksien kannalta, ja laatinut jäsenmaille osoitettuja suosituksia päätöslauselmassa 1534 (2007). Yleiskokous on huolissaan siitä, että tilapäistyövoimaa voidaan käyttää hyväksi, ellei sen asemaa ja oikeuksia ole selkeästi määriteltä kansallisessa lainsäädännössä. Yleiskokous viittaa eri kansainvälisiin sopimuksiin (mm. ILO:n) ja erityisesti EN:n sosiaalisen peruskirjaan ja sen artiklaan 19 ”Siirtotyöntekijöillä, jotka ovat sopimuspuolen kansalaisia samoin kuin heidän perheenjäsenillään, on oikeus suojeluun ja tukeen toisen sopimuspuolen alueella”. EN on lisäksi hyväksynyt vuonna 1977 yleissopimuksen siirtotyöläisten oikeudellisesta asemasta (ETS 93). Jäsenmaita kehoitetaan tarkistamaan kansallista lainsäädäntöään, ja tarvittaessa säätämään määräyksiä tilapäistyövoiman välitystoimistojen toiminnasta. Yleiskokous korostaa, että tilapäisellä työvoimalla on oltava samat oikeudet kuin pysyvällä työvoimalla mitä tulee sosiaalisiin oikeuksiin, palkkaan ja työolosuhteisiin ja pääs-

tävä saman työsuojeluvalvonnan ja – tarkastuksen piiriin. Kansainvälistä yhteistyötä tarvitaan eri maiden raja-, tulli- sekä poliisiviranomaisten välillä. Lopuksi yleiskokous kehottaa EU:n komissiota uudelleen harkitsemaan direktiiviehdotusta tilapäistyövoiman työolosuhteista.

Laittomien maahanmuuttajien määrä lisääntyy jatkuvasti kaikkialla Euroopassa. Eräiden arvioiden mukaan EU-maissa oleskelee 5.5 miljoonaa laitonta siirtolaista ja Venäjällä vielä 8 miljoonaa. Uusia ratkaisuja tarvitaan, mutta niitä olisi sovittava yhdessä kaikkien asianosaisten maiden kanssa. Viime aikoina on keskusteltu mahdollisesta tarpeesta perustaa *laittomien maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto- ja käsittelykeskuksia Eurooppaan*, joko EU:n rajoille tai eri puolille Eurooppaa. Raportissa on käsitelty tähän ehdotukseen liittyviä ihmisoikeuksien kannalta huolestuttavia näkökohtia sekä esille tulleita erilaisia vaihtoehtoratkaisuja (dok. 11304). Raportissa on tutkittu myös eri puolilla maailmaa käytettyjä malleja. Keskusten toimivuutta on vaikea arvioida teoreettiselta pohjalta, mutta yleiskokous nostaa esille eräitä keskeisiä kysymyksiä: kenellä on vastuu näistä keskuksista (vastaanottavat maat ja/tai UNHCR:t), kenelle nämä keskuksat on tarkoitettu ja millaisissa olosuhteissa nämä keskuksat toimivat. Keskusten perustaminen ei saa johtaa siihen, että jäsenvaltiot luopuvat nykyisistä maahanmuuttokäsittelymenetelmistä eikä niiden perustaminen poista velvoitteita, jotka sisältyvät mm. Euroopan ihmisoikeussopimukseen ja Geneven sopimukseen (1951). Yleiskokouksen mielestä on tärkeää, etteivät valtiot laiminlyö ihmisoikeuksiin ja pakolaislainsäädäntöön liittyviä velvoitteita, joihin ne ovat jo aiemmin sitoutuneet.

Päätöslauselmassa 1569 (2007) luetellaan vastaanottokeskusten perustamiseen liittyviä ongelmakohtia, joihin kehoitetaan kiinnittämään huomiota. EU:ta pyydetään ottamaan nämä näkökohdat huomioon ja EN:n ihmisoikeusvaltuutettua kehoitetaan seuraamaan tilannetta. *Päätöslauselmassa* yleiskokous pyytää väestökomiteaa jatkamaan aiheen seuraamista. *Suosituksessa 1808 (2007)* yleiskokous kehottaa EN:n ministerineuvostoa ja sen ao. johtoryhmää tutkimaan keskusten perustamiseen liittyviä ihmisoikeus- ja lainsäädännöllisiä näkökohtia. Keskusten perustaminen ei saisi heikentää maahanmuuttajien

ja turvanpaikanhakijoiden ihmisoikeuksia ja oikeusturvaa.

Yleiskokous on aikaisemmin käsitellyt *laittomien työntekijöiden asemaa erityisesti maataloussektorilla*, ja uusin raportti (dok. 11114) ja *suositus 1781 (2007)* käsittelee aihetta nykytilassa. Monet tuotantoalat käyttävät laitonta työvoimaa, mutta maatalous (mm. hedelmäviljelykset ja viinitarhat) on erityisen työvoimapainotteinen ala, jossa käytetään paljon sesonkityöläisiä. Kilpailu Euroopan ulkopuolelta tuotujen tuotteiden kanssa on kiristynyt, ja maanviljelijöiden tilanne vaikeutunut, minkä johdosta he ovat enenevässä määrin riippuvaisia laittomasta sesonkityövoimasta. Yleiskokouksen mielestä olisi tutkittava laitton maataloustyövoiman taustalla olevia syitä ja selvitettävä mahdollisia ilmiöön liittyviä ihmisoikeusloukkauksia ja työvoiman hyväksikäyttöä. Yleiskokous korostaa, että ihmisoikeuksia on kunnioitettava aina, myös laitton työvoiman ja sesonkityövoiman suhteen. Suosituksessa 1781 (2007) ehdotetaan lisäpöytäkirjan laatimista maanviljelijöiden sosiaalista suojelua koskevaan sopimukseen (*European Convention on the Social Protection of Farmers*, ETS 83) ja mm. sopimuksen valvontamekanismin luomista. Yleiskokous kehottaa jäsenmaita allekirjoittamaan ja ratifioimaan kaikki EN:n aiheeseen liittyvät sopimukset, sekä pyytää EN:n ihmisoikeusvaltuutettua kiinnittämään huomiota sesonkityöntekijöiden asemaan hänen laatiessa maaraportteja. Yleiskokouksen mielestä kansainvälisten ammattijärjestöjen tulisi myös valvoa tämän työntekijäryhmän oikeuksia.

Laittomien siirtolaisten tilanteen arviointia jatkettiin erillisessä raportissa (dok. 11350), jossa tarkasteltiin erilaisia laitton siirtolaisten laillistamisohjelmia. Raportissa tarkastellaan historiallista kehitystä viime vuosikymmenien aikana eräissä maissa (Espanja, Italia, Kreikka, Portugal, Ranska, Venäjä ym.) sekä erilaisia laillistamisohjelmia, niiden taustoja, kriteerejä ja niistä tehtyjä arvioita. Loppuarvio on kirjattu *päätöslauselmaan 1568*. Yleiskokous korostaa kokonaisvaltaisen lähestymistavan tarpeellisuutta sekä tarvetta tutkia vielä tarkemmin ongelman taustoja ja ratkaisumalleja. Laittomien työntekijöiden työn kansantaloudellisesta merkityksestä ja laillistamisohjelmien kustannuksista olisi myös saatava enemmän tietoa. *Suosituksessa 1807*

(2007) yleiskokous kehottaa EN:n siirtolaisjohdottomiteaa ryhtymään edellä ehdotettuun selvitystehtävään.

Kahdessa väestökysymyksiä käsittelevässä raportissa on tarkasteltu kahta Euroopan alueellista ongelmaa: pitkän ajan pakolaisten ja maansisäisten pakolaisten tilannetta Kaakkois-Euroopassa ja kadonneita henkilöitä Kaukasus-alueella.

Yleiskokous on useaan otteeseen keskustellut *Kaakkois-Euroopan pakolaistilanteesta*. Tuorein raportti käsittelee pitkän ajan pakolaisten ja maansisäisten pakolaisten tilanne Kaakkois-Euroopassa (dok. 11289). Raportissa tarkastellaan pakolaisten ja maansisäisten pakolaisten tilannetta erikseen Serbiassa, Kosovossa, Bosnia-Hertsegovinassa, Kroatiaassa ja Makedoniassa, joissa on yhteensä lähes puoli miljoonaa pakolaista. Yleiskokouksen mielestä pysyvän ratkaisun löytäminen pitäisi nostaa paljon tärkeämmäksi poliittiseksi kysymykseksi ao. maissa, ja maiden olisi sitouduttava pontevammin noudattamaan kansainvälisiä sopimuksia. EN:n ministerikomitean olisi myös kehotettava maita toimimaan näin. Ongelman pysyvä ratkaisu edellyttää myös, että selvitetään pakolaisongelman syvällisimpiä syitä, ml. etnisten vähemmistöjen syrjinnän perussyitä. Yleiskokous toteaa tyydytyksellä, että alueellista yhteistyötä Kroatian, Bosnia-Hertsegovinan, Serbian ja Montenegron kanssa on aloitettu nk. Sarajevo-prosessin puitteissa.

Suosituksessa 1802 (2007) yleiskokous on kirjannut lukuisia toimenpide-ehdotuksia ministerineuvostolle, jotka liittyvät mm. kansainvälisten sopimusten seurantaan, kotouttamistoimenpiteisiin ym. Alueen poliittista ja taloudellista vakautta olisi myös edistettävä erilaisin toimin, ja ETYJ:n ja YK:n läsnäolo alueella turvattava tulevaisuudessakin. EN:n toimielimistä ihmisoikeusvaltuutettua ja EN:n kehityspankkia kehoitetaan toimintaan alueella.

Yleiskokous ilmaisi *päätöslauselmassa 1553 (2007)* ja *suosituksessa 1797 (2007)* huolensa *Vuoristo-Karabahin, Abbasian ja Etelä-Ossetian konflikteissa Armeniassa, Azerbaidžhanissa ja Georgiassa kadonneiden henkilöiden* (dok. 11196) kohtalosta, ja toteaa kysymyksen ratkaisemattomuuden paitsi aiheuttavan kohtuutonta tuskaa kadonneiden perheille, myös osaltaan estävän alueen konfliktien ratkaisun lisäämällä jännitteitä alueella. Yleiskokous muistuttaa, että kadonneiden tilanne on

humanitaarinen ongelma, joka koskee ihmisoi-
keuksia, eikä sitä tule käsitellä poliittisena kysymyksenä. Asian ratkaiseminen ei täten saa olla riippuvainen konfliktien poliittisesta ratkaisusta. Kysymyksen ratkaiseminen saattaisi osaltaan taas helpottaa konfliktien ratkaisua lisäämällä luottamusta osapuolten välille. Yleiskokous muistuttaa, että mitä kauemmin asiassa viivytellään, sitä heikommät ovat mahdollisuudet kadonneiden löytämiseksi ja vaatii alueen valtioita ja Vuoristo-Karabahin, Abbasian ja Etelä-Ossetian "aluehallintoja" tukemaan pyrkimyksiä kadonneiden kohtalon selvittämiseksi.

Yleiskokous toteaa, että Euroopan ihmisoi-
keussopimus lisäpöytäkirjoineen sisältää säädökset kadonneiden ja heidän perheidensä oikeuksista. Yleiskokous suosittelee ministerineuvostoa valtuuttamaan EN:n ihmisoikeusneuvoston CDDH:n laatimaan ohjeet niistä toimista, joita valtioiden tulee toimeenpanna suojellakseen kadonneita ja heidän perheitään konfliktien aikana ja jälkeen. Yleiskokous myös kehottaa ministerineuvostoa lähettämään EN:n kidutuksen vastaisen komitean CPT:n tutkimaan väitteet, joiden mukaan kadonneita pidettäisiin salaisissa vankiloissa Armeniassa, Azerbaidžhanissa ja Georgiassa ja tarpeen vaatiessa vierailemaan myös Vuoristo-Karabahissa, Abhaasiassa ja Etelä-Ossetiassa.

4.7 EN:n ulkosuhteet

4.7.1 Euroopan neuvosto ja Euroopan unioni

Euroopan neuvosto ja Euroopan unioni työskentelevät pitkälti samojen aihealueiden parissa ja niiden jäsenkunta on myös osittain yhtenevä, sillä kaikki EU:n jäsenet kuuluvat myös EN:ään. Järjestöjen yhteistyön ja poliittisen vuoropuhelun lisääminen kilpailun ja päällekkäisyyksien välttämiseksi on ollut EN:n tavoitteena jo vuosien ajan. Järjestöjen tulisi voida täydentää toistensa työtä yhteisten päämäärien saavuttamiseksi. Yhteistyön parantamiseksi päätettiin EN:n Varsovan kokouksessa vuonna 2005 laatia *EN:n ja EU:n välinen yhteistyöpöytäkirja (Memorandum of Understanding, MoU)*. Luxemburgin pääministeri Jean-Claude Juncker sai tuolloin tehtäväkseen valmistella ra-

portin järjestöjen yhteistyön parantamisesta, joka esiteltiin suosituksineen yleiskokoukselle huhtikuun istunnossa 2006. Yleiskokous kehotti EN:n ministerikomiteaa ottamaan raportin ja yleiskokouksen suositukset huomioon laatiessaan ehdotusta yhteistyöpöytäkirjaksi. Ministerikomitean ehdotus yhteistyöpöytäkirjaksi valmistui yleiskokouksen vuoden 2007 huhtikuun istuntoon, jossa yleiskokous antoi siitä *lausunnon 262 (2007)* yleiskokouksen poliittisen komitean laatiman raportin pohjalta (dok. 11244).

Lausunnossa yleiskokous toteaa pöytäkirjaluonnoksen sisältävän monia säännöksiä, jotka voivat parantaa kahden järjestön välisiä suhteita. Samalla yleiskokous ilmaisee pettymyksensä luonnoksen sisältöön ja sen vähäiseen kunnianhimoon. Yleiskokouksen mukaan luonnos ei täytä Varsovassa annettuja sitoumuksia, eikä tarjoa uusia näkökulmia Euroopan kehittämiseen. Yhteistyöpöytäkirja ei yleiskokouksen tulkinnan mukaan myöskään ilmaise todellista poliittista tahtoa järjestöjen välisen yhteistyön lisäämiseksi. Luonnoksesta uupuu useita keskeisiä Junckerin raportin ehdotuksia, yleiskokouksen tekemiä suosituksia ja kaikki tarkat ja konkreettiset velvoitteet osapuolille yhteistyön syventämiseksi.

Yleiskokouksen mukaan pöytäkirjaluonnosta tulee parantaa ja täydentää Junckerin raportin ja yleiskokouksen suositusten mukaisesti. Yleiskokous listaa lausunnossa joukon parannusehdotuksia liittyen muun muassa Euroopan ihmisoikeusvaltuutetun asemaan sekä laajempiin viittauksiin yhteistyöstä EU:n naapuruuspolitiikan ja vakaus- ja assosiaatioprosessin piirissä olevissa maissa. Yleiskokous alleviivaa myös yhteisen ja selkeän ihmisoikeuslainsäädännön käyttöönottamisen merkitystä. Tämä tapahtuu joko sisällyttämällä EN:n tärkeimmät ihmisoikeussäädökset osaksi EU:n oikeusjärjestelmää tai EU:n liittymisellä EN:n sopimuksiin. Yleiskokous pyytääkin EN:n ministerikomiteaa laatimaan luettelon pääasiallisista sopimuksista, joihin EU:n toivotaan liittyvän. Yleiskokous odottaa, että yhteistyöpöytäkirjaa, huolimatta sen puutteista, tullaan noudattamaan voimaantulon jälkeen järjestöjen yhteistyön kehittämiseksi. Pöytäkirjan toimeenpanonarviointi on tehtävä viimeistään viiden vuoden sisällä sen voimaantulosta.

Viime vuonna solmittiin myös sopimus EN:n parlamentaarisen yleiskokouksen ja Eu-

roopan parlamentin välisen yhteistyön kehittämiseksi. Yleiskokouksen presidentti René van der Linden ja Euroopan parlamentin presidentti Hans-Gert Pötering allekirjoittivat marraskuussa 2007. Sopimukseen kuuluvat mm. presidenttien säännölliset tapaamiset, yhteistyö komiteoiden välillä ja vaalitarkkailussa.

4.7.2 *Muu maailma*

Jäsenyys EN:ssä on rajoitettu Euroopan valtioihin, mutta EN:n ministerikomitealla ja yleiskokouksella on yhteyksiä ja yhteistyötä myös useiden Euroopan ulkopuolisten valtioiden kanssa. EN:n ministerikomitea ja yleiskokous myöntävät erikseen tarkkailijastatuksen. Täten EN:n ministerikomitean tarkkailija-asema on myönnetty Pyhä Istuimelle (1970), Kanadalle (1996), Japanille (1996), USA:lle (1996) ja Meksikolle (1999). Yleiskokouksen vanhin tarkkailijamaa on Israel (vuodesta 1957), jonka lisäksi Kanadalla (1997) ja Meksikolla (1999) on tämä asema.

Yhdysvaltojen ja Euroopan näkemykset ihmisoikeuksista ja niiden suojelusta eivät ole aina olleet aivan yhteneväiset. EN:n parlamentaarinen yleiskokous on käsitellyt ongelmakysymyksiä raporteissaan säännöllisesti. *Päätöslauselmassa 1539 (2007) Amerikan Yhdysvallat ja kansainvälinen lainsäädäntö* (dok. 11181) yleiskokous tunnustaa Yhdysvaltojen johtoroolin toisen maailmansodan jälkeen tapahtuneessa kansainväliseen lakiin perustuvan järjestelmän luomisessa, mutta ilmaisee suuren huolensa siitä tavasta, jolla Yhdysvallat on terrorismin vastaisessa sodassaan 11.9.2001 tapahtumien jälkeen unilateraalilla päätöksellä jättänyt huomioimatta monia perusihmisoikeuksia koskevia säädöksiä ja kansainvälisiä humanitaarisia sopimuksia. Yhdysvallat on pitänyt säännöstöä liian tiukkana ja nykytilanteeseen sopimattomana. Kuitenkin, jättämällä noudattamatta yhteisesti sovittuja sääntöjä, Yhdysvallat on tehnyt karhunpalveluksen kansainväliselle oikeudelle ja laillisuusperiaatteelle sekä tahrannut maineensa ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden puolustajana.

Yleiskokouksen mukaan tapa, jolla Yhdysvallat kohtelee vankejaan Guantánamossa ja muissa vastaavissa vankiloissa rikkoo kansainvälisiä kidutuksen vastaisia sääntöjä ja ihmisoi-

keusnormeja. Myös Yhdysvaltojen ylläpitämät salaisten vankiloiden verkostot ja valtioiden väliset laittomat vankien siirrot, jotka on päätöslauselman mukaan usein toteutettu yhteistyössä kidutusta tunnetusti käyttävien valtioiden kanssa, ovat vastaan YK:n ja EN:n ihmisoikeussopimuksia. Yleiskokous kritisoi Yhdysvaltoja myös kansainvälisen rikostuomioistuimen työn vaikeuttamisesta. Tuomioistuimen tehtävänä on tutkia kansanmurhia, sotarikoksia ja rikoksia ihmisyyttä vastaan tilanteissa, joissa valtiot eivät tutkimusta halua tai pysty tekemään, sekä saattamaan syylliset vastuuseen. Yhdysvallat on vaikeuttanut instanssin toimintaa neuvottelemalla, usein painostusta käyttäen bilateraalisia immuniteettisopimuksia niin kansainväliseen rikostuomioistuimeen kuuluvien kuin kuulumattomien valtioiden kanssa. Tämä on vaikuttanut olennaisesti tuomioistuimen toiminnan tehokkuuteen. Yhdysvallat ei ole myöskään tehnyt mitään konkreettista kuolemanrangaistuksen käytön lopettamiseksi huolimatta mm. Yhdysvaltain korkeimman oikeuden toivoa antavista päätöksistä.

Päätöslauselmassa yleiskokous kehottaa Yhdysvaltojen hallintoa, erityisesti kongressin jäseniä, tekemään kaikkensa tilanteen muuttamiseksi. Yleiskokous muistuttaa Yhdysvaltojen viranomaisia siitä, että se on maksanut kansainvälisen uskottavuuden menetyksenä kalliin hinnan Abu Ghraibin ja Guantánamon vankiloista ja yleisesti ottaen Irakin sodasta. Kaiken lisäksi ei ole todisteita, että Yhdysvaltojen turvallisuus olisi näiden toimien kautta parantunut. Yhdysvaltojen epäonnistuminen ihmisoikeuksien takaamisessa, erityisesti vankien kohdalla, sekä sen haluttomuus tehdä yhteistyötä kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa ovat vaikeuttaneet Yhdysvaltojen ja sen liittolaisten yhteistyötä tarkoituksenmukaisten vastausten löytämiseksi kansainvälisen terrorismin aiheuttamaan uhkaan.

Suosituksessa 1788 (2007) Amerikan Yhdysvallat ja kansainvälinen oikeus yleiskokous pyytää ministerikomiteaa toimittamaan päätöslauselman 1539 Yhdysvaltojen hallitukselle, muistuttaen sitä sitoumuksistaan kunnioittaa ihmisoikeuksia ja laillisuusperiaatetta liittyessään EN:n tarkkailijajäseneksi. Yhdysvalloilta yleiskokous pyytää selvitystä aiemmin mainituista rikkomuksista.

Päätöslauselmassa 1578 (2007) ennaltaehkäisevän sodan (preventive war) käsite ja sen seuraukset kansainvälisille suhteille (dok. 11293) yleiskokous puuttuu Yhdysvaltojen käyttöönottamaan käsitteeseen ennaltaehkäisevä sota. Toisen maailmansodan jälkeen syntyneen kansainvälisen oikeuden mukaan toiseen valtioon ei saa kohdistaa sotilas-toimenpiteitä ilman YK:n turvallisuusneuvoston lupaa, lukuun ottamatta legitiimiksi itsepuolustukseksi katsottuja tilanteita. Ennaltaehkäisevän sodan oppi taas perustuu ajatukseen oikeudesta käyttää sotilasvoimaa vihollista vastaan jo ennen kuin konkreettinen uhka on olemassa, oletetun iskun estämiseksi ensi-iskulla. Yhdysvallat oikeutti hyökkäyksensä terroristijärjestö Al-Qaidaa suojelemaan ja tukevaan Afganistaniin legitiimillä itsepuolustuksella. Ennaltaehkäisevän sodan oppi sai alkunsa vuonna 2003, kun Yhdysvallat hyökätessään Irakiin pyrki laajentamaan itsepuolustuksen käsitteen oletettujen ohjusiskujen ennaltaehkäisyyn.

Päätöslauselmassa yleiskokous alleviivaa kannattavansa unilateraalisten päätösten sijaan multilateraalisia ja kollektiivisia ratkaisuja, jotka ovat paras ja ainoa tapa vastata nykypäivän monimuotoisiin haasteisiin, kuten terrorismi ja joukkotuhoaseiden leviäminen. Ajoittain yksipuolisia, ennaltaehkäisevän sodan opin varjolla tapahtuvia iskuja kuitenkin tehdään, myös EN:ään kuuluvien valtioiden suoralla tai hiljaisella tuella. Yleiskokouksen mukaan tämä johtuu yleensä siitä, että tuen antavat valtiot näkevät unilateraalit toimet kahdesta pahasta pienempänä tilanteissa, joissa YK:lla on vaikeuksia reagoida tehokkaasti, vaikka maailman rauha olisi vakavasti uhattuna.

Yleiskokous näkee unilateraaliin päätökseen perustuvan, kansainvälisen oikeuden sääntöjä rikkovan ennaltaehkäisevän sodan sisältävän pitkällä tähtäimellä merkittäviä riskejä rauhalle ja kansainväliselle turvallisuudelle, vaikka sitä perusteltaisiin välittömän uhan aiheuttamalla hätätilanteella. Vaarana on, että yhä useammat maat alkavat käyttää sitä voimatoimiensa oikeuttamiseksi. Vielä konkretisoitumattomien uhkien torjumisen laillisuuden, tarpeellisuuden ja suhteellisuuden todistaminen on tämän lisäksi hyvin hankalaa. Mikä huolestuttavinta, unilateraali voimankäyttö uhkaa YK:n turvallisuusneuvoston uskottavuutta, pysyvyyttä ja legitiimisyyttä.

Lopuksi yleiskokous toteaa, etteivät konventionaalisen sodan keinot edes aina tuota todellisia tuloksia terrorismin vastaisessa taistelussa.

Yleiskokouksen mukaan ennaltaehkäisevän sodan käyttö unilateraalien toimien perusteluna todistaa YK:n turvallisuusneuvoston uudistamisen tarpeen kiireellisyyden. Uudistus on välttämätön, jotta turvallisuusneuvosto pystyisi vastaamaan kansainvälisten suhteiden nykypäivän haasteisiin ja voisi ottaa itselleen takaisin legitiimin ja korvaamattoman roolinsa rauhaa ja kansainvälistä turvallisuutta koskevista voimatoimista päättävänä elimenä ja kykenisi reagoimaan nopeammin ja tehokkaammin tilanteissa, joissa maailman rauha ja turvallisuus ovat uhattuina. Yleiskokouksen kokoonpanoa on muutettava vastaamaan paremmin kansainvälisten suhteiden nykyhetken geopolittista tilannetta. Uudistuksen tulisi mahdollistaa turvallisuusneuvoston kyky reagoida nopeammin ja tehokkaammin tilanteissa, joissa jonkun alueen kansalaisia uhkaavat valtion taholta vakavat ihmisoikeusloukkaukset, kansanmurha tai etninen puhdistus.

Yleiskokous kehottaa EN:n jäsenmaita ja tarkkailijajäseniä torjumaan unilateraalien ennaltaehkäisevän sodan käsitteen, joka on kansainvälisen oikeuden mukaan laitton ja epälegitiimi tapa perustella sotatoimia. Yleiskokous kehottaa valtioita ottamaan huomioon käsitteen käytön tuhoisat aikaansaannokset sekä suosimaan poliittisia ja diplomaattisia keinoja kriisien ja konfliktien ratkaisussa. Yleiskokous vaatii valtioita myös lisäämään diplomaattisia ponnistuksiaan YK:n turvallisuusneuvoston uudistamiseksi.

Yleiskokous on seurannut *Lähi-idän tilannetta* tarkasti jo useiden kymmenien vuosien ajan. Huhtikuussa 2007 hyväksyttiin uusi raportti ja päätöslauselma 1550 (2007) *Lähi-idän tilanteesta* (dok. 11250). Raportissa keskitytään Israelin ja Palestiinan itsehallintoalueen väliseen konfliktiin. Se kertoo viimeisen vuoden tapahtumat alueella ja toteaa merkittävää edistystä tapahtuneen osapuolten välisen dialogin käynnistymisen ja demokraattisten arvojen edistämisen suhteen.

Päätöslauselmassa yleiskokous ilmaisee tyytyväisyytensä palestiinalaisten kansallisen sovinnon hallituksesta, mutta kehottaa osapuolia toimimaan vielä tarmokkaammin poliittisten erimielisyyksien ratkaisemiseksi. On valitettavaa, ettei uusi hallitus ole sitoutunut YK:n, EU:n,

Yhdysvaltojen ja Venäjän muodostaman kvartetin kolmeen ehtoon (Israelin tunnustaminen, väkivallasta irtisanoutuminen ja aikaisempien rauhansopimusten kunnioittaminen), mutta se on tästä huolimatta potentiaalinen keskustelukumppani Israelille. Yleiskokous ei voi olla suoraan osallisena rauhanprosessissa. Sillä on kuitenkin mahdollisuus tukea prosessia parlamentaarisen tason kontaktien kautta ja täten edistää perusarvojensa toteutumista Lähi-idässä. Israel on lisäksi ollut yleiskokouksen tarkkailijajäsen vuodesta 1957 alkaen. Yleiskokouksen yhteistyö israelilaisten ja palestiinalaisten kansanedustajien kanssa on ollut lupaavaa ja se ehdottaa päätöslauselmassa toistamiseen kolmikantatapaamisen järjestämistä Israelin parlamentin Knesetin, palestiinalaisten lakiasäätävän neuvoston (CLP) ja EN:n parlamentaarisen yleiskokouksen kesken. Yleiskokous uskoo tapaamisen lisäävän merkittäväällä tavalla luottamusta parlamenttien välillä ja siten edistävän konfliktin rauhanomaista ratkaisua. Toteutuminen riippuu kuitenkin Israelista ja Palestiinan itsehallinnosta. Päätöslauselmassa yleiskokous ehdottaa myös Euroopan kokemusten hyväksikäyttämistä pakolaisten paluun järjestämisessä ja esittää pyöreän pöydän keskusteluiden järjestämistä Israelin ja palestiinalaishallinnon välille.

Yleiskokous muistuttaa myös, että Israelin ja palestiinalaisten välistä konfliktia tulisi käsitellä laajemmassa kontekstissa. Huomioon tulisi ottaa myös alueen muiden maiden, kuten Libanon, Syyria ja Irak, herkkä tilanne sekä Iranin epävakautta ja uhkaa aiheuttavat toimet, jotka osoittavat tarpeen dialogin aikaansaamiseksi kaikkien alueen valtioiden välille. Yleiskokous aikoo toimia asian edistämiseksi kaikkien alueen parlamenttien suuntaan.

Iranin toiminnan vaikutuksiin yleiskokous paneutui tarkemmin kesäkuussa hyväksytyssä raportissa ja päätöslauselmassa 1567 (2007) *Iranin ydinohjelma: kansainvälisen ratkaisun tarve* (dok. 11294). Yleiskokouksen mukaan Iran on yhä vakavan huolen aihe kansainväliselle yhteisölle. Huoli on perusteltu, sillä Iran on tähän asti torjunut kaikki yritykset kysymyksen globaalin ratkaisun löytymiseksi, eikä ole tehnyt yhteistyötä sen hyväksi, että sen ydinohjelman luonnetta koskeviin huolenaiheisiin olisi vastattu. Se on myös jättänyt huomioita YK:n turvallisuusneuvoston

pakottavat päätöslauselmat uraanin rikastamisen lopettamisesta. Raportissa todetaan, että Iranin mahdollinen ydinase on uhka kansainväliselle turvallisuudelle ja rauhalle, ja kiitellään YK:n turvallisuusneuvoston yksimielisyyttä kysymyksen suhteen. Päätöslausemassa alleviivataan kansainvälisen ratkaisun tärkeyttä. Yleiskokous ehdottaa myös dialogin avaamista Iranin parlamentin kanssa yleiskokouksen komiteoiden taholta molemmipuolisen luottamuksen lisäämiseksi.

Raportissa *Euroopan vastaus humanitaarisiin kriiseihin* (dok. 11429) analysoidaan Euroopan maiden toimintaa ja vastuuta humanitaaristen kriisien hoidossa. Raportissa todetaan avunannon mekanismien hajautuneen: Euroopan valtiot antavat apua bilateraalisesti, multilateraalisesti (YK, EU) sekä kansalaisjärjestöjen kautta. Ongelmaksi nousee raportin mukaan se, ettei avunannon järjestämisestä ole olemassa poliittista yksimielisyyttä, mikä vaikeuttaa avun koordinoimista. Istunnossa hyväksytyn *päätöslauselman 1586 (2007)* mukaan on välttämätöntä, että jäsenvaltiot selkeyttävät avunantovastuuta kansallisesti joko antamalla yhdelle ministeriöistä

johtoroolin tai perustamalla avusta vastaavaan kansallisen elimen. Päätöslausemassa muistutetaan jäsenvaltioita myös tavoitteesta kehitysavun nostamiseksi 0,7 % BKT:stä.

EN:n parlamentaarinen yleiskokous vaatii kansainväliseltä yhteisöltä ripeää apua Darfuriin ja tuomitsee ihmisoikeusloukkaukset. Yleiskokous hyväksyi lokakuun istunnossaan yksimielisesti *päätöslauselman 1570 (2007) Darfurin humanitaarisesta kriisistä* (dok. 11355), jossa vaaditaan sekä Sudanin hallitukselta että kansainväliseltä yhteisöltä toimia kriisin ratkaisemiseksi. Eri sisiryhmien ja Sudanin hallituksen välisissä taisteluissa on neljän vuoden aikana surmattu 85 000 ihmistä, 200 000 ihmistä on kuollut nälkään tai sairauksiin ja yli kaksi miljoonaa ihmistä on joutunut jättämään kotinsa. Päätöslausemassa vaaditaan muun muassa, että Sudanin hallitus päästää pakolaisille tarkoitetun kansainvälisen avun perille ja lopettaa ihmisten häätämisen kotikylästään. Kansainväliseltä yhteisöltä toivottiin sekä rahallista apua että muuta tukea kriisin ratkaisemiseen.

**EUROOPAN NEUVOSTON SUOMEN VALTUUSKUNTA
VUODEN 2007 EDUSKUNTAVAALEIHIN ASTI**

Puheenjohtaja	Mikko ELO (sd)
Varapuheenjohtaja	Antti KAIKKONEN (kesk)
Jäsenet	Kaarina DROMBERG (kok) Sinikka HURSKAINEN (sd) Markku LAUKKANEN (kesk)
Varajäsenet	Minna LINTONEN (sd) Kalevi OLIN (sd) Kimmo SASI (kok) Osmo SOININVAARA (vihr) Kimmo TIILIKAINEN (kesk)

**EUROOPAN NEUVOSTON SUOMEN VALTUUSKUNTA
VUODEN 2007 EDUSKUNTAVAAALIEN JÄLKEEN**

Puheenjohtaja	Sinikka HURSKAINEN (sd)
Varapuheenjohtaja	Antti KAIKKONEN (kesk)
Jäsenet	Sirpa ASKO-SELJAVAARA (kok) Kimmo SASI (kok) Markku LAUKKANEN (kesk)
Varajäsenet	Reijo KALLIO (sd) Krista KIURU (sd) Juha KORKEAOJA (kesk) Jaakko LAAKSO (vas) Tuulikki UKKOLA (kok)

EUROOPAN NEUVOSTON SUOMEN VALTUUSKUNNAN
JÄSENYYDET KOMITEOISSA VUODEN 2007 EDUSKUNTAVAALEIHIN ASTI

Pysyvä komitea

Standing Committee

Mikko ELO, jäsen

Markku LAUKKANEN, varajäsen

Poliittinen komitea

Political Affairs Committee

Mikko ELO, jäsen

Antti KAIKKONEN, varajäsen.

Lähi-itää käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on the Middle East

Mikko ELO, jäsen

Ei-jäsenmaiden suhteita käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on External Relations

Markku LAUKKANEN, jäsen

Valko-Venäjä alakomitea

Sub-Committee on Belarus

Mikko ELO, jäsen

Oikeudellisten ja ihmisoikeusasiain komitea

Committee on Legal Affairs and Human Rights

Antti KAIKKONEN, jäsen.

Kimmo SASI, varajäsen.

Ihmisoikeus-alakomitea

Sub-Committee on Human Rights

Kimmo SASI, jäsen

Vähemmistöjen oikeuksia käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on Rights of Minorities

Kimmo SASI, jäsen (varapuheenjohtaja)

Ihmisoikeustuomioistuimen tuomarien valintaa käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on the Election of Judges to the European Court of Human Rights

Kimmo SASI, varajäsen (EPP)

Talous- ja kehityskomitea

Committee on Economic Affairs and Development

Kimmo SASI, jäsen

Kalevi OLIN, varajäsen

Kansainvälisiä taloussuhteita käsittelevä alakomitea

Sub-committee on International Economic Relations

Kimmo SASI, jäsen (puheenjohtaja)

Matkailun kehittämistä käsittelevä alakomitea

Sub-committee on Tourism Development

Kalevi OLIN, jäsen

Sosiaali-, terveys- ja perheasiain komitea

Social, Health and Family Affairs Committee

Sinikka HURSKAINEN, jäsen.

Osmo SOININVAARA, varajäsen

Lasten asiain alakomitea

Sub-committee on Children

Sinikka HURSKAINEN, jäsen

Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja työllisyysasiain alakomitea

Sub-Committee on the European Social Charter and Employment

Sinikka HURSKAINEN, jäsen

Väestö-, siirtolais- ja pakolaiskomitea

Committee on Migration, Refugees and Demography

Kalevi OLIN, jäsen

Osmo SOININVAARA, varajäsen

Siirtolaisalakomitea

Sub-Committee on Migration

Kalevi OLIN, jäsen

Osmo SOININVAARA, varajäsen

Väestö-alakomitea

Sub-Committee on Population

Osmo SOININVAARA, jäsen

Kulttuuri, tiede- ja koulutuskomitea

Committee on Culture, Science and Education

Kaarina DROMBERG, jäsen

Sinikka HURSKAINEN, varajäsen

Kulttuuriperinnön alakomitea

Sub-Committee on Cultural Heritage

Sinikka HURSKAINEN, jäsen

Tiede- ja etiikka -alacomitea

Sub-Committee on Science and Ethics

Kaarina DROMBERG, jäsen

Media-alacomitea

Sub-Committee on the Media

Sinikka HURSKAINEN, jäsen

Ympäristö-, maatalous- ja paikallishallintokomitea

Committee on Environment, Agriculture and Local and Regional Authorities

Kimmo TIILIKAINEN, jäsen

Osmo SOININVAARA, varajäsen

Ympäristö- ja kestävän kehityksen alacomitea

Sub-Committee on Sustainable Development

Osmo SOININVAARA, jäsen

Kimmo TIILIKAINEN, varajäsen

Maatalous- ja elintarvike alacomitea

Sub-Committee on Agriculture and Food

Kimmo TIILIKAINEN, jäsen

Osmo SOININVAARA, varajäsen

Tasa-arvoasiain komitea

Committee on Equal Opportunities for Women and Men

Minna LINTONEN, jäsen

Kaarina DROMBERG, varajäsen

Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa käsittelevä alacomitea

Sub-Committee on Violence against Women

Minna LINTONEN, jäsen

Kaarina DROMBERG, varajäsen

Ihmiskauppa-alacomitea

Sub-Committee on trafficking in human beings

Kaarina DROMBERG, jäsen

Menettelytapasääntökomitea

Committee on Rules of Procedure and Immunities

Markku LAUKKANEN, jäsen

Minna LINTONEN, varajäsen

Jäsenmaiden jäsenyyssveloitteiden valvontakomitea

Honouring of Obligations and Commitments by Member States

Kimmo SASI (EPP)

Mikko ELO (SOC)

EUROOPAN NEUVOSTON SUOMEN VALTUUSKUNNAN
JÄSENYYYDET KOMITEOISSA VUODEN 2007 EDUSKUNTAVAALIEN JÄLKEEN

Pysyvä komitea

Standing Committee

Sinikka HURSKAINEN, jäsen

Antti KAIKKONEN, varajäsen

Poliittinen komitea

Political Affairs Committee

Sinikka HURSKAINEN, jäsen

Antti KAIKKONEN, varajäsen.

Lähi-itää käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on the Middle East

Antti KAIKKONEN, jäsen

Ei-jäsenmaiden suhteita käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on External Relations

Sinikka HURSKAINEN, jäsen

Valko-Venäjä alakomitea

Sub-Committee on Belarus

Sinikka HURSKAINEN, jäsen

Oikeudellisten ja ihmisoikeusasiain komitea

Committee on Legal Affairs and Human Rights

Kimmo SASI, jäsen.

Jaakko LAAKSO, varajäsen.

Ihmisoikeus-alakomitea

Sub-Committee on Human Rights

Kimmo SASI, jäsen

Rikollisuutta ja terrorismin vastaista toimintaa käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on Crime Problems and Fight Against terrorism

Jaakko LAAKSO, jäsen

Vähemmistöjen oikeuksia käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on Rights of Minorities

Kimmo SASI, jäsen

Jaakko LAAKSO, varajäsen

Ihmisoikeustuomioistuimen tuomarien valintaa käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on the Election of Judges to the European Court of Human Rights

Kimmo SASI, varajäsen (EPP)

Talous- ja kehityskomitea

Committee on Economic Affairs and Development

Kimmo SASI, jäsen

Antti KAIKKONEN, varajäsen

Kansainvälisiä taloussuhteita käsittelevä alakomitea

Sub-committee on International Economic Relations

Kimmo SASI, jäsen (puheenjohtaja)

Sosiaali-, terveys- ja perheasiain komitea

Social, Health and Family Affairs Committee

Sirpa ASKO-SELJAVAARA, jäsen.

Tuulikki UKKOLA, varajäsen

Lasten asiain alakomitea

Sub-committee on Children

Tuulikki UKKOLA, jäsen

Sirpa ASKO-SELJAVAARA, varajäsen

Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja työllisyysasiain alakomitea

Sub-Committee on the European Social Charter and Employment

Tuulikki UKKOLA, jäsen

Sirpa ASKO-SELJAVAARA, varajäsen

Väestö-, siirtolais- ja pakolaismokomitea

Committee on Migration, Refugees and Demography

Reijo KALLIO, jäsen

Jaakko LAAKSO, varajäsen

Väestö-alakomitea

Sub-Committee on Population

Reijo KALLIO, jäsen

Kulttuuri, tiede- ja koulutuskomitea

Committee on Culture, Science and Education

Markku LAUKKANEN, jäsen

Sinikka HURSKAINEN, varajäsen

Kulttuuriperinnön alakomitea

Sub-Committee on Cultural Heritage

Sinikka HURSKAINEN, jäsen

Media-alakomitea

Sub-Committee on the Media

Markku LAUKKANEN, jäsen

Sinikka HURSKAINEN, varajäsen

Nuoriso- ja Urheiluasiain alakomitea

Sub-Committee on Youth and Sport

Markku LAUKKANEN, jäsen

Ympäristö-, maatalous- ja paikallishallintokomitea

Committee on Environment, Agriculture and Local and Regional Authorities

Juha KORKEAOJA, jäsen

Reijo KALLIO, varajäsen

Ympäristö- ja kestävä kehityksen alakomitea

Sub-Committee on Sustainable Development

Juha KORKEAOJA, jäsen

Maatalous- ja elintarvike alakomitea

Sub-Committee on Agriculture and Food

Juha KORKEAOJA, jäsen

Tasa-arvoasiain komitea

Committee on Equal Opportunities for Women and Men

Krista KIURU, jäsen

Sirpa ASKO-SELJAVAARA, varajäsen

Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa käsittelevä alakomitea

Sub-Committee on Violence against Women

Sirpa ASKO-SELJAVAARA, jäsen

Ihmiskauppa-alakomitea

Sub-Committee on trafficking in human beings

Krista KIURU, jäsen

Tasa-arvoinen osallistuminen päätöksenteossa -alakomitea

Sub-Committee on equal participation of women and men in decision-making

Krista KIURU, jäsen

Menettelytapasääntökomitea

Committee on Rules of Procedure and Immunities

Tuulikki UKKOLA, jäsen

Juha KORKEAOJA, varajäsen

Jäsenmaiden jäsenyysvelvoitteiden valvontakomitea

Honouring of Obligations and Commitments by Member States

Kimmo SASI (EPP)

Jaakko LAAKSO (UEL)

EUROOPAN NEUVOSTON PARLAMENTAARISEN YLEISKOKOUKSEN VUONNA 2007 HYVÄKSYMÄT ASIAKIRJAT

3.1 Päätöslauselmat

Päätöslauselma ilmaisee yleiskokouksen jostakin asiakysymyksestä tekemän päätöksen, jonka yleiskokous on toimivaltainen panemaan täytäntöön, tai yleiskokouksen kannan, josta se yksin on vastuussa.

- Päätöslauselma 1530 (2007) Lapsiin kohdistuvan väkivallan ja hyväksikäytön lopettaminen (dok. 11118)
- Päätöslauselma 1531 (2007) Uhka energiatoimitusten käyttämisestä poliittisen painostuksen keinona (dok. 11116)
- Päätöslauselma 1532 (2007) Jäsenyysvelvoitteiden ja -sitoumusten noudattaminen Armeniassa (dok. 11117)
- Päätöslauselma 1533 (2007) Nykytilanne Kosovossa (dok. 11018)
- Päätöslauselma 1534 (2007) Tilapäistyöhön välitettyjen siirtotyöläisten asema (dok. 11119)
- Päätöslauselma 1535 (2007) Toimittajien ilmaisunvapauden ja hengen uhkaaminen (dok. 11143)
- Päätöslauselma 1536 (2007) HIV/Aids Euroopassa (dok. 11033)
- Päätöslauselma 1537 (2007) HIV/Aids orpojen tulevaisuus (dok. 11113)
- Päätöslauselma 1538 (2007) Jäsenyysvelvoitteiden ja – sitoumusten noudattaminen Albaniassa (dok. 11115)
- Päätöslauselma 1539 (2007) Amerikan Yhdysvallat ja kansainvälinen lainsäädäntö (dok. 11181)
- Päätöslauselma 1540 (2007) Kidutuksen vastaisen komitean jäsenten valintamenettelyn parantaminen (dok. 11182)
- Päätöslauselma 1541 (2007) Eettisiin periaatteisiin ja solidaarisuuteen pohjautuvan rahoituksen ja vastuullisen kulutuksen rooli sosiaalisessa koheesiossa (dok. 11120)
- Päätöslauselma 1542 (2007) Elektroninen jäte ja ympäristö (dok. 11106)
- Päätöslauselma 1543 (2007) Kunnallinen kiinteän jätteen jätehuolto Euroopassa (dok. 11173)
- Päätöslauselma 1544 (2007) Naisten tilanne eteläisellä Kaukasuksella (dok. 11178)
- Päätöslauselma 1545 (2007) Jäsenvelvoitteiden ja – sitoumusten noudattaminen Azerbaidžanissa (dok. 11226)
- Päätöslauselma 1546 (2007) Hyvien toimintatapojen säännöstö poliittisille puolueille (dok. 11210)
- Päätöslauselma 1547 (2007) Ihmisoikeuksien ja demokratian tila Euroopassa (dok. 11203)
- Päätöslauselma 1548 (2007) Yleiskokouksen jäsenyysvelvoitteiden ja – sitoumusten valvontaprosessin eteneminen (dok. 11214)
- Päätöslauselma 1549 (2007) Demokraattisten instituutioiden toimivuus Ukrainassa (dok. 11255)
- Päätöslauselma 1550 (2007) Lähi-idän tilanne (dok. 11250)
- Päätöslauselma 1551 (2007) Vakoiluun ja valtiosalaisuuksien paljastamiseen liittyvien oikeudenkäyntien oikeudenmukaisuus (dok. 11031)
- Päätöslauselma 1552 (2007) Hiilidioksin sieppaus ilmastomuutoksen hillinnän keinona (dok. 11180)
- Päätöslauselma 1553 (2007) Nagorno-Karabahin, Abhasian ja Etelä-Ossetian konflikteissa Armeniassa, Azerbaidžanissa ja Georgiassa kadonneet henkilöt (dok. 11196)

- Päätöslauselma 1554 (2007) Intressien ristiriita (dok.11259)
- Päätöslauselma 1555 (2007) Britannian itsenäisten tukikohtien Akroritin ja Dhekelian alueiden asukkaiden tilanne (dok. 11232)
- Päätöslauselma 1556 (2007) Euro-Välimeren alueen maatalous- ja maaseutupolitiikka (dok. 11301)
- Päätöslauselma 1557 (2007) Mainonnan naisista antama kuva (dok. 11286)
- Päätöslauselma 1558 (2007) Köyhyyden naisistuminen (dok. 11276)
- Päätöslauselma 1559 (2007) Euroopan sosiaalinen ulottuvuus: tarkistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan täydellinen toimeenpano sekä uusien työmarkkinasäädösten ja minimipalkkojen arviointi (dok. 11277)
- Päätöslauselma 1560 (2007) Euroopan neuvoston jäsenmaiden pyrkimys kuolemanrangaistuksia koskevan kansainvälisen moratorion aikaansaamiseksi (dok. 11303)
- Päätöslauselma 1561 (2007) Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki: painopiste Itä- ja Kaakkois-Eurooppaan (dok. 11300)
- Päätöslauselma 1562 (2007) Väitetyt salaiset pidätykset ja laittomat valtioiden väliset vankien siirrot Euroopan neuvoston jäsenmaita koskien, toinen raportti. (dok. 11302 rev.)
- Päätöslauselma 1563 (2007) Antisemitismin vastainen taistelu Euroopassa (dok. 11292)
- Päätöslauselma 1564 (2007) Entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten syytteenpano (dok. 11281)
- Päätöslauselma 1565 (2007) Tietoverkkorikosten estäminen Euroopan neuvoston jäsenmaissa ja tarkkailijamaissa (dok. 11352)
- Päätöslauselma 1566 (2007) Velvoitteiden ja sitoumusten toteutuminen Monacossa (dok. 11299)
- Päätöslauselma 1567 (2007) Iranin ydinohjelma: kansainvälisen ratkaisun tarve (dok. 11294)
- Päätöslauselma 1568 (2007) Laittomien siirtolaisten laillistamisohjelmat (dok. 11350)
- Päätöslauselma 1569 (2007) Maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto- ja käsittelykeskusten arviointi (dok. 11304)
- Päätöslauselma 1570 (2007) Darfurin humanitaarinen kriisi (dok. 11355)
- Päätöslauselma 1571 (2007) Jäsenmaiden velvollisuus tehdä yhteistyötä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen kanssa (dok. 11183)
- Päätöslauselma 1572 (2007) Jäsenvelvoitteiden ja –sitoumusten noudattaminen Moldovassa (dok. 11374)
- Päätöslauselma 1573 (2007) Taloudellisen kasvun edistäminen Euroopassa sosiaaliturvan säilyttäen globalisaation aikakautena (dok. 11366)
- Päätöslauselma 1574 (2007) OECD ja maailmantalous 2007 (dok. 11357)
- Päätöslauselma 1575 (2007) Euroopan neuvoston budjetin poliittinen ulottuvuus (dok. 11371)
- Päätöslauselma 1576 (2007) Eurooppalaisen yleissopimuksen aikaansaamiseksi huumeiden vastaisesta taistelusta (dok. 11344)
- Päätöslauselma 1577 (2007) Kohti kunnianloukkauksen dekriminisoitua (dok. 11305)
- Päätöslauselma 1578 (2007) Ennaltaehkäisevän sodan käsite ja sen seuraukset kansainvälisille suhteille (dok. 11293)
- Päätöslauselma 1579 (2007) Prostituutio – miten suhtautua siihen? (dok. 11352)
- Päätöslauselma 1580 (2007) Luomisopin vaarat kouluopetuksessa (dok. 11375)
- Päätöslauselma 1581 (2007) Euroopan neuvoston ihmisoikeuskomissaari – tilannearvio (dok. 11376)
- Päätöslauselma 1582 (2007) Parlamentit yhdessä naisiin kohdistuvaa kotiväkivaltaa vastaan: kampanjan puoliväliarvio (dok. 11372)
- Päätöslauselma 1583 (2007) Jäsenten aktiivisempi osallistuminen yleiskokouksen ja komiteoiden istuntopöytäkirjoihin (dok. 11295)
- Päätöslauselma 1584 (2007) Yleiskokouksen menettelytapasäännösten parantaminen (dok.11431)
- Päätöslauselma 1585 (2007) Sukupuolten välisen tasa-arvon periaatteet parlamentaarisessa yleiskokouksessa (dok. 11432)

- Päätöslauselma 1586 (2007) Euroopan vastaus humanitaarisiin kriiseihin (dok. 11429)
- Päätöslauselma 1587 (2007) Länsi-Balkanin entisillä konfliktialueilla elävien lasten tilanne (dok. 11353)
- Päätöslauselma 1588 (2007) Radioaktiivinen jäte ja ympäristönsuojelu (dok.11377)
- Päätöslauselma 1589 (2007) Yleiskokouksen yhteistyö kansalaisjärjestöjen kansainvälisen INGO-konferenssin kanssa (dok.11441)
- Päätöslauselma 1590 (2007) Salainen lippuäänestys – Eurooppalaiset menettelyohjeet salaiselle lippuäänestykselle, sisältäen ohjeet poliittisille päättäjille, tarkkailijoille ja äänetäjille (dok. 11438)
- Päätöslauselma 1591 (2007) Etä- ja ennakkoäänestystä koskevat menettelyohjeet (dok. 11434)
- Päätöslauselma 1592 (2007) Kansanäänestyksiä koskevat hyvät menettelytavat (dok. 11435)
- Päätöslauselma 1593 (2007) Tasa-arvopalkinnon perustaminen (dok. 11436).
- Päätöslauselma 1594 (2007) Laillisuusperiaate-käsite (dok. 11343)

3.2 Suositukset

Suositus tarkoittaa esitystä, jonka yleiskokous tekee ministerikomitealle ja jonka täytäntöönpano ei kuulu yleiskokouksen vaan hallitusten toimivaltiaan.

- Suositus 1777 (2007) Seksuaalirikokset liittyen "date-rape huumeisiin" (dok. 11038)
- Suositus 1778 (2007) Lapsiin kohdistuvan väkivallan ja hyväksikäytön lopettaminen (dok. 11118)
- Suositus 1779 (2007) Uhka energiatoimitusten käyttämisestä poliittisen painostuksen keinona (dok. 11116)
- Suositus 1780 (2007) Nykytilanne Kosovossa (dok. 11018)
- Suositus 1781 (2007) Maatalous ja laitton työvoima Euroopassa (dok. 11114)
- Suositus 1782 (2007) Tilapäistyöhön välitettyjen siirtotyöläisten asema (dok. 11119)
- Suositus 1783 (2007) Toimittajien ilmaisunvapauden ja hengen uhkaaminen (dok. 11143)
- Suositus 1784 (2007) HIV/AIDS Euroopassa (dok. 11033)
- Suositus 1785 (2007) HIV/AIDS epidemian leviäminen naisten ja tyttöjen keskuudessa Euroopassa (dok. 11108)
- Suositus 1786 (2007) Kohti vastuullista elintarvikkeiden kulutusta (dok. 11010)
- Suositus 1787 (2007) Varovaisuusperiaate ja vastuullinen riskien hallinta (dok. 11119)
- Suositus 1788 (2007) USA ja kansainvälinen laki (dok. 11181)
- Suositus 1789 (2007) Toimittajien ammatillinen koulutus (dok. 11170)
- Suositus 1790 (2007) Naisten tilanne eteläisellä Kaukasuksella (dok. 11178)
- Suositus 1791 (2007) Ihmisoikeuksien ja demokratian tila Euroopassa (dok. 11202)
- Suositus 1792 (2007) Vakoiluun ja valtiosalaisuuksien paljastamiseen liittyvien oikeudenkäyntien oikeudenmukaisuus (dok. 11031)
- Suositus 1793 (2007) Tarve luoda Euroopan neuvoston tasolla väärennösten ja väärennetyjen tuotteiden laitonta kauppa ehkäisevä sopimus (dok. 11227)
- Suositus 1794 (2007) Lääkeaineiden laatu Euroopassa (dok. 11193)
- Suositus 1795 (2007) Sosiaalisia oikeuksia koskevien sitoumuksien monitorointi (dok.11234)
- Suositus 1796 (2007) Vanhusten tilanne Euroopassa (dok. 11179)
- Suositus 1797 (2007) Nagorno-Karabahin, Abhaasian ja Etelä-Ossetian konflikteissa Armeniassa, Azerbaidžanissa ja Georgiassa kadonneet henkilöt (dok. 11196)
- Suositus 1798 (2007) Sukupuolten välisen tasa-arvon kunnioittaminen siviilioikeuden piirissä (dok. 11177)
- Suositus 1799 (2007) Mainonnan naisista antama kuva (dok. 11286)

- Suositus 1800 (2007) Köyhyyden naisistuminen (dok. 11276)
- Suositus 1801 (2007) Väitetyt salaiset pidätykset ja laittomat valtioiden väliset vankien siirrot Euroopan neuvoston jäsenmaita koskien, toinen raportti (dok. 11302 rev)
- Suositus 1802 (2007) Pitkän ajan pakolaisten ja maansisäisten pakolaisten tilanne Kaakkois-Euroopassa (dok. 11289)
- Suositus 1803 (2007) Entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten syytteesenpano (dok. 11281)
- Suositus 1804 (2007) Valtio, uskonto, sekularismi ja ihmisoikeudet (dok. 11298)
- Suositus 1805 (2007) Jumalanpilkka, uskonnolliset loukkaukset ja vihanlietsonta henkilöitä vastaan heidän uskonnollisen vakaumuksensa perusteella (dok. 11296)
- Suositus 1806 (2007) Kansainvälisen siirtolaisjärjestön IOM:n toiminta (dok. 11351)
- Suositus 1807 (2007) Laittomien siirtolaisten laillistamisohjelmat (dok. 11350)
- Suositus 1808 (2007) Maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto- ja käsittelykeskusten arviointi (dok. 11304)
- Suositus 1809 (2007) Jäsenmaiden velvollisuus tehdä yhteistyötä Euroopan ihmisoikeustuomioistui-
men kanssa (dok. 11183)
- Suositus 1810 (2007) Jäsenvelvoitteiden ja – sitoumusten noudattaminen Moldovassa (dok. 11374)
- Suositus 1811 (2007) Alueellistuminen Euroopassa (dok.11373)
- Suositus 1812 (2007) Euroopan neuvoston budjetin poliittinen ulottuvuus (dok. 11371)
- Suositus 1813 (2007) Eurooppalaisen yleissopimuksen aikaansaamiseksi huumeiden vastaisesta taiste-
lusta (dok. 11344)
- Suositus 1814 (2007) Kohti kunnianloukkauksen dekriminalisointi (dok. 11305)
- Suositus 1815 (2007) Prostituutio – miten suhtautua siihen? (dok. 11352)
- Suositus 1816 (2007) Euroopan neuvoston ihmisoikeuskomissaari – tilannearvio (dok. 11376)
- Suositus 1817 (2007) Parlamentit yhdessä naisiin kohdistuvaa kotiväkivaltaa vastaan: kampanjan puo-
livaliario (dok. 11372)
- Suositus 1818 (2007) Euroopan neuvoston jälleenrakennuspankin toiminta (dok. 11306)
- Suositus 1819 (2007) Sukupuolten välisen tasa-arvon periaatteet parlamentaarisessa yleiskokouksessa
(dok. 11432)
- Suositus 1820 (2007) Yleiskokouksen yhteistyö kansalaisjärjestöjen kansainvälisen INGO-konferens-
sin kanssa (dok.11441)
- Suositus 1821 (2007) Kansanäänestyksiä koskevat hyvät menettelytavat (dok. 11435)

3.3 Lausunnot

- Lausunto 261 (2007) Montenegron liittyminen Euroopan neuvoston jäseneksi (dok. 11204)
- Lausunto 262 (2007) Euroopan neuvoston ja Euroopan unionin välistä yhteistyötä käsittelevä periaa-
teasiakirja (dok. 11244)
- Lausunto 263 (2007) Sopimusluonnos lasten suojelusta seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan
(dok. 11256)
- Lausunto 264 (2007) Euroopan neuvoston vuoden 2008 budjetit (dok. 11278)
- Lausunto 265 (2007) Parlamentaarisen yleiskokouksen kulut vuonna 2008 (dok. 11279)
- Lausunto 266 (2007) Luonnos Euroopan neuvoston adoptioita koskevaksi sopimukseksi (tarkistettu)
(dok.11274)

**EUROOPAN NEUVOSTON PARLAMENTAARISEN YLEISKOKOUKSEN
ERITYISVIERAAT VUONNA 2007**

Valtioiden edustajat

Belgian pääministeri Guy Verhofstadt	23.1.2007
Kreikan pääministeri Kostas Karamanlis	24.1.2007
Montenegron parlamentin puhemies Mr Ranko Krivokapic	17.4.2007
Ukrainan pääministeri Viktor Janukovich	17.4.2007
Itävallan liittokansleri Alfred Gusenbauer	25.6.2007
Montenegron presidentti Filip Vujanovic	1.10.2007
Serbian pääministeri Vojislav Kostunica	2.10.2007
Turkin presidentti Abdullah Gül	3.10.2007

Kansainvälisten järjestöjen edustajat

Unicefin pääjohtaja Ann M. Veneman	23.1.2007
AMADE:n puheenjohtaja Monacon prinsessa Caroline	23.1.2007
Presidentti Martti Ahtisaari, YK:n erityisedustaja Kosovossa	24.1.2007
Louise Arbour, YK:n ihmisoikeusvaltuutettu	18.4.2007
Irene Khan, Amnesty Internationalin pääsihteeri	18.4.2007
Kenneth Roth, Human Rights Watch'n toiminnanjohtaja	18.4.2007
YK:n elintarvikejärjestön FAO:n johtaja Jacques Diouf	25.6.2007
Hans-Gert Pöttering, Euroopan parlamentin puhemies	25.6.2007
EBRD:n johtaja Jean Lemierre	26.6.2007
Rabbi Arthur Schneier, Appeal of Conscience-järjestön johtaja	27.6.2007
UNHCR:n pääjohtaja Antonio Guterres	27.6.2007
Carla Del Ponte, ICTY:n pääsyyttäjä	28.6.2007
Kansainvälisen siirtolaisjärjestön johtaja Brunson McKinley	1.10.2007
OECD:n pääsihteeri Angel Gurría	3.10.2007
Aasian parlamentaarisen yleiskokouksen presidentti Gholamali Haddad Adel	4.10.2007
Ortodoksisen kirkon patriarkka Alexis II	4.10.2007

EUROOPAN NEUVOSTON JÄSENVALTIOT

<i>Perustajajäsenet (1949)</i>		6.11.1990	Unkari
		26.11.1991	Puola
	Belgia	7.5.1992	Bulgaria
	Tanska	14.5.1993	Viro
	Ranska	14.5.1993	Liettua
	Irlanti	14.5.1993	Slovenia
	Italia	30.6.1993	Tsekki
	Norja	30.6.1993	Slovakia
	Luxemburg	7.10.1993	Romania
	Alankomaat	10.11.1994	Andorra
	Ruotsi	10.2.1995	Latvia
	Iso-Britannia	13.7.1995	Albania
9.8.1949	Kreikka	13.7.1995	Moldova
7.3.1950	Islanti	9.11.1995	Ukraina
13.4.1950	Turkki	9.11.1995	Makedonia
13.7.1950	Saksa	28.2.1996	Venäjä
16.4.1956	Itävalta	6.11.1996	Kroatia
24.5.1961	Kypros	27.4.1999	Georgia
6.5.1963	Sveitsi	25.1.2001	Armenia
29.4.1965	Malta	25.1.2001	Azerbaidzhan
22.9.1976	Portugali	24.4.2002	Bosnia ja Hertsegovina
24.11.1977	Espanja	3.4.2003	Serbia ja Montenegro
23.11.1978	Liechtenstein	6.10. 2004	Monaco
16.11.1988	San Marino	6.6.2006	Serbia
5.5.1989	Suomi	11.5. 2007	Montenegro

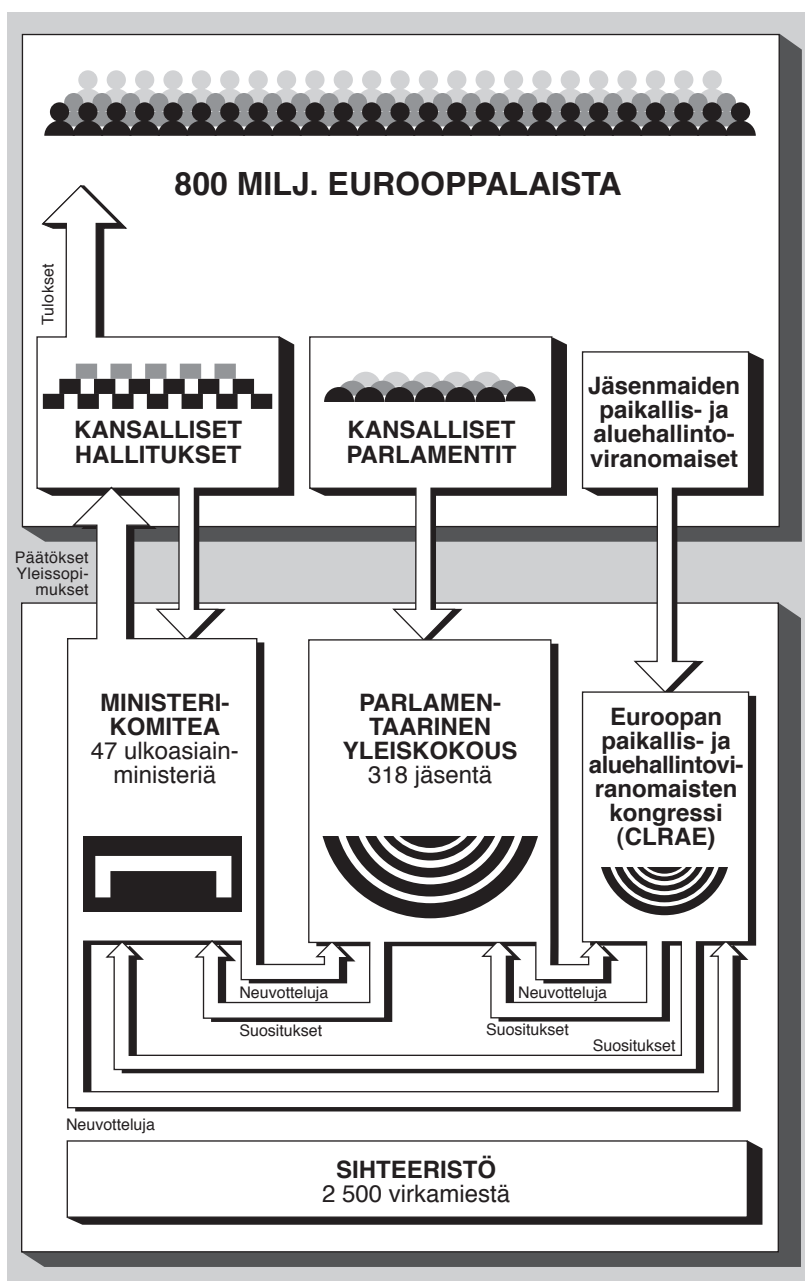
EUROOPAN NEUVOSTON MINISTERIKOMITEAN TARKKAILIJAT

7.3.1970	Pyhä Istuin
10.1.1996	USA
29.5.1996	Kanada
20.11.1996	Japani
1.12.1999	Meksiko

EUROOPAN NEUVOSTON PARLAMENTAARISEN YLEISKOKOUKSEN TARKKAILIJAT

2.12.1957	Israel
28.5.1997	Kanada
4.11. 1999	Meksiko

EUROOPAN NEUVOSTON TOIMINTA

LYHYESTI : EUROOPAN NEUVOSTON PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS

Euroopan neuvosto on Euroopan vanhin ja laajin poliittinen yhteistyöjärjestö, joka perustettiin vuonna 1949. Suomi liittyi järjestöön vuonna 1989. Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous on järjestön keskusteleva elin, joka tekee aloitteita ja antaa suosituksia kaikista kysymyksistä, jotka edistävät järjestön tavoitteita ja jotka kuuluvat sen toimialaan (ihmisoikeuksien ja perusvapauksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteiden suojaaminen ja edistäminen). EN:llä on 46 jäsenmaata. Viidellä Euroopan ulkopuolisella maalla on tarkkailija-asema.

Kunkin jäsenvaltion parlamentin kansanedustajavaltuuskunnat muodostavat parlamentaarisen yleiskokouksen. Edustajien toimikausi alkaa sen varsinaisen istuntokauden avajaisistunnosta lukien (tammikuussa) ja päättyy seuraavan varsinaisen istuntokauden avajaisistuntoon.

Suomen valtuuskunta Euroopan neuvostossa muodostuu viidestä varsinaisesta ja viidestä varajäsenestä, jotka eduskunta valitsee varsinaisilla valtiopäivillä keskuudestaan. Valtuuskunnan jäsenet valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Istuntokausi jakautuu neljään osa-istuntoon tammikuussa, huhtikuussa, kesäkuussa ja syyskuussa, jotka järjestetään päämajassa Strasbourgissa, Ranskassa. Istunnot ovat julkisia. Istuntokauden alussa tammikuussa valitaan presidentti (puhemies), 19 varapresidenttiä sekä asetetaan

kymmenen varsinaista komiteaa. Jäsenyyksistä komiteoissa päättää yleiskokous kansallisten valtuuskuntien ehdotusten pohjalta. Poikkeuksena on jäsenvelvoitteiden seurantakomitea (monitorointikomitea), jonka jäsenet valitaan yleiskokouksen poliittisissa ryhmissä. Suomen valtuuskunnalla on yksi varsinainen ja yksi varajäsenpaikka yhdeksässä komiteassa sekä näiden komiteoiden ala-komiteoissa. Suomen valtuuskunnalla on myös ollut edustajia monitorointikomiteassa. Yleiskokouksessa toimii myös viisi poliittista ryhmää.

EN:n Suomen valtuuskunta antaa vuosittain eduskunnalle kertomuksen parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta, jota käsitellään eduskunnan ulkoasiainvaliokunnassa (<http://www.eduskunta.fi>).

EN:n päämaja (noin 1 300 virkamiestä) sijaitsee Strasbourgissa, Ranskassa, jossa myös järjestetään kaikki istunnot. Komiteakokouksia järjestetään myös jäsenmaissa. Järjestön viralliset kielet ovat englanti ja ranska. Työkielinä on saksa, italia, espanja ja venäjä. Suomen edustaja EN:n ministerikomiteassa on Suomen ulkoministeri ja hänen sijainen on Strasbourgiiin sijoitettu Suomen pysyvä edustaja (suurlähettiläs). Lisätietoja internet-sivuilta <http://www.coe.int> ja <http://stars.coe.int> sekä <http://formin.finland.fi/edustustot/>

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta
FIN-00102 Eduskunta
puh. (+358 9) 4321
fax. (+358 9) 432 3529
<http://www.eduskunta.fi>
sähköposti: gunilla.carlander@eduskunta.fi

Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous
Parliamentary Assembly of the Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
puh. + 33 3 88 41 20 00
<http://www.coe.int>

